

VESTNIK VESTNIK
NIK VESTNIK VES
VESTNIK VESTNIK
NIK VESTNIK VES
VESTNIK VESTNIK
NIK VESTNIK VES
VESTNIK VESTNIK
NIK VESTNIK VES
VESTNIK VESTNIK
NIK VESTNIK VES

Naivna pomurska dekleta
v nemških bordelih za 3000 DEM

CREDITANSTALT

Banka uspešnih

M. Sobota, Lendavska 11, tel.: 21 780

Pomurski študenti in dijaki delamo
na domačem študentskem servisu!
SAMOTA ŠTUDENSKI SERVIS FINANCIJA
POMURSKO ŠTUDENSKO ORGANIZACIJO!
Mladinski Servis
pomurski študentski servis
M. Sobota, Štefana Kovača 30 (v soboškem kinu), tel., fax: 069 21 038

VREME

Ob koncu tedna bo
sončno in toplo.

Vestnikov koledar

6. julij, četrtek, Izak
7. julij, petek, dan izgnancev
8. julij, sobota, Špela
9. julij, nedelja, Veronika
10. julij, ponedeljek, Amalija
11. julij, torek, Olga
12. julij, sreda, Mohor

Pregovor

Če julija so hladni,
mokri dnevi, bodo
prazni sodi, prazni
hlevi.

VESTNIK

Murska Sobota, 6. julija 1995, leto XLVII, št. 27, cena 150 SIT

**Moravski
župan »50 %«
uspešen**

069/61699
PYRAMIDIA
uradni prodajalec
mobitel
0609/613372
Mladinska ul. 8 ** M. Sobota

Vonj po bencinu in usniju

fotografija: Jure Zauneker

Država ne izpusti Pomurke iz svojih krempljev

Namesto safalade komaj za hrenovko

Usoda soboške Mesne industrije ostaja še naprej neznenka

Tako kot smo včasih Vojvodino označevali za jugoslovansko žitnico, tako so nekateri tudi za Pomurje radi pravili, da je žitnica Slovenije. Tistim Pomurcem, ki se vsaj malo bolj spoznajo na agrarno ekonomijo, takšen vzdevek seveda ni ugajal, saj Pomurje ne more in ne sme postati slovenska žitnica. Je že res, da na tem območju pridelamo največ tržnih presežkov pšenice, več kot polovico vsega slovenskega odkupa zagotovijo tukajšnji pridelovalci, tudi naravni pogoji za pridelavo so tukaj najprimernejši, vendar si Pomurci s pridelavo pšenice ne moremo zamišljati svojega preživetja. Pšenica je namreč izrazito delovno ekstenzivna poljščina, ki na površinah, ki so na voljo, ne more zagotavljati dovolj dohodka za vse tiste, ki se s kmetijstvom še ukvarjajo. Ta je lahko zanimiva le za tiste, ki imajo zagotovljene druge stalne vire dohodka in jim kmetijstvo predstavlja le dodaten dohodek.

Ceprav se letošnja žetev že začne, tokrat ne želim komentirati te teme, pač pa naj mi ta uvod služi le kot iztočnica za razmišljanje o neki drugi problematiki, ki je morda v tem trenutku za pomurske kmetijce posredno veliko bolj aktualna. Razvoj kmetijstva na tem območju lahko temelji le na delovno intenzivnih dejavnostih, in ena od takšnih je gotovo živinoreja. Tega so se dobro zavedali tudi snovalci nove soboške Mesne industrije, ko so v začetku sedemdesetih let začeli z gradnjo nove klavnice. Z njeno dograditvijo se je del mesarske dejavnosti preselil iz samega centra mesta, ta klavnica pa je bila ena od največjih in najsodobnejših v takratni državi. Takšna ostaja seveda še danes, žal pa so se medtem razmere na tržišču in posledično s tem tudi v tovarni bistveno spremenile. Vzroki, zakaj je do tega prišlo, so znani in jih ne kaže ponavljati, velja pa si zapomniti, da mora vloga Mesne

industrije ostati še naprej enaka, kot je bila takrat, ko so jo gradili.

Ali bo to svojo vlogo uspela ohraniti, je seveda vprašanje, saj Mesna industrija že lep čas preživlja izredno težke čase, žal pa je njena usoda v največji meri zdaj v rokah drugih. Ko se je podjetje pred leti odločilo, da se prepusti v reševanje Skladu za razvoj, so vsi pričakovali, da bo država uspela najti zanj najboljšo rešitev, žal pa so se pri tem ušeli. Prav imajo tisti, ki trdijo, da je država najslabši lastnik, saj se je to potrdilo tudi v primeru Pomurke. Ugotovitev, da Sklad pri razreševanju težav v Pomurki ni naredil ničesar, bi bila seveda nepoštena, zameriti pa mu moramo, da je bil preveč nedoločen, predvsem pa nesamostojen, ko je ponudil Pomurko v prodajo. Ob domačih kupcih so se med dokaj resnimi pojavili tudi angleži, vendar se je tej prodaji odločno zoperstavila predvsem politika. In zakaj je Sklad zavlačeval s prodajo in bil pri tem premalo odločen? Po vsej verjetnosti je nekoliko taktiziral, saj je na eni strani računal, da se bo nekdanje jugoslovansko tržišče ponovno odprlo, na drugi strani pa je pričakoval, da se bo našel bogat trgovec, ki bo pripravljen plačati kakršnokoli ceno. Ne eno in ne drugo se ni zgodilo in Pomurka tako še naprej ostaja v statusu quo.

Kaže, da so v skladu vendarle spoznali, da bo potrebno nekaj ukreniti in presekati s preteklostjo. Na osnovi sklepov poslovno upravnega sveta in skupščine Pomurke je bila v predve-

rajšnji številki Uradnega lista objavljena uvedba prisilne poravnave, šele takrat, ko bodo povsem razčistili s preteklostjo, pa bo možno Pomurko tudi prodati. Ob Angležih in domačem podjetniku Prekoršku so se med potencialnimi kupci zdaj pojavili še zadružniki, ki so že tako ali tako solastniki Mesne industrije. Ti so hkrati tudi največji dobavitelji živine, zato bo zdaj od njih v največji meri odvisno, kakšna bo usoda soboške Mesne industrije. Ob vsem tem je najbolj zvit zrinil s sebe odgovornost Sklad za razvoj, ki je s tem, ko je prodajo ponudil kmetijskim združenjem, žogico vrgel tem solastnikom. Slednji so namreč zagrozili, da bodo ustavili vso dobavo živine Pomurki, in če bi se to zgodilo, sedanjemu direktorju Milanu Bratkoviču ne preostane drugega, kot da začne s postopnim zapiranjem tovarne. Če bi hoteli ohraniti sedanji obseg proizvodnje, bi morali po njegovih besedah dobavitelji zagotoviti Mesni industriji vsaj 100 glav MPG in od 300 do 350 prašičev tedensko, to pa ne bi smel biti problem, saj je po nekaterih podatkih živine na tem območju trenutno dovolj.

Če bi se kmetijske zadruge odločile na nakup Pomurke po vzoru mlekarne v Arji vasi, bi bila to morda za Pomurko najboljša rešitev, vendar bi se hkrati moral menjati tudi njihov odnos do tovarne. Če bi že doslej pretežni del živine, ki so jo prodajali mimo Mesne industrije, zaklali v soboški klavnici, le-ta ne bi ustvarjala mesečno 30 milijonov tolarjev izgube, ugodnejše poslovanje Pomurke pa bi se vsekakor ustrezno odražalo tudi v sami živinoreji. Pomurke zmožljivosti so bile navsezadnje zgrajene prav zaradi razvoja živinoreje na tem območju in s ciljem, da Pomurje ne bi bilo zgolj surovinska osnova za druge regije. Če nam ustreznih rešitev za Pomurko ne bo uspelo najti, omenjenega cilja seveda ne bomo dosegli. In odločilno potezo pri tem lahko zdaj potegnejo prav zadružniki.

LUDVIK KOVAČ

Vse potivodijo v **Potrošnik**

Lek ljubljana

in **Potrošnik**

sta pripravila

v vseh prodajalnah
**VELETRGOVINE
POTROŠNIK**

od 6. do 20. julija

BEN FORTE, detergent za pomivanje posode, 1 l	163,30 SIT
DAN NA DAN, detergent za pomiv. posode, konc., 0,5 l	98,00 SIT
DAN NA DAN, samp. za lase Fruity, Floral, 250 ml	227,50 SIT
DAN NA DAN, samp. za lase, 2 + 1 Fruity, Floral 250 ml	227,50 SIT
DAN NA DAN, zob. krema Junior z bleščicami	245,00 SIT
DAN NA DAN, zob. krema Aktiv	235,50 SIT
BIODENT, zeliščna zobna krema	197,90 SIT

maloprod. cena

Vabljeni
k vpisu delnic
II. emisije!

KRONA

družba
za upravljanje
investicijskih skladov in družb
d.o.o. Ljubljana
Tržiška 116

Informacije: 061/264 382

EUROIN FOND

minicom d.o.o., vagova 13, m. sobota, tel.: 069 32 738, fax: 31 984

MINICOM

RAČUNALNIKI, KI LETIJO!

2. mesto v Sloveniji

na takmcavanju Microsoftovih
partnerjev v trženju Slovenskega Worda

Microsoft Dealer

PO SLOVENIJI

LJUBLJANA - Člani skupščine Gospodarske zbornice Slovenije so se zbrali na ustanovni seji in med tremi kandidati izvolili za novega predsednika zbornice Jožka Čuka. Poleg njega sta se za to mesto potegovala še dosedanjí predsednik Dagmar Suster in direktor Belinke Marjan Cerar.

LJUBLJANA - Po štirih dneh razprav so na izredni seji državnega zbora sprejeli letošnji proračun. Sprejeti proračunski odhodki bodo znašali približno 510,8 milijarde tolarjev, prihodkov pa bo za 519,5 milijarde. Proračunski presežek bo tako znašal nekaj več kot 8,6 milijarde tolarjev.

POSTOJNA - Letošnje jubilejno 40. srečanje v moji deželi je bilo drugič po vrsti na prireditvenem prostoru v parku pred postojnsko jamo. Slovenski izseljenci z vsega sveta, njihovi svojci in prijatelji so bili pred tem na maši v koncertni dvorani v jami.

PO SVETU

VATIKAN - Papež Janez Pavel II. in pravoslavni patriarh Bartolomej I. sta se skupaj udeležila maše v baziliki svetega Petra v Vatikanu. Ob tej priložnosti sta dejala, da bosta svoja prizadevanja usmerila v združitev krščanskih cerkva. Papež in patriarh sta se zavzela za zgladiitev zgodovinskih nesporazumov, ki so v 11. stoletju ločili kristjane Zahoda in Vzhoda.

CRANS-MONTANA - Z razpravo o Tajvanu kot enem najpomembnejših med porajajočimi se trgi se je v tem švicarskem turističnem središču pričel Forum 1995, ki bo posvečen predvsem gospodarskim in političnim procesom v državah v tranziciji. V sklepnih sintezi prve plenarne razprave je nekdanji predsednik francoskega ustavnega sveta Robert Badinter opozoril na pomen politične in institucionalne reforme med razširjanjem Evropske unije. Med udeleženci je bila tudi slovenska delegacija na čelu z ministrom za gospodarske odnose in razvoj Jankom Deželakom.

ZAGREB - »Z nadvse uspešnim državnim obiskom v Avstraliji in Novi Zelandiji smo sklenili preporočila hrvaškega naroda v tem obdobju, povezanost domovinske in izseljeniške Hrvaške«, je ob vrnitvi v domovino izjavil predsednik Hrvaške dr. Franjo Tuđman.

MOSKVA - Ruska politika je doživela eno največjih senzacij zadnjih let: na zasedanju sveta za nacionalno varnost, ki je obravnaval ozadje drame s talci v Budenovsku, so vsi represivni ministri Gračov, Jerin, Stepašin, Jegorov, Lobov in Kuznecov ponudili Borisu Jelcinu odstop.

Predsednik je obljubil, da bo prošnje obravnaval posamično in jih do 10. julija sprejel ali zavrnil. Medtem je Jelcin že podpisal ukaz, s katerimi je odstavil notranjega ministra Viktorja Jerina, podpredsednika vlade Nikolaja Jegorova, načelnika zvezne protiočevalne službe Sergeja Stepašina in guvernerja stavropolske pokrajine Jevgenija Kuznecova.

NEW YORK - Ameriško vesoljsko plovilo Atlantis je uspešno pristalo na spodnjem modulu ruske vesoljske postaje Mir, imenovanem Kristal. Manever je trajal dobro poldrugo uro. Kot pravijo v ameriški vesoljski agenciji Nasa, je bilo to zgodovinsko dejanje, saj sta se združili dve, doslej največji in najtežji vesoljski napravi.

BRATISLAVA - Papež Janez Pavel II. je bil na štiridnevem obisku na Slovaškem. Sprejel ga je slovaški predsednik Michal Kováč.

STOCKHOLM - Kitajska in Švedska sta podpisali memorandum, s katerim se Švedska zavezuje zagotoviti kitajski vladi denarna posojila pod ugodnejšimi pogoji. Tako naj bi Švedska v letu 1995 zagotovila Kitajski približno 70 milijonov dolarjev posojil, namenjenih devetnajstim projektom, poleg tega pa še približno pet milijonov dolarjev, namenjenih šolanju kitajskih strokovnjakov, ki bodo delali na omenjenih projektih.

TRST - Tamkajšnji kongresni center je gostil predstavnike osmih držav Srednjeevropske pobude, med katerimi je tudi Slovenija. Na dvodnevem posvetovanju so se seznanili s pravnimi vidiki investiranja in poslovanja v Evropski uniji. Vse članice pobude imajo namreč ambicije, da bi postale njene polnopravne članice.

STRASBOURG - Tu je potekal tretji del letošnjega zasedanja parlamentarne skupščine Sveta Evrope, na katerem je sodelovala tudi delegacija državnega zbora pod vodstvom Boruta Pahorja, ki se je udeležila slovesnega odprtja Palače človekovih pravic, v kateri bosta delovala Evropsko sodišče za človekove pravice in evropska komisija za človekove pravice.

INTERLAKEN - Na 13. ministrski konferenci Eureka se je zbralo 24 ministrov za znanost ali njihovih predstavnikov, med njimi tudi slovenski minister za znanost in tehnologijo dr. Rado Bohinc. Na konferenci so razglasili kar 147 novih projektov Eureka, sprejetih v preteklem letu, ko je evropski program vodila Švica. Skupna vrednost znaša približno 328 milijonov evrov.

BRUSEL - Španija je s 1. julijem od Francije prevzela polletno predsedovanje Evropski uniji in nadaljevala sredozemski del vodenja. V Evropski uniji bodo nadaljevali prizadevanja za tesnejše sodelovanje v Sredozemlju.

M. J.

Panonsko pravo

Tretji princ v pravljici o varstvu okolja

Ker narava ne pozna bolečine, se moramo proti mulcem na mopedih boriti na lastno pest - Soseba, ki vam je zastupil vrt, lahko tožite - Slovenija, Etiopija, Burkina Faso

Tako kakor so v krščanstvu tri božje osebe in bi večini drugih indoevropskih verstev lahko našli po tri vrhovna božanstva, kakor so v pravljicah po trije principi, kakor se na severovzhodni slovenski meji stikajo tri države in trije pravni sistemi, se tudi pravno varovanje okolja dogaja po triadnem načelu. Najprej, preden se triadno zapovrstje sploh začne, je nereflektirano naravno stanje, ki ne šteje kot racionalni sistem, a blagodejno deluje. Poškodovanju narave se reče skrunitev, prestopke zoper svetost in je po religiozni opredelitvi greh. Skušnjava, ki nenehno vabi, ne postane prevelika, ker ni na voljo sredstev. Potem ko se mitološki občutek odmika in se greha nihče več ne boji, civilizacijska sredstva pa se razvijejo, se začnejo, ki so neumne posledice takega ravnanja že nadvse razločne, razsvetljenstvo. Narava ni nekaj, kar nam je podvrženo, naša rodnica je - tako se glasi zadnje človeško razsvetljenje. Sledi faza deklaracij, protokolov, svetovnih ekoloških vrhov, konferenc in javnih tribun. Poskuša se z zarotitvami, z razglasili, apeli in racionalističnimi formulacijami. Tretja faza je slednjič poskus aplikacije novega stanja duha v redu nove pravičnosti. Kršitev reda, ki je po dolgih možganskih mukah spet spoznan za univerzalnega, naj bi se začela sankcionirati. Nastopijo pravniki.

Od 23. do 25. junija je bil v Moravskih Toplicah XII. simpozij panonskih pravnikov. Posvetovali so se o varovanju okolja in, po separatih sodeč, so pravna določila o varovanju okolja v Avstriji, Madžarski in Sloveniji, kakor se za indoevropski pravni prostor spodobi, triadna: pri čemer je aplikacij najmanj, deklaracij največ, razsvetljenost pa je zmerna. Ker so najbolj udarne aplikacije oziroma sankcije, ki jih pravni sistemi uvajajo s tako imenovanimi izvedbenimi akti, je pri varovanju okolja najdlje Avstrija, Madžarska in Slovenija pa sta pač tranzicijski državi.

Kmet škropi in se zastupi, kaj potem?

Če je v prevodu referata, ki ga je imel avstrijski generalni javni tožilec dr. Peter Reindl, izraz »jamstvo« ekvivalenten, potem avstrijska zakonodaja pri varovanju okoliš predvideva nekega pravno anonimnega skrbnika oziroma varuha, ki naj jamči za varovanje okolja. Navzgor je ta jamstvenik definiran z višjo silo, kajti samo v primeru, ko ekološko škodo povzroči višja sila, se po zakonu ne jamči zanjo, navzdol pa se njegova identiteta izkazuje v vsakokratnem povzročitelju škode. »Podjetnik jamči za delovanje, ki ogroža okolje.« Referent meni, da razen v čisto duhovnih poklicih ni dejavnosti, ki ne bi rokovala z nevarnimi snovmi, načeloma pa ni predvideno, koliko je lahko te snovi, da postane nevarna. V prevodu referata bi lahko bil v tej zvezi razlagalen eden redkih jasnih ali vsaj deloma jasnih stavkov, ki pravi: »Jamstvo torej točno vzeto, ni jamstvo glede varstva okolja, ampak jamstvo za ogrožanje zaradi ravnanja z nevarnimi snovmi, ker ni domneve jamstva, da je nastala škoda na »stezi okolja«, da je snov ali organizem učinkoval na oškodovanca prek medija okolje...« Če to in nadaljnjo zapletenost skušamo poenostaviti, naj bi to, v primeru kmeta, ki se je pri škropljenju njiv zastupil s škropivom, pomenilo, da zastupelj ni more tožiti izdelovalca škropiva, saj je bila povzročena škoda izvršena zakonito v interesu oškodovanca in je bila zanj »kljub nevarnosti« smiselna. Avstrijski zakon tudi, med drugim, določa, da povrnitev škode, povzročene na zemljišču, ne more biti višja od vrednosti tega zemljišča, čeprav je za njeno odstranitev potrebna

večja vsota. Povračila škode pa sploh ni, če poškodovanja okolja z ustreznimi ukrepi ni mogoče odpraviti. Okolju se torej ne priznava pretrpela bolečina. - Poleg Reindla je Avstrijce zastopal še dr. Manfred Schausberger.

Kako oceniti lepoto škodo na okolju?

Madžare sta zastopala dr. Karoly Bard in univerzitetni profesor Janos Bruhacs, ki je v referatu z naslovom O civilnopravnih problemih varstva okolja per tangentem (samo po dotiku), kakor je zapisal, omenil tudi težavo, ki nastane, ko je potrebno »individualizirati estetsko vrednost okolja«. To je res težko zaradi neenotnosti estetske sodebe, ker nekemu zbuja ugodje drugačna pokrajina kakor drugemu, vendar bi bilo morda tukaj smiselno izhajati iz oblikovalskih posegov v okolje, ki jih opravlja vis maior, višja sila, ki

jo madžarski profesor omenja pri teževah ob določanju objektivne odgovornosti. Dejstvo je namreč, da še za tako scejfrano pokrajino po naravni ujmi ne pravimo, da je grda, za monokulturno pa po čedalje večjem soglasju človeškega roda velja, da vsaj ni lepa. Maksimalno za estetsko sodbo in ugotavljanje objektivne odgovornosti torej imamo, vendar njen obstoj nekako ne sodi v tridelni sistem uvajanja enakopravnosti med ljudmi in naravo. Začasno je ukinjena, ker je ukinjen inštitut svetosti.

Kaj pa smrkavci na mopedih?

Slovenski minister za okolje dr. Pavel Gantar je govoril »o politiki varstva okolja v kontekstu družbenih in institucionalnih sprememb«. Krenil je po lineranem razumevanju razvoja, ki ruši naravno ravnovesje, po konceptu gospodstva, »v katerem je človek edini lastnik in absolutni gospodar narave«, povedal je, da v Sloveniji »na podlagi nekaterih ocen« odnese škoda zaradi čezmernega onesnaževanja okolja od 4 do 6 odstotkov BDP - kar je, to je pripomba pisca, skoraj toliko kot v Burkini Faso in Etiopiji ali toliko kot na Poljskem, v državah torej, ki jih svetovne lestvice uvrščajo v vrh ekološko nerazumno gospodarjenih držav. Gantar je obljubil skorajšnjo izdelavo izvršilnih predpisov s področja mejnih vrednosti hrupa, določitev taks za obremenjevanje vode ter zakone o vodah, ribah, divjadi in mineralnih surovinah. Mag. Štefan Horvat je v svojem konferatu prikazoval

V Gornji Radgoni še brez občinskega statuta

»Manjšina« močnejša od večine

Skoraj edino razhajanje pa se je nanašalo na način sprejemanja občinskega proračuna

Vse kaže, da so se člani občinskega sveta v Gornji Radgoni pri sprejemanju statuta občine postavili na dva bregova, ki ju bo težko povezati, kajti vsaka stran vidi le svojo politično računico. Vsi pa skoraj v en glas prisegajo na demokracijo. Seveda ni nič narobe, če so pogledi različni, vendar če gre vse skupaj predaleč, je lahko demokracija tudi izrabljena.

Domala vse se je vrtelo le okrog 83. člena občinskega statuta, v katerem je (bilo) zapisano, da je občinski proračun sprejet, če zanj glasuje večina vseh članov občinskega sveta. Ker jih je skupaj 22, bi to pomenilo, da bi zadostovalo 12 glasov. Skupina 9 svetnikov iz različnih strank (tudi neodvisni) pa je podala amandma, s katerim je predlagala dvotretjinsko večino vseh članov (15 glasov). MARJAN BANFI (SDSS) je v imenu podpisnikov povedal, da je občinski proračun po svoji naravi in vsebini eden izmed najpomembnejših aktov iz pristojnosti občinskega sveta, oblikovanje in razporejanje proračunskih sredstev pa izredno občutljiva in pomembna zadeva za slehernega občana občine, kakor tudi za vse ustanove, ki se »napajajo« iz tega vira. Z dvotretjinsko

večino pa bi bila dosežena višja stopnja demokratičnosti in objektivnosti pri sprejemanju proračuna. Podobnega mnenja so bili še Albina Horvat, Janez Perko, Ivan Kajdič, Anton Tropenauer, Anto Kegel, Srečo Žižek, Janez Kramberger in Feliks Petek. Skoraj vsi drugi pa so menili, da bi bilo dovolj, če bi proračun sprejeli s tako imenovano absolutno večino in v medsebojnem prepričevanju smo slišali tudi več pikrih besed. Ivan Kajdič se je moral celo opravičiti, ker je izjavil, da bo proračun res dobro usklajen le v primeru, če ga sprejme dvotretjinska večina, ne pa da se zanj zmeni »par mandeljcev«. »Mandeljci« so očitno nekatere užalili.

Vsi so poudarjali, da bi kazalo statut sprejeti že na tej seji, vendar nobena stran ni želela

slovensko kazensko pravno ureditev, torej tretji, aplikativni del trde v sodobnem varovanju okolja. Razvrednotenje okolja z motornim vozilom povzroči, tako pravi 334. člen kazenskega zakonika Republike Slovenije (KZ), »izven javno označenih poti preja treninge in tekmovanja z motornimi vozili.« To kaznivo dejanje se lahko zgodi samo z naklepom, kazen zanj pa je lahko zapora do treh let. Očitno za smrkavce in motoriste ta zakon ni spisan, v primerih pa potrebno še naprej čakati na priložnost za zausničarje če te prej ne poderejo ali premotijo oni.

Po 342. členu KZ se tisti, ki »surovo ravna z živaljo ali jo potrebnem povzroči trpljenje«, po predpisu kaznuje z denarno kazenjo ali gre sedet za največ 6 mesecev. Kaznivost dejanja je predlagala skupina poslancev, tako kot tudi onega po 334. členu, predstavniki društev proti mučenju živali pa so nezadovoljni s prenizko kaznijo. Zadnjič je nek gosposki otočno potožila, da je mučil vrt. Lahko bi ga tožila, po 340. členu KZ, če ji je bila »povzročena večja škoda«. Govorila ji je bila, ker se pri človeku bitij upošteva bolečina srca. To da kaj bi ji v tem primeru koristilo 5 povprečnih čistih plač v gospodarstvu, kolikšna je lahko kazen? V pravljicah je tretji princ sicer najmanj obetaven, toda učinkovitejši. Po zakonitostih de in po pravilu pravljicarstva v pravljici, pa čeprav pravljici, pravarstvu okolja ne more biti drugače. Dokler se v človeška srca ne povrne, če se povrne, nekdanja skromnost pred svetostjo narave.

Na XII. simpoziju panonskih pravnikov sta bila poleg ministra dr. Gantarja še dva druga in ena ministrca: pravosodna ministrica Avstrije in Madžarske, dr. Nikolaus Michalek in dr. Vastagh Pal. Slovenska pravosodna ministrica Meta Zupančič. Prišel je tudi slovenski veleposlanik na Madžarskem Hajos Ferenc, ki je med organizatorji simpozija.

STEFAN SMEJ

VESTNIK

Izdaja Podjetje za informiranje Murska Sobota
Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šifnar.

Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balazič-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica), Ksenija Šomen (tehnična urednica).
Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Ulica arb. Novaka 13, tel. št.: 31 998 (naročniška služba), n.c. 31 960, 33 019 (novinarji Vestnika), Venera (trženje) 33 015, št. telefaksa 32 175. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Naročnina za II. trimesečje 1995 je 1.850,00 SIT, polletna naročnina je 3.340,00 SIT, za naročnike v tujini 100 DEM lemo.

Tekoči račun pri Agenciji RS za PPN Murska Sobota: 51900-603-30005, davizni račun pri Abanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512.

Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tisk Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje pet-odstotni davek od prometa proizvodov.

JOŽE GRAJ

Seja občinskega sveta v Lendavi

Kako je z dokumentacijo za obvoznico?

Se bosta Galerija in Knjižnica res ločili? Kaj pa direktorji?

Predstavnik urbanističnega zavoda iz Murske Sobote je lendavskim svetnikom zagotovil, da bodo projektne dokumentacije za obvoznico izdelali do dogovorjenega 15. aprila prihodnjega leta. Svetniki so predlagali, da bi projekt posredno vključeval tudi morebitno traso železniške proge med Lendavo in Lentijem. S tem so samo pritrdili županu Jožetu Koconu in drugim, ki jim ne gre v glavo, kako je mogoče, da se bo, kot vse kaže, Slovenija po goriški železnici povezala z Madžarsko, ne more (noče?) pa se s svojim mestom Lendavo. Rečeno je bilo, da si ne prizadevajo za »politično« železniško povezavo, ampak za progo, ki utegne biti gospodarna, ko pa je v Lendavi pomembna industrijska baza. Mislili so predvsem na Nafto, kjer letno predeležijo 650.000 ton nafte. Sicer pa gre za argumente, ki jih nenehno poudarjajo, »a rezultata ni.

Že doslej dva »direktorja«

Svetniki so na zadnji seji obravnavali osnutek odlokov o ustanovitvi javnih zavodov Galerija-Muzej in Knjižnica Lendava, ki zdaj kot organizacijski enoti delujeta v okviru Zavoda za kulturo. Pod njegovim okriljem je tudi organizacijska enota Kino. Svetniki so se spraševali, ali je ločitev smotna, ko pa sta z osnutkom predvideni dve direktorski mesti, kar je seveda dodatni izdatek. Pojasnili so jim, da za osebene dohodke ne bo treba dati več, kajti tudi zdaj imajo dve vodji teh enot, povrh pa še direktorja zavoda. Ločitev oziroma oblikovanje dveh novih zavodov pa bo koristna tudi zaradi boljšega pregleda nad dejavnostjo, trošenjem denarja, pa tudi zato, ker naj bi galerijska oziroma muzejska dejavnost in knjižničarstvo ne imeli nič skupnega. Iz predloženih dokumentov pa ni bilo razvidno, kakšna bo usoda lendavskega kina, ki se delno financira z denarjem občinskega pro-

računa, nekaj pa seveda iz vstopnine. Kino je v stavbi, ki je bila po vojni nacionalizirana, na podlagi odločbe, izdane 1. februarja 1995, pa je bilo odločeno, da se denacionalizacijskemu upravičencu vrne v solast in posest tako imenovana idealna (nekonkretna) polovica stavbe. Denacionalizacijski postopek še ni povsem sklenjen.

Kolikšna cena za kvadratni meter?

Sklep o povprečni gradbeni ceni in povprečnih stroških komunalnega urejanja stavbnih zemljišč na območju občine Lendava za leto 1995 (tak je uradni naziv akta), ki so ga svetniki sprejeli, je strokovni pripomoček za izračun vrednosti stanovanjskih hiš in stanovanj ter drugih nepremičnin, na njegovi podlagi pa je mogoče izračunati še sorazmerni del stroškov priprave in samega opremljanja stavbnega zemljišča s komunalnimi in drugimi objekti. Tako znaša povprečna gradbena cena kvadratne-

ga metra stanovanjske površine III. stopnje opremljenosti 78.600 tolarjev. Nič strahu, da bi vam kdo zaračunal nove dajatve, saj, kot je bilo pojasnjeno na občinski seji, se te in druge »cifre« uporabljajo le pri cenilnih zapisnikih (prodaja!). V redu.

V stražnici bo (ob)šolska dejavnost

Lendavski župan Jože Kocun je svetnike (in sedmo silo) najprej pisno, na sami seji pa še ustno seznanil s svojim delom med dvema sejama. Tako smo slišali, da stražnice Štefana Kovarja v Lendavskih Goricah ne bodo prodali zasebniku, kakor je bilo svojčas slišati, ampak jo bodo še v tem letu posodobili in v njej naj bi deloval Center šolskih in obšolskih dejavnosti Re-

publike Slovenije. Župan pa vse doslej še ni dobil odgovora od družbe z omejeno odgovornostjo Vinska klet. Le-ta je nastala z denarjem, ki so ga dobili na račun odškodnine po elementarnih nesrečah, saj so se posamezne zadruge odpovedale izplačilom odškodnin, zdaj, ko pa je treba dati lastni denar oziroma dati deleže v nepremičninah, pa naj bi se potuhnilo tako v zadrukah kot Kmetijskem gospodarstvu Rakičan. Občina Lendava želi biti solastnik kleti (dala je denar), a to bojda po zadružnih predpisih ni mogoče.

Moravske Toplice izzivajo

Nekateri lendavski svetniki so se zdrznili (zlasti pa veterinar Šetinc), ko so iz sredstev obveščanja zvedeli, da kani občina Moravske Toplice zgraditi v bližini Bukovniškega jezera (le-to je v katastrski občini Strehovci, torej v občini Lendava) policijski hotel. Če bi do tega res prišlo, potem bi to bilo v neskladju z načrti, ki jih ob tem jezeru imajo možni naložbeniki iz lendavske občine.

Kako pa bo letos z občinskim praznikom? Prej so praznovali v juliju, medtem pa še niso določili datuma morebitnega (novega) praznovanja. Občina Lendava tudi nima svojega grba in tako malo zaostaja za drugimi občinami, ki so se »odcepile« (Črenšovci na primer), kjer grb že imajo. Sicer pa prazniki in simboli niso toliko važni, pomembnejši so gospodarska rast, infrastruktura, zaposlovanje, tudi kultura. No, kulturni dom pa bodo le gradili, saj so dela že razpisali.

Š. SOBOČAN

Volitve v Občini Hodoš - Šalovci

Bedič novi občinski svetnik

Namesto novoizvoljenega župana Občine Hodoš - Šalovci Aleksandra Abrahamca, ki mu je na ta način prenehala funkcija člana občinskega sveta, so se na nadomestnih volitvah v 2. volilni enoti štirje kandidati pomerili za novega svetnika. Od 648 volilnih upravičencev se je nedeljskih volitev udeležilo 334 ali dobra polovica vseh, vpisanih v volilni imenik.

Največ glasov je dobil 67-letni kmetovalec Karel Bedič iz Dolenec, ki so ga predlagali Drago Zorjan in krajevna organizacija Slovenskih krščanskih demokratov Dolenci. Zanj se je odločilo 121 volivcev. S tem je Karel Bedič tudi uradno postal novi član Občinskega sveta Hodoš - Šalovci. Za svetnika so se potegovali še avtobusni šofer Ernest Matuš iz Šalovec, ki sta ga predlagala Jožef Šomenek in občinski odbor Socialdemokratske stranke Hodoš - Šalovci (dobil je 106 glasov), ekonomski tehnik Anton Knaus iz Dolenec (predlagatelj sta bila Ludvik Lepoš in podruž-

nica Slovenske ljudske stranke Šalovci), za katerega se je odločilo 52 volivcev, in PTT prometnik Iztoč Fartek iz Šalovec, ki je prejel 40 glasov (predlagatelj: Emil Balek in zbor občanov 2. volilne enote).

Poleg tega so opravili tudi volitve v štiri svete krajevnih skupnosti. V Domanjševcih so izvolili 7-članski svet KS, v KS Čepinč (v Markovcih in Čepinčih po 4 člane, v Budinčih pa 3), v KS Šalovci (7 v Šalovcih in 4 v Dolenci) in v KS Hodoš (7 na Hodošu in 4 v Krplivniku) pa 11-članske svete krajevnih skupnosti. M. JERŠE

Z Dunaja piše

J. J. in njegovi

Slovenski kulturni center na Dunaju - do pred kratkim znan pod imenom Dom koroških Slovencev-Korotan - je že nekaj mesecev po obnovitvi glavnega poslopija na dobri poti, da upraviči svoje ime; postal naj bi dejansko kulturno zbirališče ne samo koroških, marveč vseh Slovencev, ki bivamo na Dunaju. Gostovanja kulturnikov, včasih celo umetnikov iz matice, so postala sestavni del »slovenskega življa« na Dunaju. In tako je tudi dobro. Vendar vsaka še tako dobra kulturna ideja največkrat stoji na takšni ali drugačni ideološki »podstati«; kultura v tem primeru potem služi za promocijo določene politike. Tako je Korotan do pred kratkim slovel kot zbirališče katoliško usmerjenega dela slovenstva na Dunaju, in to predvsem tistega, ki ni spadal med zmagovalce v vojni pred 50 leti.

Po zmagi opozicije na prvih demokratičnih volitvah v Sloveniji in vojni, ki je sledila tem političnim spremembam, je prišlo tudi do nekakšne deideologizacije v Korotanu. Razloge teh sprememb lahko vidimo predvsem v dejstvu, da smo Slovenci poleg svoje države dobili tudi nove oblastnike. Toda že na naslednjih volitvah so nove oblastnike zamenjali stari, in kot je to za vsako demokratično družbo pač normalno, smo dobili tudi močno opozicijo.

Janez Janša (J. J.), eden od retorično »najbolj jasnihi« predstavnikov opozicije na Slovenskem, je pred dobrim tednom dni imel v Korotanu predstavitev nemškega prevoda svoje knjige Nastanek in razvoj Slovenije 1988-1992. V nabit polni kletni dvorani dunajskega Korotana se je zbrala »crem de la crem« slovenstva na Dunaju; od veleposlanice Bohove do poročevalcev najpomembnejših slovenskih medijev (Vestnik, Delo, Radio Slovenija), prisotnih pa je bilo tudi nekaj poslancev v avstrijskem parlamentu. J. J. je v svojem predavanju na kratko predstavil politični razvoj slovenske države v zadnjih štirih letih ter tudi perspektive za prihodnost. Zatem so sledila vprašanja iz občinstva, torej najzanimivejši del tega »literarnega večera s politično vsebino«.

Pogovor bi lahko stihlil v tri tematske sklope. V prvem je ljudi zanimala predvsem relacija J. J. kot nekdanjega člana ZK (»Stranka, ki je takrat imela v Sloveniji 100.000 članov«, »V ZK sem vstopil kot 17-letni mulec in ko sem začel postavljati vprašanja, so me izključili«; vsi citati J. J.) do njegovega očeta, nekdanjega domobranca, ki mu je uspelo pobegniti pred smrtjo v jarnah (»Vse to si lahko preberete v moji najnovejši knjigi«), in zakaj se je po razpustitvi Demokratske stranke odločil za članstvo ravno v Pučnikovi SDSS (»Gospod Pučnik je moj prijatelj. Človek, ki je šest let sedel v zaporu zaradi svojega prepričanja, je vreden mojega zaupanja«).

Drugi sklop vprašanj se je nanašal na prizadevanja Slovenije za članstvo v mednarodnih organizacijah, in sicer čisto konkretno v Natu in Evropski uniji. Na vprašanje, kako bi predstavniki SDSS-a v slovenskem parlamentu glasovali v seveda hipotetičnem - primeru, da komisija EU našo prošnjo za članstvo že jutri predloži Svetu EU, parlament EU pa nima nič proti, je J. J. odgovoril predvsem iz pozicije »enakopravnih partnerjev« ter naštel nekatere pogoje, ki bi jih morala - po mnenju SDSS-a - EU izpolniti, da bi bila vredna slovenskega članstva. Naj samo na robu omenim, da je profesor Jože Menčinger pred mesecem dni na strokovnem srečanju na temo razširjanja EU proti Vzhodu na Dunaju povedal, da je Slovenija s priboritvijo politične izgubila ekonomsko samostojnost in da je ob skoraj 70-odstotni gospodarski izmenjavi z EU vprašanje članstva v EU zgolj stvar politike - ekonomsko so stvari jasne. J. J. se je potem zadržal na področju, kjer je že po svoji akademski izobrazbi tudi najbolj kompetenten. Poudaril je nujnost bodočega članstva oziroma čim tesnejše navezave Slovenije na Severnoatlantsko zvezo.

Zadnji, torej tretji, tematski sklop pogovora je potekal okrog njegove vloge ljudskega tribuna, ki J. J. - pri tem pogovoru večkratno ponavljaje uspehov (tudi) njegove stranke na slovenskih občinskih volitvah - v mednarodnih medijih postavlja ob bok uspehov francoskega Le Penne, po karizmi pa celo avstrijskega Jörga Haiderja. Da tudi Slovenci končno dobivamo svojega »vodka«, ki mu množice vzklikajo na javnih zborovanjih, je postalo očitno ob repliki iz občinstva, da namreč »venega Janeza Janše, ki je za to državo trpel in bil ponižan, nikakor ne smemo povezovati s hudobnimi populistami, kot sta Jean-Marie Le Pen in Haider«. Replika je doživela burne ovacije prisotnih in ni niso pomagala pojasnila dunajskega dopisnika uglednega tednika (njegova tiskarska barva vam ravnokar maže prste), da vsaka čast temu, kar je J. J. naredil za Slovenijo v preteklosti, vendar gre sedanjí razvoj predstavnika »vedne resne opozicije na Slovenskem« - vsem dobrim namenom za slovenski narod navkljub - pač v smeri populizma. Toda nič ni pomagalo: J. J. je bil med svojimi.

Če sklenem, moram priznati, da je bila razprava zanimiva, neposredna in konec koncev tudi zabavna. J. J. je dokazal, da se je v zadnjih štirih letih - tudi kar zadeva njegovo dikcijo - razvil v enega od boljših slovenskih politikov; njegovi odgovori na razpravi so bili jasni, ponekod okrašeni z inteligentnimi ironičnimi okraski na račun sedanje politične oblasti v Sloveniji, drugod zopet s pridržanim osebnim podtonom na račun nekaterih, mogoče nekoliko provokativnih vprašanj iz občinstva. Ob vsej izkazani besedni spretnosti pa se mi vseeno vsiljuje vprašanje, ali gre v primeru J. J. zgolj za spretnega politika, ki je z uporabo nekaterih - politično sicer dovoljenih - prijemov iz zakladnice političnega marketinga pač nekaj korakov pred svojo konkurenco ali pa se za herojem slovenske pomladi skriva zgolj demagog, ki mu ni več mar za blagov slovenskega naroda kot takega, marveč za zastopanje določene interesne skupine. ANDREJ HORVAT

Pet minut Zelenih Slovenije

Zaprl dolgovaški mejni prehod

Zeleni Slovenije so s svojo letošnjo akcijo S kolesom po Sloveniji, ki bo potekala od junija do julija, hoteli opozoriti na največje ekološke težave pri nas. Nedeljsko akcijo so sklenili na Dolgi vasi, kjer so za pet minut protestno zaprli tamkajšnji mejni prehod. Ob tem so podali tudi protestno izjavo s petimi točkami, v katerih obsojajo neprimerno reševanje prometnih zagat v Republiki Sloveniji in neučinkovitost državnih organov.

Med drugim so v svojih petih točkah obtožili Ministrstvo za okolje in prostor, da namerno zavlačuje sprejem vladne odredbe o presoji vplivov na okolje ter dodali, da bo projekt avtocestnega omrežja pomenil ogromen negativen učinek za okolje, prostor in prebivalstvo. Poudarili so, da je z ratifikacijo Sporazuma med republiko Slovenijo in Evropsko gospodarsko skupnostjo državni zbor RS sprejel obvezo, da je naša država pripravljena nadaljevati vlogo tranzitne države in da bo pretok blaga kolikor mogoče hiter in učinkovit, neoviran ali nediskriminiran (Mednarodne pogodbe št.

14. 12. avgust 1993, str. 793). Ta isti sporazum pa ne preprečuje železniške proge v smeri Italija-Madžarska, prav tako ne avtoceste v tej smeri. Zapisali so tudi, da je Gospodarska unija že izničila največjo geopolitično in strateško prednost naše države. Na podlagi tega sporazuma Zeleni Slovenije ocenjujejo, da je Vlada republike Slovenije že popolnoma pustila pred Unijo in v primeru Dolga vas zavajala slovensko javnost. Prav tako Ministrstvo za promet in zveze zavaja, ko pravi, da se načrtuje prenos tranzitnega blaga na železnice.

ANR

Ostro lokalizirana lokalpatriotka

Če drži, kar o svetnici v občinskem svetu na Kuzmi Elizabeti Klement pripoveduje nujen kolega Ivan Marič, potem je gospa zelo ostro lokalizirana lokalpatriotka.

Ona je od Grada, prav iz Kuzme, ona je pri krščanskih demokratih, on pri združenih listi socialdemokratov, oba pa sta v kuzemskem občinskem svetu. Lokalpatriotizem gre svetniku Mariču v nos, je potemtakem tak, kakor je za značilno razmerje med tema dvema krajema pričakovati.

Pravzaprav ji očita »gradocentrižem«. Potem ko po nočni seji občinskega sveta, ki je bila 7. junija do polnoči in čez, vse tja v jutro ni mogel zaspati, je poklical v redakcijo in povedal, da ga je nespečnost dajala zaradi načina, kako je bila sklicana seja, in zaradi nakan, ki jih je imela gospa Klementova, ki je predsednica občinskega sveta. »Na seji smo sprejemali statut, toda seja je bila

izredna, ker je bila sklicana na izreden način. Vabila smo dobivali dan prej in na dan, ko je seja bila. Sprejeli smo ga, pred tem smo ga že trikrat obravnavali. Od 16 članov sveta jih je bilo 15 zanj, proti je bila samo ona, in to zaradi določila, da se proračun sprejema z dvotretjinsko večino. Ona pa je zagovarjala navadno večino, ker bi to pomenilo, da ga lahko sprejmejo samo svetniki od Gra-

toda njega zanima, kdo je dajal te podatke, kdo je mogel tak proračun predlagati! Pri sprejemanju statuta so graški svetniki sicer glasovali tako rekoč proti svojo rojakinji, toda Kuzmečana Mariča bode, ker je njegova krajevna skupnost tudi že pri delitvi funkcij občinskega sveta potegnila kratico. »Čeprav so bili drugi graški svetniki pri glasovanju o statutu korektni kot Klementova, to ne pomeni, da bodo taki tudi še vnaprej.«

Gospa Klementova se je nasmenila, ko sem ji prebral Maričeve izjave, in rekla, da nima k temu kaj dodati. »Glasovanje je bilo res tako. A, da vas je on poklical in vam poročal? Veste, jutri grem na dopust in povedati hočem samo tole: želim, da živimo skupaj kot normalni ljudje.«

šsm

Odkupna cena pšenice usklajena z rastjo drobnoprodajnih cen

25,53 tolarja za kilogram

Toliko naj bi pridelovalci dobili za pšenico standardne kakovosti

Vlada Republike Slovenije je s sprejemom tržnega reda za pšenico, ki velja do naslednje žetve, določila odkupno ceno pšenice letine 1995, pridelovalci pa naj bi za kilogram pšenice standardne kakovosti prejeli 25,53 tolarja. Ker je bil ta tržni red sprejet pred koncem maja, je vlada določila, da se odkupne cene uskladijo z rastjo drobnoprodajnih cen, in sicer se povečajo za 80 odstotkov rasti teh cen v obdobju april-junij. Ta rast je zdaj že znana in tako je znana tudi dokončna odkupna cena letošnje pšenice, po kateri bodo pridelovalci za kilogram pšenice s 13 odstotki vlage, 2 odstotkoma primesi, 11,5 odstotka beljakovin in hektolitrsko težo 76 kilogramov dobili 25,53 tolarja.

Kot smo že zapisali v prejšnjih številkah, je to le izhodiščna cena, saj se bo dejanska odkupna cena oblikovala na osnovi rezultatov analize. Za vsebnost beljakovin nad pod 11,5 odstotka oziroma pod to vrednostjo se bo namreč cena ustrezno povečala ali zmanjšala; pšenice, ki ne bo ustrezala predpisani kakovosti, pa bodo izplačali po 18 tolarjev za kilogram. Upoštevajte tabelo za izračun cene na osnovi vsebnosti beljakovin bi pridelovalci tako lahko za kilogram pšenice dobili od 22,85 tolarja (ob vsebnosti 10 odstotkov

beljakovin) do 31,78 tolarja (ob vsebnosti 15 in več odstotkov beljakovin). Slednje so seveda le utvare, saj je dejstvo, da pšenica na našem območju takšne kakovosti ne more dosegati. Sodeč po lanskoletnih rezultatih se prej lahko zgodi, da pšenica ne bo dosegala ustrezne kakovosti, kar bi seveda za pridelovalce pomenilo nižjo ceno. Da bi bila ta nižja od lanske, pa si seveda ne bi smeli privoščiti, saj z njo ne bi pokrili pridelovalnih stroškov.

L. KOVAČ

Edini »turoperator« iz severovzhodne Slovenije pripravil novo turistično ponudbo

Pomurski turoperator

Agencija z Lendavske ulice v Murski Soboti spet pripravila novo ponudbo: po Romuniji in Malti ponuja Portugalsko in Dubrovnik

Intelektu ima sedež v Lendavski 19b v Murski Soboti. Je eden najprodornejših slovenskih »turoperatorjev«, ki se v zadnjih letih pojavlja z vedno z novimi programi počitnic. Toda le malokdo od skoraj 7 tisoč turistov, kolikor jih je doslej potovalo z Intelektu, ve, da je sedež družbe z omejeno odgovornostjo prav v Murski Soboti, kajti soboški »turoperator« sodeluje z okrog 100 slovenskimi agencijami, večina gostov, ki se odločajo za njeno ponudbo, pa prihaja iz Ljubljane in severovzhodnih delov Slovenije.

Boris Farkaš se je odločil za ustanovitev podjetja za organizacijo turistične ponudbe v letu 1989. Danes so v Intelektu še vedno zaposleni le dva delavca in ena pripravnica, kljub temu pa je njihova ponudba med zelo iskanimi. V sezoni imajo pogodbeno zaposlene vodnike. Zanimivo je, da se njihovi gostje vračajo, kdor je torej začel potovati in počitnikovati z Intelektu, se zanj odloči tudi naslednje leto. Takih gostov imajo več kot 50 odstotkov, kar je svojevrsten dokaz kakovostno opravljene storitve. Njihovo načelo je: zanimivo, novo, ne predrago in ne prezahtevno. V minulih letih so si že izoblikovali svoj krog interesentov, ki imajo radi doživljanje in normalno ponudbo na dovolj visoki ravni. 1990. in 1991. leta so začeli kot vse druge turistične agencije, ki so se v minulih letih pojavljale kot gobe po dežju: organi-

Letošnja novost je tudi sklenitev pogodbe z Zavarovalnico Triglav. Vsak potnik je med trajanjem aranžmaja zavarovan za primer nezgodne smrti ali splošne delovne nesposobnosti, nezgodnemu zavarovanju pa je dodano še zavarovanje prtljage in osebnih stvari, kar predstavlja dodatno kakovost turistične storitve in jo vključujejo le redke turistične agencije.

ziral so avtobusne izlete, predvsem za maturantske in absolventske skupine. Medtem ko so drugi ostali vse do danes pri tej dolgočasni dejavnosti prodajalca z uveljavljenih ali že odpisanih turističnih programov, so se v Intelektu odločili za svojo pot. 1992. leta so slovenskemu trgu prvi ponudili neodkrito Romunijo in Črno morje – takrat je bila to poleg Španije najcenejša počitniška turistična ponudba. Čarterški poleti z Adrio Arveis z mariborskega ali ljubljanskega letališča, organizirano spoznavanje romunske obale Črnega morja,

nova pokrajina in ljudje so že v prvem letu pritegnili 1500 potnikov. Naslednje leto jih je v Romuniji letovalo že 2000, lani pa 1500 turistov.

Lani so ponudili novo možnost počitnikovanja na sredozemskem otoku Malti. Tudi Malto so

ponudili prvi (letos je slovenska letalska družba organizirala lastne prevoze za druge agencije, Intelektu pa se je odločila za konkurenčnejšega prevoznika – malteško letalsko družbo). Da je bila odločitev pravilna in ob pravem času, dokazuje število turistov: nad vsemi pričakovanji je prek Intelekte na Malti že prvo leto letovalo čez 2100 turistov. Tudi letos je zanimanje zelo veliko, to potrjujejo tudi vse agencije, ki prodajajo njihove progra-

me. Malta je to pomlad bil dvsem za srednješolsko maturante), med počitnicami se zanj odločajo družine.

Letos naj bi prek Intelektu potovalo v tujino še več turistov, saj so ponudili spet nekaj novega: Portugalsko in Dubrovnik. Tudi s to ponudbo so se vse druge slovenske »turoperatorje«, kajti doslej še nobena slovenska agencija ni ponujala tugalške, od Hrvaškega pa so ponujali v glavnem italijanske.

Kakor se razvija, širi in izboljšuje njihova ponudba, tako so vedno bolj izpopolnjeni tudi katalogi; v začetku leta je ponudba napisana na eni strani dveh listih, lanski katalog je slovenskem in nemškemu (že lani je z Intelektu potovalo počitnice tudi veliko avstrijskih in italijanskih državljanov, sem iz obmejnih območij, pa so izdali obsežen katalog v nemškem, madžarskem, škem in italijanskem jeziku. Zaslužka je toliko, da lahko normalno delajo, vsakodnevno jim tačas dobiček ni pomemben zaradi samega denarja, vidijo v njem možnost svojega izboljševanja ponudbe.

Lahko smo nemovali na eno najprodornejših turističnih organizacij.

BERNARDA B. PETROVCI

Seja vlade

Ali bo TAM izgubljena zgodba?

Na zadnji seji je vlada obravnavala predlog zakona o bančništvu, predsanacijski program mariborskega TAM-a in ljubljanske Avtomontaže ter izbrala odbor za pripravo obiska papeža Janeza Pavla 2. v Sloveniji maja prihodnje leto.

Na seji je vlada obravnavala predlog zakona o bančništvu, ki ga bo poslala v obravnavo v državni zbor. Banke so opredeljene kot delniške družbe z natančno opredeljenimi finančnimi storitvami. To so predvsem storitve, ki so po smernicah Evropske unije opredeljene kot tipični bančni posli. Hkrati gre tudi za storitve, za katere predlagatelj meni, da jih je glede na njihov dosežen razvoj v našem prostoru smiselno opredeliti kot storitve, ki jih smejo opravljati banke na podlagi dovoljenja Banke Slovenije. Obenem pa so v 2. členu zakona podrobno naštetje finančne storitve, ki jih lahko opravljajo druge pravne osebe. Storitve faktorinega, finančnega zakupa, posle z vrednostnimi papirji ter nepremičninami sme banka opravljati v gospodarski družbi, v kateri ima 10 % celotnega števila delnic, ali pa v banki sami. Zaradi težav pri izvajanju učinkovitih sankcij na podlagi veljavnega zakona predlagatelj v 126. členu predlaga za pravne osebe in podjetnike posameznike, ki finančne storitve opravljajo brez dovoljenja, stroge sankcije v smislu izbrisa iz sodnega registra. V 2. poglavju predlog zakona govori o odstopanju od določil od zakona o gospodarskih družbah. 3. poglavje vsebuje določbe, ki se nanašajo na vsebino vloge za dovoljenje in rok za izdajo dovoljenja. V 5. poglavju so določbe, ki govorijo o podružnicah in tujih bankah v Sloveniji. V 6. poglavju pa so določene obveznosti članov uprave in nadzornega sveta banke za izpolnjevanje načel varnega in skrbnega poslovanja banke. V 7. poglavju so določbe, ki jih banka mora upoštevati, kadar kreditira člane uprave, nadzornega sveta in prokuriste banke (in njihove sorodnike). 9. poglavje je novo in natančno določa, kdaj se posamezne osebe štejejo za povezane osebe. V bančno skupino so povezane samo banke, za finančno skupino pa se štejejo banke in gospodarske družbe, ki opravljajo finančne storitve.

TAM - 8 milijard tolarjev izgube

Na tiskovni konferenci je minister za gospodarske dejavnosti Maks Tajnikar spregovoril o predhodnem sanacijskem programu TAM-a Maribor in Avtomontaže AM-Bus. Ocenil je, da je njegov položaj izredno težak in zapleten, bolj kot takrat, ko se je sprejemal zakon o sanaciji. Predvideva se, da bo imel letos TAM 8 milijard tolarjev izgube. Po mnenju

nju vlade predhodni sanacijski program TAM-a nakazuje momente, ki dajejo trdna zagotovila za pripravo dokončnega sanacijskega programa. Dokončne ocene o tem, ali bo sanacija uspešna ali ne, ta trenutek še ni mogoče podati. Razlogi so v tem, da informacijska netransparentnost kalkulación po programih še ne omogoča v tem trenutku jasne slike, kjer je prag rentabilnosti in v katerih programih. Ker TAM proizvaja multi izdelek, pri katerem so posamezni deli pro-

duktov tudi sestavni del drugih produktov, je problem v natančnem alociranju direktnih in indirektnih fiksnih stroškov. Drugi del, ki zamegljuje sliko o TAM-u, so neknjižene stare obveznosti iz preteklih let, ki se sedaj odkrivajo in knjižijo.

Podjetje se nahaja na robu nevarnosti propada. Napoved izgube v letu 1995 v višini 8 milijard tolarjev pomeni velik odpis trajnega kapitala, ki je že sedaj negativen v višini 3110 milijard tolarjev, tako da se takoj izniči pozitivni učinki, ki bi jih kapitalizacija obveznosti bank (2850 milijard tolarjev) za TAM imela. Sanacijski program bo moral dokončno odgovoriti na to vprašanje, saj bi bilo potrebno po nekaterih izračunih poslovati 8 let z zelo visoko internimi stopnjami donosnosti, da bi lahko TAM sam s pozitivnim poslovanjem ponovno ustvaril trajni kapital in odplačal vse zapadle stare obveznosti in obveznosti, ki jih je prejel in odplačal na osnovi zakona o sanaciji, kar pa je po mnenju vlade popolnoma nerealno pričakovanje. Upravni odbor TAM-a je namreč ugotovil, da zakonsko planiranih 7,1 milijard tolarjev ne bo zadoščalo za zakon proizvojen, ki bi zagotovil čez določen čas pozitivni denarni tok. Obseg podpisanih naročil znaša 150 milijonov nemških mark in je bistveno manjši, kot je bilo prikazovano v času sprejemanja zakona, ko je bil govor o 320 milijonih nemških mark zagotovljene letne realizacije. Uprava TAM-a in upravni odbor imata še za 60 milijonov nemških mark naročil. Po ministrovih besedah bo moralo priti tudi do kadrovske spremembe pri vodenju podjetja, saj zdajšnja uprava ni obvladovala situacije. Še nadalje pa iščejo partnerja za TAM v tujini; predvsem takega, ki bi bil pripravljen vložiti kapital v podjetje. V Avtomontaži AM-Bus d.o.o. je situacija nekoliko lažja. Osnovni problem je v tem, ker jim sedaj delo pretežno zagotavlja TAM, v bodoče pa naj bi dobili nove strateške partnerje. Bilanca uspeha sicer še kaže v letu 1995 izgubo v znesku 497 milijonov tolarjev, za leto 1996 pa se predvideva poslovanje z dobičkom 62 oz. 127 milijonov tolarjev.

Papež v Sloveniji

Vlada je ustanovila Odbor za organizacijo obiska papeža Janeza Pavla 2. v Sloveniji, ki bo 18. in 19. maja 1998. Odbor bo skrbel za določanje, koordinacijo in izvedbo vseh ukrepov, ki so nujni za nemoten, varen in v skladu s protokolarnimi pravili ureni obisk papeža Janeza Pavla 2. V Odboru so Andrej Šter, minister za notranje zadeve, Zoran Thaler, minister za zunanje zadeve, Igor Umek, minister za promet in zveze, Meta Zupančič, ministrica za pravosodje, Borut Šuklje, direktor Urada Vlade Republike Slovenije, Miran Bogataj, državni sekretar v Ministrstvu za obrambo, Milojka Kolarič, državna sekretarka v Ministrstvu za finance, in Rado Lenard, šef protokola Vlade Republike Slovenije.

Marjan Horvat

Na podlagi sklepa o javnem razpisu za podelitev koncesije za lekarniški dejavnosti v občini Gornji Petrovci z dne 23. 6. 1998 občinški svet Občine G. Petrovci objavlja

JAVNI RAZPIS ZA PODELITEV KONCESIJE V LEKARNIŠKI DEJAVNOSTI ZA OBMOČJE GORNJI PETROVCI

1.

Predmet razpisa:

- Lekarniška dejavnost kot javna služba, ki jo opravlja zasebna - lekarnar na podlagi koncesije.
- Lekarnar lahko poleg lekarniške dejavnosti opravlja še:
 - preskrbo s pomožnimi zdravilnimi sredstvi, ortopedskimi pripomočki, sredstvi za nego in drugimi sredstvi za varovanje zdravja,
 - izdaja veterinarskih zdravil
 - izdelovanje in preverjanje kakovosti zdravil in pomožnih zdravilnih sredstev,
 - svetovanje pri predpisovanju in porabi zdravil.

2.

Koncesija za opravljanje lekarniške dejavnosti se podeli na območje Gornji Petrovci.

3.

Lokacija sedeža: Gornji Petrovci, 33 a.

4.

Koncesija se podeli posamezniku, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- da je diplomirani inženir farmacije in izpolnjuje splošne pogoje za sklenitev delovnega razmerja,
- ima opravljen strokovni izpit,
- obvlada slovenski jezi,
- da mu ni s pravnoomočno sodbo sodišča prepovedano opravljanje poklica oz. lekarniške dejavnosti,
- da ima urejene premoženjskopravne zadeve za uporabo premoženja,
- je vpisan v register farmacevtskih strokovnih delavcev v tujini in evidenco o rednem strokovnem izpopolnjevanju.

5.

Rok za prijavo za razpis je 8 dni po objavi javnega razpisa.

6.

Prednost pri izbiri prijavljenih kandidatov na podlagi razpisnih pogojev ima lekarnar, ki je bil zaposlen v lekarni vključen v že obstoječo mrežo lekarniške dejavnosti.

7.

Pogodbo o podelitvi koncesije skleneta lekarnar in Občina Gornji Petrovci, s katero uredata medsebojno razmerje v zvezi z opravljanjem lekarniške dejavnosti na podlagi zakona.

8.

Kandidati pošljejo prijave na razpis: Mestna občina Murska Soba, kardoševa 2. Postopek za podelitev koncesije izvaja Mestna občina Murska Soba, po predhodnem mnenju občinskega sveta Gornji Petrovci, ki na podlagi odločitve o koncesiji izda odločbo o podelitvi koncesije.

Župan občine Gornji Petrovci

Franc Štihar

Podvojili program mlečnih izdelkov

Od ustanovitve Pomurske mlekerske zadruge so minila tri leta. Zadrugniki pa ugotavljajo, da je v tem času upravičila svoj obstoj. Tako je tudi zaključek zadnjega občnega zbora članov te specializirane zadruge, na katerem so največ pozornosti namenili delovanju zadruge v minulem enoletnem obdobju, opozorili pa so zlasti na težave, ki vse bolj pestijo prekmurske pridelovalce mleka. Kaže, da prihaja na tem območju do nekaterih specifičnih težav, saj se po podatkih Pomurskih mlekarov letos odkup mleka na tem območju zmanjšuje, na večini drugih območij pa so v letošnjih prvih petih mesecih odkupili precej več mleka kot v enakem lanskem obdobju.

Podatki za več let nazaj kažejo, da so v Pomurskih mlekarnah odkupili letno okoli 38 milijonov litrov mleka, odkup pa se je začel zmanjševati v letu 1992. Takrat so odkupili le dobrih 36 milijonov litrov, v letu 1993 nekaj manj kot 33,5 milijona litrov, rahlo povečan odkup pa so začeli spet v lanskem letu, ko so od kmetov na območju takratne soboške in lendavske občine odkupili 35,3 milijona litrov mleka. K zmanjšanju oddanega mleka v letih 1992 in 1993 je svoje prispevala suša; prav zaradi nje in pomanjkanja krme pa se je zmanjšal tudi stalež krav molznic pri prekmurskih rejcih. Če je še leta 1979 v to mlekarno oddajalo mleko 10.149 kmetov, ki so imeli 22.788 molznic, je bilo v letu 1991 takšnih kmetij le še 6.330, te pa so imele že manj kot 19 tisoč krav. Zmanjševanje pa je še naprej prisotno, saj je bilo lani na tem območju le 5.157 kmetij s 15.138 kravami, letos v maju pa je te 4.259 kmetij s 15.138 kravami. Ob tem je morda nekoliko spodbudnejši podatek, da stalež krav pada počasneje od zmanjševanja števila govedorejskih kmetij, kar kaže na večjo koncentracijo staleža pri posameznih rejcih.

V primerjavi z letom 1993 se je odkup mleka lani povsod v Sloveniji povečal. Najbolj na območju celjske mlekarne, ki ga je odkupila 18 odstotkov več, na mariborskem območju se je odkup povečal za 14, na ptujskem za 10, ljubljanskem za 9 in na ljutomerskem območju za 8 odstotkov, medtem ko so ga Pomurske mlekarne odkupile za 5,6 odstotka več kot leto prej. Tudi letos se odkup mleka skorajda povsod povečuje, izjema so le Pomurske mlekarne, ki so v prvih petih mesecih odkupile 2,16 odstotkov manj mleka kot v enakem lanskem obdobju.

Da se bo število kmetij, ki zdaj še oddajajo mleko, zmanjševalo tudi v prihodnje, je skorajda gotovo, saj je v Prekmurju še vedno precej kmetov z manjšim številom krav. Takšnih, ki imajo od ene do dve kravi, je skoraj 400, vendar je količina mleka, ki ga oddajo, zanemarljiva, saj predstavlja le 0,6 odstotka vsega oddanega mleka.

Bolj bo vplivalo obnašanje kmetov z dvema do tremi kravami, saj je takšnih kmetij več kot 3.700, oddajo pa dobro polovico vsega mleka, ki ga odkupijo Pomurske mlekarne. Kmetij s tremi do petimi kravami je 793 ali dobrih 15 odstotkov vseh kmetij, v oddanih količinah mleka te predstavljajo več kot 30-odstotni delež, medtem ko je kmetij z več kot petimi kravami le 224, oddajo pa

dobrih 18 odstotkov vseh prevzetih količin mleka.

Sodeč po vseh teh podatkih prireja mleka navkljub vsemu zaenkrat še ni ogrožena, saj se hkrati z zmanjševanjem staleža povečuje mlečnost po kravi. Če je še pred petnajstimi leti prekmurska kmetija oddala povprečno nekaj čez 4.900 litrov mleka oziroma 1.900

litrov po kravi, zdaj oddaja mleka po kravi dosega že 2.300 litrov oziroma 7.290 litrov po kmetiji. Iz tega je moč tudi zaključiti, da z oddajo mleka dosegajo kmetije večji odstotek dohodka, zato

Ob tem, ko plačilo za oddano mleko rejci na območju Pomurskih mlekarn dobivajo redno in pravočasno, so tudi sicer v ugodnejšem položaju kot rejci na območju nekaterih drugih slovenskih mlekarn. Če dobivajo slovenski pridelovalci mleka v povprečju 40,72 tolarja za liter mleka, ga v Pomurskih mlekarnah plačujejo po 41,20 tolarja, tudi stroški odkupa, ki jih pokrivajo rejci, so tu za polovico nižji, kmetje, ki oddajajo mleko v soboško mlekarno, pa tudi ne plačujejo stroškov analize odvzetih vzorcev. V drugih mlekarnah znaša ta strošek 0,92 tolarja po litru.

rejcem, ki so se usmerili v prirejo mleka, ni vseeno, kaj se bo dogajalo na tem področju. Prav iz teh razlogov so se povezali tudi v spe-

Na občnem zboru Pomurske mlekarske zadruge so podelili priznanja najboljšim pridelovalcem mleka v lanskem letu. Za higienško najbolj kakovostno mleko je prvo mesto pripadlo Viktorju Andrejču iz Sodišinec, na drugo mesto se je uvrstil Alojz Omar iz Rankovec in na tretje Jože Hari iz Sodišinec. Največ mleka, 137.115 litrov, je v lanskem letu oddal Jože Gyerkeš iz Lipe, Ludvik Vukanič iz Adrejec je oddal 93.013 litrov in Anton Perša iz Gerlinec 86.256 litrov mleka.

cializirano mlekarsko zadrugo, v katero se je ob ustanovitvi včlanilo 4.091 članov, zdaj pa jih je 4.039.

Z razmerami, kakršne so v Pomurskih mlekarnah, so zaenkrat zadovoljni, saj kljub zaostrenim razmeram doslej še ni bilo večjih težav z izplačilom oddanega mleka. Če morajo v nekaterih mlekarnah rejci na plačilo čakati tudi mesec, dva ali še več, v Pomurskih mlekarnah prevzeto mleko izplačujejo mesečno, v enem delu, saj jim je doslej uspevalo sproti razreševati likvidnostne težave. Tudi v Pomurskih mlekarnah se namreč srečujejo s presežki mleka, ki jih ni moč prodati na domačem trgu in jih morajo izvoziti. Predelano v mlečne izdelke so lani izvozili več kot 18 milijonov litrov mleka, tako mleko

prahu kot maslo pa izvažajo z izgubo. Na račun izvoza so lani ustvarili za 2,8 milijona nemških mark negativne razlike, navkljub vsemu pa odkupa mleka niso omejevali.

Težave v mlekarški proizvodnji v Pomurskih mlekarnah rešujejo z nemlečnim programom in z novimi izdelki. Če so še v letu 1990 izdelovali 15 različnih izdelkov mlečnega programa, zdaj delajo že 27 različnih izdelkov. V zadnjem času so razširili program otroške hrane, v sodelovanju z novomeško Krko razvijajo nov program izdelave otroške hrane, popestrili so izdelavo sladodelnih mešanic za japonsko tržišče, s svojimi izdelki pa oskrbujejo tudi Mc Donalds. Sicer pa v vodstvu tovarne zatrjujejo, da ob ohranitvi sedanje kakovosti in strokovnosti v Pomurskih mlekarnah tudi v prihodnje ne bi smelo priti do večjih pretresov. Strah kmetov, da bi tudi v Pomurskih mlekarnah prišlo do omejevanja odkupa mleka, je tako zaenkrat odveč, zasluge za dokaj ugodno stanje pa je treba pripisati predvsem dobrim poslovnim odločitvam v preteklosti.

Pri takšnih odločitvah pa naj bi v prihodnje imeli zadrufniki še več vpliva, saj so po zakonu o zadrufah postali lastniki dela tovarne. Pomurska mlekarska zadruga je tako postala lastnik 52-odstotnega deleža tistega dela, ki pripada kmetijskim zadrufam, 6,2 odstotka deleža je pripadlo naslednicam nekdanje lendavske zadruge, preostanek pa Splošni kmetijski zadrugi Panonka. So pa na obćnem zboru bili nekateri ćlani specializirane mlekarske zadruge mnenja, da je takšno lastninjenje tovarne nepravilno, saj bi morala mlekarska zadruga dobiti većji del lastništva v Pomurskih mlekarnah.

Po tranziciji tranzicija

Kakšne so pravzaprav politične in političnoekonomske implikacije sprejetega proračuna? Je edini povzetek sprejemanja samo to, da se je vladna koalicija ponižujoče vedla do opozicije, ker je vklopila svoj glasovalni stroj, kot se reče, ko večinski del sklne glasovati apriorno?

Najprej je dejstvo eno: če je opozicija imela k proračunu 200 dopolnil, od katerih menda nobeno ni bilo sprejeto (Hvalica, SDSS), potem so očiti tki opozicije, da koalicijska deluje samo ob razdeljevanju denarja, le takrat, ko si njeni partnerji zagotavljajo finančni vpliv, po eni strani sicer utemeljeni, ne pa tudi verodostojni. Kaj je namreč opozicija s tem množtvom dopolnil? želela drugega, kot sodelovati v tej delitvi na drobtinčarski oziroma partikularistični način? Noben od opozicijskih kritikov sprejemanja državnega proračuna - razen morda Janše, ki pa to počne s presežkom populizma - ne kritizira formiranje državne blagajne na nekih programatskih izhodiščih. Govoreč ekonomistično, nihče v opoziciji ni imel pripomb na vladno makro in mikroekonomijo. Opozicijsko zaprivanje (nasprotovanje) je navadno javljanje. Kakor kakšni prestrašeni zagovorniki monopartitornosti iz prejšnjega režima, ki so to metali v nos pojavljajočim se disidentom, očita vladi, da hoče vladati! Kar lahko pomeni samo dvoje, da je vladina ekonomska politika v bistvu tudi po volji opozicije ali pa da opozicija nima svojega ekonomskega programa.

Dejstvo pa je tudi, da vizionarskega ekonomskega programa nima niti vlada. To, kar se dogaja s slovenskim gospodarstvom, je preprosto prežitkarstvo na konjunkturnem srku zahodne Evrope. Preprosto nam pokupijo, kar jim prodajamo. Slovenija uživa sadove srečnih okoliščin v svetovnem gospodarstvu, vladini uradniki jih frizirajo v podatke o najuspešnejši tranziciji med vsemi postkomunističnimi državami. Drnovšek pa jih lansira kot opombo pod črto k svoji zgodbici o uspehu. Dejansko pa se v ekonomiji nič spremenilo nič in se nič ne spreminja. Sedanja tranzicija je to samo toliko, kolikor deluje čez(trans) državnogospodarske meje, samo da v drugi smeri kot v prejšnji državi. Takrat so nam blago kupovali na jugu zaradi politike skupne države, danes nam ga na zahodu zaradi gospodarske konjunkturo. Do resnične tranzicije bo očitno moralo še priti: šele po »tranziciji« tranzicija!

Sodeč po načinu, kako opozicija kritizira proračun, je njen gospodarski program zgolj zavist in tukaj je potrebno Peterletu priznati, da s svojo »malomotri, malo zunaj vlogo v vladni koaliciji ravna premeteno. Kot da bi se učil od Kučana. V tem času se kratkalo plača biti na oblasti. To priznava tudi znani ekonomistični skeptik v času slovenskega osamosvajanja, poznejši podpredsednik vlade dr. Jože Mencinger, ki je nedavno v intervjuju za beograjsko Našo Borbo izjavil, »da je Sloveniji gospodarska osamosvojitev vendarle koristila«.

Zdajšnji trendi v svetovnem gospodarstvu kažejo, da bo konjunktura še nekaj časa trajala in če v tem kontekstu odgovarjamo na vprašanje, kakšno politično korist ima kdo od sprejetega proračuna, potem lahko rečemo, da v vsakem oziru, ne glede na to, kakšna je notranja struktura tega proračuna, kasira vlada. Ob opozicijemnem manku kakšega alternativnega ekonomskega programa torej čisto upravičeno. To odsotnost ekonomske projekcije je opozicija pokazala tudi, ko je šlo za pritisk izvoznikov na državno banko, da se devalvirata tolar, kar na zelo apilirani ravni pomeni, da naj bi se zaščitila njihova neproduktivnost in nekonkurenčnost. Opozicija je molčala in ostajala na tej strani tranzicijskega področja.

Kaže pa, da bo po proračunska vladina politika kljub temu sprožila politično tranzicijo med volivci. In to v najmočnejši vladni stranki - LDS. Državni zakladnik Mitja Gaspari je napovedal obdavčitev premoženja, ki bo najbolj obrnila žepe prav dobršnemu delu volivcev njegove stranke. Srednjemu in višjemu sloju: od liberalne demokracije se bo oddaljil tisti del tega sloja, ki vleče izvor iz prejšnjega režima in je zanj značilen nerazvita podjetniška kultura, čeprav se po značilnostih pridobitne dejavnosti šteje med podjetnike. Obdavčitev velikih stanovanj, debelih avtomobilov in počitniških hiš je v zahodnih državah namreč nekaj samoumevnega, tukaj pa, v diktaciji prih komentarjev in simboliki metafor ohranjanja značaj nekdanjega »ugotavljanja izvora premoženja«. Ljudje, ki so vajeni uživati prestižni status postopkih, ki so na meji med podjetništvom in mahinacijami, bodo to vzeli kot napad na svobodo pobude.

Zakon o obdavčitvi »prestiža«, ki naj bi začel veljati 1. januarja naslednje leto, ki bo volilno, naj bi po davčni plati koristil občinam, po politični pa bi ga lahko opozicija obrnila v svojo še dodatno korist, mimo te, ki jo bo imela iz njegove nepriljubljenosti med obdavčenci. Na zahodu v takem obdavčevanju že dolgo več ne vidijo poskusov egalitarizacije, temveč poudarjajo njegovo ekološko smotnost. Velike hiše, več stanovanj, veliki avtomobili ... vse to je energetsko zahtevnejše in se v tem smislu vzdržuje na račun skupne državne substance, ker povzroča dodatno ekološko obremenitev. Opozicija bi morala ta zakon sprejeti in ga podpirati kot ekološki zakon. To bi bilo prvo potrazijskijsko tranzicijsko ekonomsko dejanje. Sicer ga bo po liberalna demokracija, pa čeprav v nasprotju s svojim evropskim imenom, postavila v kontekst volilnega leta, torej v kontekst uvajanja socialne pravičnosti, kakor jo ljudje še pomnijo iz prejšnjega režima in je množicam sploh pogodu.

Pravo tranzicijsko obdobje nas v tej državi še čaka. Takrat, ko bomo imeli proračun s projekcijo ali vsaj opozicijo s potranzicijskimi gestami.

ŠTEFAN SMEJ

ŠTEFAN SMEJ

Ali res banka slovenije zavira večji izvoz slovenskega gospodarstva?

Že od leta 1991 se govori, da gospodarsko rast lahko zagotovi le izvoz in s tem podjetja, ki izvažajo - izvozniki. Zato naj bi si vsi prizadevali, da bi se izvoznikom zagotovile čim boljše možnosti poslovanja.

Pa temu trditvam se je načeloma mogoče strinjati. Slovenski trg je za stabilno dolgoročno gospodarsko rast odločno premajhen. Vendar na nekaj ne more biti prav, če se izvozniki ves čas pritožujejo, in to ponavadi nad tečajem. Ali upravičeno?

Pa poskušajmo odgovoriti na to vprašanje dilemo. Na prvi pogled je stvar jasna, krivec je znan. To je naša Banka Slovenije, kajti tečaj tolarja je prevelik, zato naj bi onemogočil poslovanje izvoznikov. Če bi bil nižji, bi bili naši izdelki v tujini cenovno konkurenčni, izvoz bi se povečal, proizvodnja bi več zaslужila in vse bi bilo lepše in prav. Zato ti isti najboljši kadikalni predlagajo devalvacijo tolarja, večina govori o deprecijaciji tolarja v skladu s stopnjo inflacije, zadoječo času pa se je oglasila tudi vlada in zahtevala nevtralno tečajno politiko Banke Slovenije. Enostavno, mar ne? Pa proučimo te tri predloge.

Devalvacijo tolarja pustimo kar na miru, saj je to-ta možna samo v primeru fiksnih tečajev in je vsako oviranje o njej popoln nesmisel. Tečaj tolarja je drseč (čeprav je mnogo bolj izraz plavaljoč, ker namreč drseče negativne privzok) in v tem drsečem tečaju je edina možnost spremembe tečaja deprecijacija (zmanjšanje vrednosti domače valute) oz. njeno nasprotje – apreciacija. Nevtralna tečajna politika pomeni, da neka pozitivnega, skra-

taka zelo primernega - ker kar je ne-
vtravno, naj bi bilo v vsakem primeru
dobro, predvsem pa ne narobe.
Vendar pa nobenemu ekonomistu
ni prav čisto jasno, kaj je s tem mi-
šljeno, kajti takega ekonomskega
izraza v literaturi ni mogoče zasle-
diti. Mogoče je s tem mišljena de-
reciacija tolarja v skladu s stopnjo
inflacije, kar je na prvi pogled
najbolj primerno. In to samo na
prvi pogled, kajti stvari niso tako
pavšalne. Zastavimo si vprašanje,
kaj je privedlo do tega, da imamo
relativno visoko stopnjo inflacije
in stabilno valuto? Za stabilno valuto
je najbolj zaslužna prav Banka Slo-
venije, ki se na drugi strani trudi
pomagati tudi izvoznikom, saj bi
bili brez njenega posredovanja
tečaji tujih valut še nižji, kot so se-
daj. Glavni problem za ta razkorak
je pri inflaciji, ki je previsoka in je
med drugim posledica rasti plač, ki
se večajo ne glede na produktivnost
delu. Eden od vzrokov za to je neka
čudna miselnost, kajti premnogo-
krat je zaslediti, da so uspešna tista
podjetja, v katerih imajo zaposleni
visoke plače, dobiček podjetja pa se
v takih »noričih o uspešnosti« ni

ne omenja. In zaradi tega plače kar rastejo, v nekaterih primerih upravičeno, večinoma pa neupravičeno. Taka miselnost je žal še v lepem številu slovenskih podjetij. Na drugi strani pa se je s posebnim zakonom »izkazal« naš parlament, ki navzdol omejuje najnižjo plačo, navzgor pa najvišjo in s tem tako rekoč kaznuje menedžerje uspešnih podjetij.

Na koncu ugotovimo, da krivda za nastali položaj ni na strani Banke Slovenije. Najlaže je reči, da je nekdo drug kriv za tvoje probleme. Tudi naši izvozniki niso vsi tako podjetja, za katera bi se lahko reklo, da dosegajo enako produktivnost kot primerljiva podjetja v razvitih državah. Sama se morajo potruditi, da bodo dosegala čim večjo produktivnost in s tem izničila zanje neugodno gibanje tečaja. Država bo morala več storiti za čim prejšnje znižanje inflacije in za podporo izvoznikom, čeprav ne moremo reči, da sedaj ne dela tako. Tako pridemo do sklepa, da je za stabilno in rastoče gospodarstvo potrebno dobro delovanje vseh treh skupin: podjetij, vlade in Banke Slovenije. Po mojem skromnem mnenju je najbolje delujoči člen v tej verigi prav Banka Slovenije.

BENJAMIN JOŠAR

LUDVIK KOVAČ

Slovanski papež poljublja zemljo - kako ravna z njo slovenski kmet?

Poznam občutek: ko ti po lepljivi brazdi podrsavajo bosí nožni prsti; ko v zarodkovni drži migljajo beli ogrei, ki jih je razkrilo plužno železo (kako mehki so in kako rezko je železo!); ko čez rob brazde visijo cvetovi strnišča, na primer rdečooki cvet njivske kurje češnjice; ko blede tujka štoklja hodi po sledeh tvoje poglobitve; slišim paranje zemeljskega himna - starega prav toliko, kolikor časa je poteklo od zadnjega oranja; poznam zasoplost krav in udarec gobca v nagobčniku po jarmu, da bi si spodila obada; spominjam se vonja strnišča in v ustih še nosim sladkobni okus travnega betva, ki smo ga istega žvečili jaz in kravi.

- Vem, drugi pa poznajo občutke svoje mladosti in ni da bi komurkoli vsiljeval ožnost svojega spomina za časi, ki jih ni več. Naposled mi tudi nihče ne brani, da vse to poizkusim znova, da postanem eskapist, če mi je že res tako žal za temi časi, in se ponovno spustim v brazdo, držeč za rogove pluga, ki ga vleče živine.

A ne gre samo zato. Tisto, kar razlikuje spomin na organsko občutenje zemlje od drugih spominov, je nekaj usodnejšega in tukaj si upam verjeti, da je splošna, civilizacijska, izguba tega občutka ključnejša od drugih izgub. V časih tistega oranja se je še vse dogajalo po organski meri. Preprosto tako.

Njive dolge kot kravja sapa

Dolžina njiv v teh naših krajih je od takrat v glavnem sicer ostala enaka - če izvzamemo tiste, ki so nastale po raznih reformah in poznejših komasacijah. Vendar ta dolžina ne služi več ničemu. Kajti ni več dolga za toliko, kolikor daleč povleče plug vprežen par živine po enem gonjeju. Ostala je samo njena objektivna dolžina, samo tisto, kar se meri z metri, stopaji ali klaftri, ni pa več mere za občutek utrujenih nog, tako nog živadi kot nog orača. Ta občutek je eden od tistih, ki delajo mejo in razliko med organskim kmetovanjem in industrijskim, izguba tega občutka je začetek iz-

ginjanja varovalnega odnosa do prsti.

V pokrajini so še ostanki gozdnih omejitev, kolikor so še, pa to ni več mera za polete gnezdečih ptic, ki obirajo mrčes po poljskih kulturah. Niso več za senco živini in kmetu, ki čakajo, da se sonce prepelje iz najbolj vročega dela kroga in bo čas za nadljevenje dela na njivi.

V imenu romantike ne bi bilo in ni upravičeno ohranjati krievih hrtov obdelovalcev polj in hropeče živine. To se tudi ni zgodilo. Vendar je dejstvo, da rodovitni prst ni mrtvo telo in da sedanji način obdelovanja zemlje ni dober. Vse to nam danes znova stopa v zavest.

Trebuš brez uhljev

»Teško je, meščani, govoriti trebuhu, ki nima ušes,« je rekel rimljanski državnik Katon, politik, ki je prihajal v senat izza rala. Takrat, v Katonovem času, je bilo kmetovanje po organski meri, prav kakor vse do nedavnih časov, ko smo orali še z živalsko vleko. Že takrat pa je trebuh izgubljal posluš za razumno mero kmetovanja. Katon je to rekel, ker so meščani Rima zahtevali razdeljevanje žita v nepravem času. V več kot dveh tisočletjih se je temeljno nerazumevanje mestne in druge javnosti, tudi kmečke, za zakonitosti kmetovanja nadaljevalo in povečevalo. Vendar brez hujših posledic za mater zemljo, ker so načini kmetovanja kljub temu vse

Moja domača banka

Pomurska banka d.d.

Murska Sobota

do nastopa industrijskega kmetijstva ostajali zmerni.

Danes niso več zmerni in zdaj ne gre več za slepoto, ki bi zahtevala žito ob nepravem času, marveč za slepoto za pravi način pridelovanja hrane na sploh. Pri tem nepravem načinu mislimo seveda na način, ki ga je razvila tako imenovana zahodna civilizacija, katere postopki se, zaradi domnevne uspešnosti, čedalje bolj upora-

postala medijsko odmevna in je na posreden način postala kolektivno občutje človeštva, ta potujitev, ki jo je povzročilo umanjkanje tal, je manj usodna kot zemeljsko zapuščenje zemlje. Zanesenost nad močjo, ki smo jo delili na tem planetu, ko je nekdo prvič stal nekje drugje, je že zdavnaj popustila in od takrat smo pravzaprav nenehno v nekem procesu treznjenja.

Eden od redkih, ki še vedo za svetost zemlje - kmet Štefan Žizek iz Rakičana - spravlja prst, ki so jo stroji nanosili na kolesarsko stezo, nazaj na grudi njive. Večini drugih kmetov ni mar, če poti in ceste prekrivajo z njivsko zemljo. Cestarjem in drugim, ki za denar davkoplačevalcev skrbijo za varnost v prometu, pa tudi ne.

bljajo tudi v drugih kulturah, ob izenačevanju civilizacijske ravni. Mimogrede, ni zahodna kultura močnejša od drugih, njena civilizacija je močnejša! Stroji so močnejši, ne duh.

Koliko ljudi je v zadnjih stoletjih in desetletjih odtrgalo od zemlje! Mislim, da je potujitev, ki jo je mogel čutiti človek, ko je prvič stal na Luni, potujitev, ki je

Planeti so daleč, veselje je neskončno, čas potovanja presega človekove duševne zmožnosti, preprosto ne bi prenesli tako dolge ločitve od matere Zemlje.

Ne vidimo pa tega, da smo od Nje čedalje dalje tudi takrat, ko na Njej stojimo, in to bi lahko imelo strašne posledice. Zakaj so pravzaprav nekdanja ljudstva rekla, da je na Luni orač? Najgloblja spo-

Adriatic zavarovalna družba d.d.

ročila so vedno orakeljsko zaveda, pogosto tudi ironična. Ali ni mogoče v tem razkriti, zdaj,

ko zagotovo vemo, da ga tam ni, naslednjega sporočila: mesto našega bivanja je samo tukaj na zemlji, samo tam, kjer je mogoče orati?

Kako so ljudje nekdanj častili zemljo! Najbolj bi ji morali ostati zvesti kmetje, toda zdi se, da so ti, povečini, kakor drugi, kakor nekmetje. Če odštejemo novodobne ekološke častilce zemlje, pripadnike sekt in druge, je tradicionalistični papež Janez Pavel II., ne glede na to, kaj se da o njem sicer reči, zadnji častilec zemlje. Ko po priletu na obisk stopi iz letala, poljubi tla dežele gostiteljice. Nerodno je seveda, ker je to vedno asfalt oziroma beton letališke steze, toda gesta ostaja gesta. V bistvu gre za predkrščansko ravnanje, ker je bilo med vzhodnimi Slovani, od katerih prihaja papež, poljubljanje zemlje običaj. Ni bilo pomembno, za čigava tla je šlo, za tuja ali domača, iz te ali one države.

Čašenje zemlje so poznale tudi druge kulture, ne samo slovanska. V stanu ljudi, ki bi ga moral ohranjati, je danes čisto zamrlo. Institucionalna kultura ga več ne pozna. Ostale so še pogrebne molitve, krščanska pogrebna molitev, ki pravi: »... iz prsti si ga naredil, s kostmi in kitami si ga sklenil...« V vedskem pogrebnem obredu molijo: »Pojdi pod zemljo, svojo mater, na prostrano prebivališča, polna naklonjenosti...«

Vestnik za vas!

Kmet je zaradi zemlje, nedelja pa zaradi kmeta

Poljske kulture je mogoče nes na mednarodnem trgu ceneje, kot stane njihovo pridelanje doma. Kaj naj pomaga domači kmetje? Kaj pri pomaga sklicevanje na nacionalni interes, kaj zahtevanje večje bencije, ko pa je nacionalna res ekonomski? Bolje je tisto, kar je ceneje. In najceneje bi bilo niti kmetijstvo. Levičarski ličev sindikat Solidarnosc, kmetom pred časom vedno plačujejo za pokojninsko zavarovanje 1313 tolarjev, drugi pa 31.428 tolarjev.

Medtem ko postaja kmetijstvo nent socilane države in nekakšna rezerva v nacionalnem interesu, dobra mati Zemlja s svojim vnim ravnovesjem skrbi za ekološko industrializirano planetarno ravnanje, ki cela nacionalna kmetstva izloča kot neekonomski bliža svojim mejam. Ekonomski mejam, ki pa so prejšnje ekološke. Industrializirano kmetovanja je čedalje dražje, nacionalne ekonomije bodo lu začele sprejemati ukrepe, ki ekstenzivirajo kmetijstvo. Kmetijstvo obdelovanje zemlje vključuje organski občutek. Ta občutek uspeva samo v zdravi kmetiji. Kmetje morajo torej ponovno stati varuhi matere zemlje, njeni izkoriščevalci. Namreč tako, da je to resnični nacionalni interes, ne ohranjanje kmetijske Ampak, eno gre z drugimi, poudarek je na zemlji, ne na kmetu. Kmet je zaradi zemlje, ne zaradi kmeta. Ob neobdelavi naj oba počivata, to bo pravi menje, da se vrača svetost.

STEFAN

Problemi z odvozom smeti

Varstvo okolja v pomurskih hotelih in gostlinah

Restavracija Adria v Lendavski ulici v Murski Soboti je odprta slabo leto, pa se je že srečala s številnimi problemi, povezanimi z varstvom okolja. Ker je voda iz mestnega vodovoda vsebovala preveč trdih snovi, se jim je avtomat za kuhanje kave kvaril, zato so morali dodatno kupiti dragi filter za mehčanje vode. Prostor, kjer zbirajo odpadke, ni primeren, saj je restavracija pod stanovanjskim blokom in je smrad neposredno pod okni stanovanj lahko zelo moteč. To bi sicer lahko začasno uredili, če bi se z javnim podjetjem dogovorili za redni odvoz smeti. Najbolj pa jih moti, da še marsikaj drugega ne ustreza potrebam restavracije, čeprav so ob podpisu pogodbe in pred začetkom gradnje izvajalci vedeli, da bo v teh prostorih ribja restavracija. V restavraciji je 30, na terasi pa 35 sedežev za goste. V zasebni ribji restavraciji Adria smo se pogovarjali z odgovorno Ljubico Svetanič.

Izogibanje odvečnim odpadkom

Kot restavracija ponuja jedi po naročilu, predvsem ribje in malice. Ker ni zajtrkov, nimajo drobnih odvečnih odpadkov zaradi posamičnega pakiranja. Tudi sladkor, sol, poper, gorčico in kečap ponujajo gostom v posodah in embalaži, ki se lahko ponovno napolni. V sanitarijah imajo zgolj tekoče milo. Meso, pekarske izdelke ter sveže sadje in solato dobavljajo v povratni embalaži, ribe (ker imajo ribjo restavracijo, je teh kar precej) in smetano za kuhinjo pa v enkratni embalaži. Vse pijače

ponujajo v povratnih steklenicah, drugačnih niti nočejo sprejeti prav zaradi prevelikih količin odpada. Tako v tej restavraciji nimajo pijač niti v plastenkah ali pločevinkah. Živil z ekoloških območij po njihovem mnenju ni, če bi bila na voljo, bi jih kupovali. Toaletni papir, kuhinjske role in drug papir je navaden, brez posebnih oznak (okolju prijazen izdelek, reciklirani papir). Jedilni pribor, kozarci in posoda so vsi le taki, ki so namenjeni večkratni uporabi, papirnih ali plastičnih stvari ne uporabljajo. Čistilna sredstva vedno kupujejo v rinfuzi in povratni embalaži. Ločeno zbirajo naslednje odpadke: papir in karton, odpadke, namenjene kompostiranju, os-

tanke hrane in steklo. Posebnih odpadkov do sedaj še niso imeli. V kuhinji imajo dvajset in tridesetlitrski fritezi, ki ju polnijo tedensko. Odpadno maščobo iz fritez in lovilcev maščob odvažajo enkrat mesečno zasebnik iz Domžal (tudi tukaj nismo izvedeli priimka).

Varčevanje z energijo

Prostore ogrevajo s pomočjo geotermalne energije oziroma so priključeni na mestni ogrevalni sistem. Poudarili so, da imajo v kuhinji zgolj plinske štedilnike. V shrambi in vhodnem prostoru so navadne žarnice zamenjali z

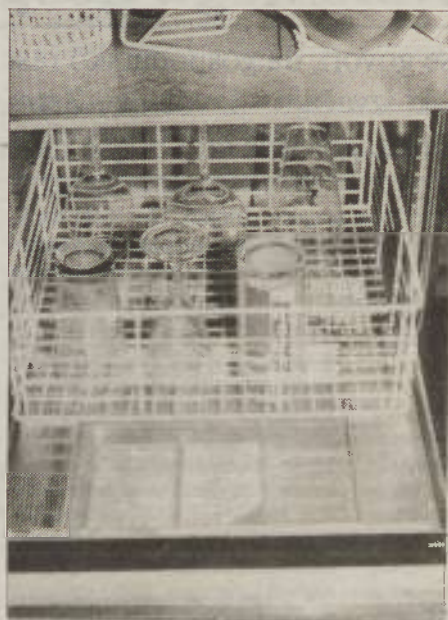
energijsko varčnimi - ker so takšne žarnice predrage, si zamenjave vseh žarnic zaenkrat ne morejo privoščiti. Žarnice, ki varčujejo z energijo, bi morale biti cenejše, država bi jih morala sofinancirati in spodbujati njihovo prodajo. V restavraciji zaenkrat še niso imeli svetovanja o varčevanju z energijo, saj je zgradba nova.

Okolju prijazno čiščenje

Pretrda voda jih je sama opozorila nase; avtomat za kavo je bil nenehno v okvari, dokler niso namestili posebnega filtra za mehčanje vode. Belo perilo perejo

Tudi smeti potrebujejo primeren prostor za zbiranje, odpadna olja pa primerne posode.

V gostinskih lokalih so pomivalni stroji veliki porabniki vode in čistilnih sredstev, zato je pomembno, da so oboji okolju prijazni.

pri višjih temperaturah kot 60 stopinj - prej so koristili storitve čistilnice, vendar so bile predrage. Pri čiščenju in pranju ne uporabljajo okolju prijaznih pralnih in čistilnih sredstev - ni bilo ustreznih oznak. Prav tako doslej še niso bili pozorni pri nakupu WC-kamnov in osvežilcev, prav tako se ne odpovedujejo močnim (agresivnim) čistilnim sredstvom. Čistilna sredstva uporabljajo tudi pri čiščenju vodnih zbiralnikov za ribe.

Na varstvo okolja pri gradnji niso mogli vplivati, ker so bili že zgrajeni lokal. Če bodo okolje vpljali, bodo previdni pri uporabi materialov. Pred vstopom v lokal so s sedeži. Lokalni gostje pohvalijo, da imajo pili nov okolju prijazen pralni stroj, ki porabi manj energije in vode.

Raznih vrst čistilnih sredstev pravi, da so znanju pozorni, kemičnih sredstev proti komarjem ne uporabljajo.

Ribe jim dvakrat tedensko izole, mleko in pekarske izdelke, lenjavo, jajca in ga živila pa kupujejo v domači regiji. Benih vozil imajo sporočila po pošti, stu prenašajo v varstvu okolja, slej sodelavce imirali le prevoze vorov, za g bodo v restavracij kmalu izobedili.

grafije o zaščitenih živalih in rastlinah. Čeprav je objekt star le leto, bodo že morali graditi dodatne prostore - nimajo ločenih posebnih prostorov za zbiranje odpadkov. Vsakdanja to velika napaka projektiranja. Komunalno podjetje bo bolj prisluhniti potrebam gostov in odvažati smeti, gosteje kot pri stanovanjskih.

BERNARDA B.

Priprava njivskih površin za setev strniščnih dozevkov

Površina ali preplitva obdelava strnišča vedno škoduje uspešnosti pridelave strniščnega dosevka. Obdelava je lažja, v kolikor predhodno pospravimo slamo. Če pa se odločimo za zaoravanje slame, jo je potrebno predhodno zdrobiti. V nobenem primeru se ne smemo odločiti za zažiganje žetvenih ostankov, kajti s tem nepremišljenim ukrepom lahko naredimo veliko gospodarsko škodo, in sicer izgubimo organsko maso, ki jo orna zemlja še kako potrebuje, izpostavimo njivsko površino neugodnim vremenskim vplivom, s samim zažiganjem pa v tleh uničimo mikrobiološki živelj.

Torej, če se odločimo za zaoravanje slame, moramo v tleh vzpostaviti ugodne razmere za delovanje mikroorganizmov. Slama vsebuje zelo široko razmerje med ogljikom in dušikom, zato je priporočljivo, da ob zaoravanju žetvenih ostankov potrosimo cca 50 kg dušika (N) za nemoteno delovanje mikroorganizmov. Seveda lahko damo dušik v obliki organskih gnojil, kot sta gnojekva in gnojna, v kolikor pa nimamo na razpolago omenjenih gnojil, pa uporabimo po ha 100 kg Urea 46 %.

Za osvežitev spomina naj povem, da vsebuje 1 m³ gnojekve 5 kg dušika, ki pa se, kot vemo, v celoti ne izkoristi. Če se že odločimo za uprabo gnojekve oz. gnojnice po strnišču na njivski površini, kar je tudi najprimernejši letni čas za razvoj omenjenih gnojil, ju razvažajmo v oblačnem vremenu ali zvečer, ko je izhlapevanje amoniaka čim manjše. Namreč z izhlapevanjem amoniaka izgubimo kar precej dušika. Nekateri strokovnjaki navajajo, da je ob ugodnem razvoju omenjenih gnojil izkoristek dušika

samo 70 %, v neugodnih razmerah pa 30 %. Po trošenju gnojil jih je potrebno takoj zadelati v tla.

Zaradi vdelovanja organskih ostankov je potrebno strnišče preorati do globine 20 cm. V nasprotnem primeru ni potrebno oranje, ampak obdelamo strnišče z podrahljačem, oziroma se odločimo za direktno setev, v kolikor imamo na razpolago specialne sejalnice. Rezultati raziskav slednjega načina setve so zelo vzpodbudni in bodo v praksi bistveno pripomogli k zmanjšanju stroškov pridelave strniščnih dozevkov.

Zaradi kratke rastne dobe strniščnih ozevkov morajo biti letem na razpolago zadostne količine hranilnih snovi, zato je najbolje, če že predhodni rastlini odmerimo večje količine fosforjevih in kalijevih gnojil. Če tega nismo naredili, potrosimo na brazde in zabranamo oz. pri

direktnih setvah strniščnega dosevka dodamo 60 kg fosforja in 80 do 100 kg kalija. To je cca. 300 kg/ha NPK 7-20-30 ali NPK 8-26-26. Seveda moramo upoštevati pred trošenjem mineralnih gnojil tudi vsebnosti hranil iz gnojekve oz. gnojnice, v kolikor smo ju trosili pred obdelavo strnišča. Kot vemo, se vsebnosti hranilnih snovi v gnojekvi precej razlikujejo in so odvisne od vrste živine in od krme, ki jo pokladamo živini. Namreč goveja gnojekva vsebuje več kalija in manj fosforja v primerjavi s svinjsko gnojekvo, kjer pa je vsebnost hranilnih snovi obratna, če krmimo prašiče z žiti.

Po plitvem oranju sledi branjanje do drobno grudičaste strukture tal.

Kmetijska svetovalna služba za Pomurje:
mag. Stanko Kapun,
dipl. inž. agr.

Priredil: Janez Lebar Svetlo lisasto govedo v Pomurju

Delo društev je bilo živahno vse do začetka 2. svet. vojne. Zveza selekcijskih društev je imela v začetku 2. pozneje pa 3 kontrolorje. Velika zasluga za tako hiter napredek gre predvsem kmetijskim strokovnjakom (inž. Mikužu, Eiselu in Lipovcu ter vet. Samcu), ki so bili v tem času zaposleni na tem območju, in nekaterim rejcem (Š. Bakanu, Š. Režonji iz Nedelice, J. Titanu iz Černelaveca, F. Skuhali iz Križevca, M. Šoštaricu iz Veržaja in drugim), ki so bili organizatorji in vodje hitrega napredka. Številne prireditve so financirali: banska uprava, sreski odbori, zadrudne posojilnice, od posameznikov pa predvsem tovarnar Benko. Promet s plemensko živino, ki je bil čedalje živahnejši, je organizirala in vodila zveza.

Leta 1940 je delovalo skupno 32 društev s 1005 člani. V rodovnik so imeli vpisanih skupno 1527 krav. Povprečna letna mlečnost za 1012 krav je znašala 1222 l mleka po kravi. V letih pred drugo svetovno vojno je bilo že zelo razširjeno pitanje bikov za zakol. Promet s pitanimi biki je bil zelo živahen in znano je, da so iz Pomurja izvažali veliko spitanih bikov v Avstrijo. Po bikih s tega območja je bilo veliko povpraševanje zaradi dobre kakovosti zlasti na tržišču v Gradcu in na Dunaju.

Obdobje med drugo svetovno vojno

Med drugo svetovno vojno je bilo Prekmurje pod madžarsko, območje na desnem bregu Mure pa pod nemško okupacijo. Selekcijsko delo so v tem času nadaljevali. Med vojno so v Prekmurju plemenili biki svetlo lisaste pasme, pripeljani z madžarskih veleposestev. Ti biki so bili višjega okvirja in bolj grobih kosti. Na desnem bregu Mure pa se je v tem času začel vpliv avstrijskega in nemškega lisastega goveda. Plemenske bike so kupovali predvsem na sejnih v Feldbachu, uvozili pa so tudi nekaj krav iz Bavarske. Za območje na desnem bregu Mure so tudi v Ščavniški dolini in v predelih, kjer so prej redili pingavsko govedo, dovolili uporabljati za plemo le svetlo lisaste bike.

Tip lisastega goveda se je na koncu tega obdobja že toliko formiral, razen na obrobni območjih Slovenskih goric, da lahko govorimo o populaciji svetlo lisastega goveda v celotnem Pomurju.

Obdobje po letu 1945

Družbenopolitične spremembe, naraščajoče potrebe, predvsem pa načrti in skladnejši razvoj gospodarstva po 2. svet. vojni so naredili tudi v Pomurju močan preobrat, kar se kaže tako v industriji kot kmetijski proizvodnji. Povojne potrebe, predvsem pomankanje živil, so narekovali močan odkup vseh kmetijskih pridelkov, med njimi tudi takih, ki jih v predvojnih letih niso odkupovali. Predelovalna industrija, ki se je razvijala tudi pri nas, je potrebovala vedno več surovin. Možnosti izvoza mesa in živine so postale vedno večje. V takih razmerah je tržna proizvodnja vedno bolj naraščala, kmetijstvo se je čedalje bolj intenziviralo in dobilo močan blagovni značaj. Tržna proizvodnja zajema čedalje večji obseg, ustanavljajo se večja družbena posestva in kombinati, v okviru teh pa specializirane farme za rejo krav molznic, mlado pitanih govedi, mesnatih prašičev in brojlerjev.

Zaradi razmer med vojno in v prvih povojnih letih in govedoreji vse do leta 1957 nismo dosegli predvojne ravni tako glede števila goved kot tržnih presežkov. Število goved, ki je znašalo 1939. leta okrog 73.200 glav, je v letih 1947 do 1955 padlo v povprečju na okrog 70.200 glav. Tudi količine tržnih presežkov goved, ki so v obdobju 1930/39 po statističnih podatkih znašale okrog 5600 ton, so bile v obdobju do leta 1957 v povprečju za okrog 1300 ton nižje. Po analizah, ki jih je naredil dr. FRANC ZADRAVEC, dipl. inž. kmet., v letu 1951, je bila zaradi kužnih obolenj plodnost krav le 72 %. Selekcijsko delo, ki se je po osvoboditvi nadaljevalo v okviru zadrudnih organizacij vse do leta 1952, ni bilo kontinuirano in tudi ne dovolj množično.

Za nadaljnji napredek govedoreje, predvsem hitrejša genetske zgraditve črede, je poleg drugih dejavnikov zelo pomembno osemenjevanje krav. V Pomurju je bilo osemenjevanje krav vpeljano leta 1952. Istega leta sta se tudi združili službi za reprodukcijo in živinorejska selekcijska služba v enotno organizacijo »Živinorejsko veterinarski zavod za Pomurje«, ki je bil ustanovljen 1959. leta. Leta 1957 je bilo uvedeno testiranje bikov. Nadaljnje delo Živinorejsko-veterinarskega zavoda za Pomurje je bolj ali manj znano vsakemu rejcu lisastega goveda v Pomurju.

Pred 4 leti so se začele ustanavljati podružnice rejskih zvez, ki so se združevale na območju občin in v Rejsko zvezo lisastega goveda za Pomurje. Pobuda za organizacijo rejske zveze je prišla od »zgoraj navzdol«, zaradi tega delovanje rejskih zvez še ni prav zaživel. Rejci bi se morali zavedati dejstva, da edino organizirani lahko dosežejo svoje interese tako znotraj regije kot v Ljubljani. Poleg tega se zmanjšuje stalež krav, kar je zelo slabo, saj se zmanjšuje bruto narodni dohodek v Pomurju. Zavedati se moramo, da so naši očetje, dedi in pradedi ... vzredili tip lisastega goveda, ki nam ga marsikje zavidajo. Ponosni smo lahko na to, kar imamo danes, in se moramo potruditi, da bomo našim potomcem zapustili še boljše čredo lisastega goveda.

(Pripravljeno po doktorski disertaciji dr. Franca Zadravca.)

NABERGOJ, veterinarski inženiring, MORAVSKE TOPLICE, d. o. o., Dolga ulica 30, tel.: 48 230, trgovina

ZA moje ŽIVALI

O vsem, kar vaše živali potrebujejo za dobro počutje, rast in proizvodnjo, svetuje strokovnjak dr. vet. med.

S Triglavom po Franciji

Državica na poldrugem kvadratnem kilometru

Nočni sprehod po ulicah Nice se je kljub celodnevni vožnji prilagel in večini Triglavovih popotnikov se ni niti malo mudilo spat. Množica tistih, ki so se odločili za nočni sprehod, je ob soju rebrila polnoč, ulice se niso zamrle. Prava turistična sezona se takrat še ni začela, vendar Azurna obala tudi zunaj sezone privablja številne goste. Tem so prilagojeni tudi gostinski lokali, ki so odprti pozno v noč, živalno pa je tudi v igralnicah, ki jih ne manjka v nobenem francoskem turističnem kraju. Vanje sicer nismo zavili, osvežili pa smo se osvežili ob obali Sredozemskega morja in marsikoga je verjetno zamikalo, da bi tu preživel vsaj delček letnega dopusta.

Noč nam je bila prekratka, saj smo naslednji dan že navsezgodaj nadeljevali pot proti Monacu, kjer je bil predviden daljši postanek in ogled te ene od najmanjših držav sveta. Le poldrugi kvadratni kilometer meri kneževina Monaco, ki sicer spada pod francosko okrilje, vendar opravlja tudi nekatere samostojne funkcije. Že od leta 1949 ji vlada knez Reinier III., državico pa vsako leto obišče več kot 200 ti-

soč turistov. S 30 tisoč prebivalci je to najgostejše naseljena država na svetu, razteza pa se v ozki soteski, ki ji poleg mesta Monaco pripada še znameniti Monte Carlo, ki je znan zlasti po številnih igralnicah, vsako leto pa tu pripravljajo tudi dirko formule 1 za veliko nagrado Monte Carla. Sedež kneževine je v Monacu, celo mesto je zgrajeno na skali, dolgi 800 in široki 300 metrov, kjer stoji tudi

knežja palača. Z nje je prečudovit razgled po vsej državi. S turizmom ustvarja država največ prihodkov, saj kar 77 odstotkov celotnega narodnega dohodka ustvarijo storitvene dejavnosti, 22 odstotkov in-

Pred knežjo palačo v Monacu, kjer stanuje tudi knez Rainier III., se vsak dan izmenja množica obiskovalcev, saj je s ploščadi lep razgled na celotno državo

dustrija in le en odstotek kmetijstvo. Sicer pa so skale, ki se dvigajo nad morje, značilnost te pokrajine, zato za razvoj kmetijstva ni nobenih možnosti. Kneževina Monaco ima sklenjeno varnostno pogodbo s Francijo, zato država nima svoje vojske, ima pa svojo policijo. Francoski frank je plačilno sredstvo tudi v Monacu, čeprav ima državica tudi svoj denar, kot ima svojo pošto in svoje poštne znamke.

Zanimiv je bil postanek v kraju Grasse, ki je znan po parfumerijski industriji. V muzeju parfumerije Galimard so nas seznanili s postopki pridobivanja parfumov, v tovarniški trgovini pa je bilo moč

tovrstno dejavnostjo. Najprej so v tovarni izdelovali rokavice iz živalskih kož, ki so jih dišavili tako, da so v masčobo vstavljali najrazličnejše dišeče cvetove. Kmalu so ugotovili, da so parfumi donosnejši, zato so izdelovanje rokavic opustili, firma Galimard pa ima danes več kot 30 tovarn, v katerih izdelujejo najrazličnejše parfume. Ob Azurni obali je danes kar nekaj tisoč podjetij, ki pridelujejo cvetje za izdelovanje parfumov, najbolj znana pa je lavanda ali sivka, iz katere pridobijo letno kar 80 ton dišečega ekstrakta, ki ga uporabljajo za izdelavo parfumov.

(se nadaljuje)

Pogled na Monte Carlo, ki slovi zlasti po številnih igralnicah, znan pa je tudi po dirkah formule 1 za veliko nagrado Monte Carla. Del proge, ki poteka ob bazenu, kjer je start dirke, je viden tudi na fotografiji (desno).

Na OŠ Gornja Radgona so imeli tudi podjetniško delavnico

Iztržili 170.000 tolarjev

Spoznali osnove podjetniškega poslovanja in pripravili tudi dražbo slik, izkupiček pa namenili za obnovo kemijske učilnice

Šola naj bi dala mladim tudi vsaj nekaj osnov iz podjetništva. Kako doseči ta cilj, pa ni enostavno vprašanje. Na OŠ Gornja Radgona so uspeli najti prav gotovo dokaj uspešno obliko tovrstnega usposabljanja. Organizirali so posebno podjetniško delavnico, ki jo je izvajala firma SUN oziroma njen podjetniški svetovalec Zlatko Erlih.

Šlo je za projektno delavnico, ki je potekala prvič od marca do konca tega šolskega leta (po 2 uri tedensko), obiskovalo pa jo je 16 osmošolcev. Del sredstev v ta namen je prispevala tudi Občina Gornja Radgona.

Učenci, ki so se vključili v to poskusno podjetniško delavnico, so spoznali področja skupinskega dela in osnove podjetniškega načrtovanja v obliki konkretnih praktičnih vaj. Del svojega dela so predstavili na zaključni prireditvi ob dnevu odprtih vrat OŠ Gornja Radgona, in sicer s samostojno dražbo slik slikarjev amaterjev. V ta namen so izdelali poseben akcijski načrt za pridobivanje umetniških izdelkov, obiskovali umet-

nike, jim telefonirali, vodili podrobno korespondenco, pripravili razstavo za avkcij-sko prodajo in izvedli dražbo. Kupcem so ponudili 15 umetniških del, ki so jih prispevali Branko Borko, Anica Čula, Tone Rovšnik, Zlatko Jakovljevič, Zdenko Krpan, Marjan Drobec, Damjan Sovec, Stanislav Vodnik, Mira Petek, Vlado Košuta in Tanja Trajbarič - Lopert. Izkupiček je znašal okrog 170.000 tolarjev, namenili pa ga bodo za obnovo kemijske učilnice na šoli.

S takšnimi oziroma podobnimi oblikami podjetniškega usposabljanja mladim na šolah kaže prav gotovo nadaljevati.

J. GRAJ

Prvi teden počitnic je bilo na nekaterih osnovnih šolah še precej živahno in delavno

Zanimivi tabori

Poglabljanje znanja iz tehnike, ekologije, geologije, kmetijstva in spoznavanje baseballa

Šolarji in najbrž tudi učitelji komaj pričakajo počitnice, zato je nekoliko nenavadno, da se nekateri odločijo za nadaljevanje dela v taborih ali kakšnih drugih oblikah poglabljanja znanja. Vsaka jim čast! bi lahko rekli. In takšni učenci so v življenju praviloma tudi uspešnejši od povprečne večine. Na taborih pa je lahko kljub delovnim nalogam tudi prijetno in zelo zanimivo.

Ko smo se minuli petek ustavili na OŠ III M. Sobota, kjer je potekal 4. tehniški tabor, se je iz ene od učilnic slišalo, kot da v njej pojejo črički. Vstopili smo in ugotovili, da gre za majhne elektronske naprave, ki so jih udeleženci tabora izdelovali pod mentorskim vodstvom JANJIA HANČA iz M. Sobote. Vsi so nam zatrjevali, da jim je bilo to zelo zanimivo.

Veliko novega in koristnega so zvedeli tudi od drugih strokovnjakov, ki so kot mentorji sodelovali na taboru - Mitja Slavinec, Andreja Gomboc, Bojan Lebar, Jože Rappl, Štefan Barbarič, Igor Zrinski, Miran Podojsteršek, Jože Horvat. Slednja dva, ki sta tudi učitelja tehnične vzgoje na OŠ III, sta bila pravzaprav ves čas gonilna sila tabora. Program je bil zelo pester in je slonel na interdisciplinarnem pristopu (več znanstvenih disciplin). Cilji pa so bili: razviti pri udeležencih elementarne vrednote, s pomočjo katerih bodo spoznali, da je znanje človekov največji kapi-

tal, omogočiti učencem, da spoznajo uporabno vrednost znanja in svojih sposobnosti ter delovne programe zastaviti tako, da bodo prilagojeni sposobnostim populacije ter da bodo omogočili uporabo pridobljenega znanja in doseganje čim boljših rezultatov na tistih področjih, za katere ima posameznik največje nagnjenje in sposobnosti.

Ker so se lahko prijaviili za sodelovanje na taboru le učenci, ki so obenem tudi kandida-

ti za Zoisove štipendije (nadarjeni) in so se že izkazali s svojim dosedanjim delom (raziskovalne naloge, tekmovanja), je bila pot do teh ciljev lažja. Bil pa je to že 4. tehniški tabor, ki se ga je udeležilo 32 učencev iz različnih krajev v Sloveniji. Vsebinska pa se je nanašala predvsem na tehniko in fiziko (tehnologija gradiv, prenos energij, sestava računalnika, njihova funkcija in uporabna vrednost, strojništvo in mehanika, konstruktorstvo, elektrotehnika, elektronika z avtomatiko, sodobni standardi v estetiki in oblikovanju idr.).

Republiškega značaja je bil tudi 2. ekološko-športni tabor na OŠ Bakovci, na katerem je sodelovalo 47 osnovnošolcev

iz 17 slovenskih krajev. Vse tabora je bila METKA BEBER, ki nas je seznanila, da so naredili največ časa kemijski analize vode (ugotavljali so vsebnost nitrata) in varstvu narave. Ziskovali so živalski in rastlinski svet v gramoznicah, speli so 3 plazilce, ki jim jih je peljal na ogled predstavnik valskega vrta iz Ljubljane, skali so Polanski gozd, promet v Ljutomeru, poln mineralne vode v Borcu, jez Radeške idr.). S pomočjo trenerjev iz Amerike Paul Mullerja in Paula Lindberga pa so spoznavali tudi baseball. Seznam drugih zunanjih učiteljev pa je še kar precej dolg.

Na OŠ I M. Sobota pa so pripravili 3. naravoslovno-geografski tabor, ki ga je vodil JA RUBIN. Udeležilo se je 16 učencev osnovnih šol iz skupne soboške občine, dneve teme, ki so jih spoznavali pa so bile: Pomen vinogradišča in vinarstva za Slovenijo (mentor Ernest Novak), agrokulturni ekosistem (mentorica Zita Novak), Gozd in okolje (mentor sander Beer).

Učenci so tudi naredili poskuse ter si ogledali sadovnjak, vinograd, Polanski gozd in druge kraje.

Vsakdo, s katerim smo se pogovarjali o taboru, nam je povedal, da jim je bilo zelo lepo, včasih tudi malo naporno, da so ziskovali, postali strokovnjaki, naredili poskuse in se naučili.

Podobne odgovore smo slišali tudi med udeleženci geografsko-ekološkega tabora na OŠ II M. Sobota (prav tako učence prejšnjega tabora Občine M. Sobota), ki sta ga vodila učitelja HELI PRUMEN in ANIC VOGRINC. O sodelovanju pa so bili razgovorili domače strokovnjake Andreja Gomboca, Branka Slavinec, Mirana Plantazija, Halka, Mirana Obradoviča in ko Donko ter učitelj Anico Pinter. O taboru Puconci in Jožeta Šliča z OŠ Kuzmača.

Osnovni cilji tabora so bili: razširiti znanje geološke zgradbe, preučevanje stlinstva, meteoroloških pojavov ter loške neoporečnosti deponij in drugih industrijskih odpadkov. O taboru Prekmurju. O kar so videli, spoznali in ugotovili so pripravili veliko razstavo v šoli. Ob koncu tabora so pripravili slovesen zaključni na katerem so sodelujočim izročili priznanja, bilten in praktična darila. Težko priložnosti so spregovorili tudi vsi mentorji in skrajni glas poudarjali, da bil zelo koristen in da pa je tudi njihovo mnenje, in to velja za vse tabore.

Besedilo in posredovanje JOZE GRAD

Ravnatelji osnovnih šol bivše skupne Občine M. Sobota so imeli 5 minut časa za premislek:

Kaj je dobra, sodobna šola?

Spregovorili so tudi o letnem načrtovanju, posodabljanju učnih načrtov, projektu Veveriček posebne sorte na OŠ III Murska Sobota in nekaterih problemih

Čeprav je soboška občina »razpadla« na 9 novih lokalnih samouprav, so v osnovnem šolstvu ohranili skupen aktiv ravnateljev, to je dokaj redno obliko sestajanja, dogovarjanja, obravnavanja aktualnih tem in izmenjave izkušenj. Tako so se prejšnjo sredo zbrali na OŠ Sveti Jurij, kjer so se jim pridružili tudi predstavnica Ministrstva Republike Slovenije za šolstvo in šport Alenka Tašanovski, pedagoški svetovalec OE Zavoda za šolstvo Ferdo Pihlar, učiteljice z OŠ III M. Sobota, ki so vodile projekt Veveriček posebne sorte, strokovni sodelavec za šolstvo pri Mestni občini M. Sobota Jože Stvarnik in še nekateri drugi gostje.

Preden so se lotili predvidenih tem, je ravnatelj gostiteljske šole Tone Crnkovič na kratko predstavil njihovo osemletko. Najprej je dejal, da navkljub 123-letnici njihove stavbe ni ogrožena varnost, obenem pa je izrazil upanje, da bodo do 1. septembra 1988 zgradili prizidek z novimi učilnicami, telovadnico in drugimi potrebnimi prostori. Za 354 učencev imajo sedaj na voljo le 7 učilnic, tako da morajo imeti dvoimenski pouk. Občinski svet Občine Rogasovci je že podprl njihova prizadevanja in odobril sredstva za nakup zemljišča (last Župnije Sv. Jurij) in izdelavo glavnega projekta. Idejni projekt in lokacijska dokumentacija pa sta že pripravljena.

Prva tema, ki so jo tokrat obravnavali, pa je bila Letno načrtovanje dela. Ob tem je pedagoški svetovalec Ferdo Pihlar poudaril, da je osnova za načrtovanje vizija razvoja osnovne šole v prihodnosti. Podrobnejše opredelitve pa je potrebno zajeti v letnem delovnem načrtu šole, ki jih morajo upoštevati tudi učitelji v svojih

delovnih načrtih. Predstavil je tudi 3 različne modele načrtovanja ter dal prednost procesnemu pred ciljnimi in snovnim modelom, ker vključuje tudi razvojno psihologijo.

In kaj je to dobra, sodobna šola? Na to vprašanje so imeli ravnatelji na voljo pet minut za premislek. In odgovori? To je šola, ki ima dobre pogoje (razmere) za delo in dobre učitelje, šola, ki je dobro vodena, vpeljuje novosti, je odprta, daje kakovostno znanje, upošteva različne interese učencev, je prijazna ...

V zvezi z učnimi načrti pa so ugotovili, da jih kaže pregledati v študijskih skupinah ter jih aktualizirati, oziroma jih prilagoditi razvojnim in osebnostnim stopnjam otrok. V učnem načrtu morajo biti predvsem razvidni cilji učenja, organizacija in preverjanje, ki je osnova učitelju in učencem za učinkovito učenje. Vse ostalo je treba podrobneje razdelati v učni pripravi. V letnem fondu šolskih ur naj bo praviloma namenjeno 4 odstotke časa za uvajanje, 35 odstotkov za

pridobivanje novega znanja, 45 odstotkov za urjenje, 10 odstotkov za ponavljanje in 6 odstotkov za preverjanje.

V Sloveniji se rodi letno čez 90 otrok s cerebralno paralizo. Takšni otroci praviloma ne morejo obiskovati rednih osnovnih šol, ampak je zanje namenjen poseben zavod v Kamniku. Stroške za njihovo šolanje pa morajo v večjem deležu pokriti iz sredstev v občinskih proračunih, in to znese kar precej. V soboški občini so se v lanskem šolskem letu odločili - takšna je bila tudi zahteva staršev - da bosta dve deklici s cerebralno paralizo namesto kamniškega zavoda obiskovali pouk skupaj z drugimi prvošolci na OŠ III M. Sobota. Poleg učiteljice je delala z njima tudi specialna pedagoginja, po potrebi pa se je vključevala tudi šolska psihologinja. To je bil obenem tudi njihov skupen projekt, ki so mu dali naslov Veveriček posebne sorte. Rezultati so še kar spodbudni. Dogajalo se je, da sta hoteli deklici v šolo tudi ob sobotah in praznikih, saj sta doma zelo pogrešali sošolce.

Kakšne posledice se čutijo v osnovnem šolstvu zaradi novih občin, ki se marsikje ne ujemajo s šolsko mrežo, pa je tema, o kateri bi kazalo zapisati kaj več v posebnem članku, in to tudi nameravamo storiti.

JOŽE GRAJ

Udeleženci geografsko-geološkega tabora na OŠ II M. Sobota pa so pripravili ob koncu bogato in zanimivo razstavo.

V naravoslovno-kmetijskem taboru na OŠ I M. Sobota so delali tudi poskuse.

Črički, ki smo jih slišali iz ene od učilnic na OŠ III M. Sobota, so bile v resnici manjše elektronske naprave, ki so jih izdelovali udeleženci tehničnega tabora.

komentar

Rojstvo ljudske glasbe iz duha rocka

Razlika med sugerirano ljudsko glasbo in generirano ljudsko glasbo je tolikšna, kot je dolžina beltinga rokometnega igrišča. Od sobote zvečer se te razlike ni več.

Kaj je sugerirana ljudska glasba? Strogo vzeto je ni, ker je ne more biti. Nihče ne more ljudstvu sugerirati, še manj seveda zapovedati, kaj naj vzame za svojo kolektivno lastnino, kaj naj po ustvarjalški plati naredi za anonimno, da bi bilo po izvajalski skupno. Kljub temu pa je nekaj takega kot sugeriran način izvajanja ljudske glasbe, da ne uporabim tršega izraza - čeprav gre morda prav za to, namreč za več kot sugestijo, za indoktrinacijo. Indoktrinacijo izvajalskega načina.

Sugerirana ljudska glasba je tista, ki so ji etablirani varuhi določili način izvajanja. To je steriliziran, kastriran, indoktriniran način, način beževnega puritanizma, ki se rodi iz odstotnosti vsakega smisla za rock. Sceda na izvajanje te glasbe je takšna: na odrso so izvajalci, ki z zelo reduciranimi gibi igrajo in pojejo, publika pa sedi kot v tišem opolzkem vicu o levo in oslu, ki sta se zmenila, da bosta skupaj spolno uživala, pa je osel leva tako fiksiral s svojim dolгим spolnim organom, da mu je otrdel vrat. Publika ne kaže niti reduciranih znakov gibanja, ni-

kakega nagnjenja do kolektivnega proizvajanja glasbe, do kolektivnega v smislu sodelovanja izvajalcev in poslušalcev, marveč sedi s togimi vratovi in prikovanimi nogami. Ploskanje je porazdeljeno v enakih intervalih.

Generirana ljudska glasba je tista, ki ne prenaša folkloristične hromosti in je na oder niso pripeljali etablirani varuhi glasbene dediščine. Ta ljudska glasba je rojena iz duha rocka. Tako, kakor je rock rojen iz duha ljudske glasbe. Nakar sta se - iz razlogov, ki bi jih bilo potrebno nekaj še raziskati, medtem ko so drugi že razvidni, vendar v tem zapisu ni mesto, da bi se jih omenjalo - ločila. Njun manj posrečen občasen stik se označuje z izrazom pop, popularna glasba; posrečenega pa v tem tekstu imenujemo »generirana ljudska glasba«.

Na *Beltinski večer* pretekli konec tedna so najprej igrali *tamburaši*, za njimi *Marko banda*. Obe odlični skupini; Marko banda je pred kratkim z nastopom v ljubljanskih Križankah navdušila, toda na domačih tleh je tako njo kot *tamburaše* definirala »sugestivni« oziroma kulturniško pokroviteljski izvor. Oder, na katerem sta skupini igrali, je bil postavljen na drugem koncu igrišča, vmes je bila celo mreža in šele zanj so sedeli poslušalci. Rokometno ig-

rišče je bilo med nastopom teh dveh skupin prazno, ker je sugestivni modus poslušanja modus zadržanosti in distance.

Med nastopom *Kreslina in Beltinske bande* se je igrišče pod odrom napolnilo, nagnetlo in publika je postala kooperativna. In celo kreativna. Igrišče je ostalo posuto s poslušalci tudi še potem, ko so za Bando igrali *Paktregarji*.

Formalen, neglasbeni namen koncerta beltinskih tamburašev, Marko banda, Paktregarjev, Vlada Kreslina in Beltinske bande je bil zbiranje denarja za gradnjo kulturnega doma. Prišlo je blizu dvatisoč ljudi in tisti, ki so,

ko je prišel na oder Vlado Kreslin z Beltinsko bando, stopili izza ograje in privreli na igrišče, so naredili neformalne in čutne korake pri zbliževanju ljudske in rockovske glasbe. Sproducible razliko med njima so preprosto prehodili.

Potem so bili, skupaj z drugimi poslušalci za mizami in ob robu igrišča, na ganljivem koncertu. Včasih se je mislilo, da kolektivno plesanje, plesanje, ki giblje množico v celoti ne po pari, sproža samo tuj rockovski ritem. Odkar Beltinska banda nastopa s Kreslinom, je mogoče znova videti, kako publiko giblje ljudski glasbeni ritem, oziroma kako publika giblje ljudsko glasbo. Enako velja tudi, če skupaj z njim ali pa vsaj na istem koncertu nastopajo Marko banda, Paktregarji, tamburaši.

ŠSM

kulturni koledar

RAZSTAVE

MURSKA SOBOTA: V razstavnih prostorih Pokrajinskega muzeja Murska Sobota je na ogled razstava Sokoli in orli na Štajerskem, Koroškem in Prekmurju. Razstavo si lahko ogledate do konca junija, in to vsak dan razen nedelje in ponedeljka od 10. do 12., ob četrtek pa tudi od 16. do 18. ure.

MURSKA SOBOTA: V avli študijskega oddelka Pokrajinske in študijske knjižnice je na ogled razstava Slovenski pripovednik Janez Trdina (ob 165. obletnici Trdinovega rojstva in 90. obletnici njegove smrti).

GORNJA RADGONA: V muzeju razstavlja slikar samouk Branko Borko.

LJUTOMER: V galeriji Anteja Trstenjaka si lahko ogledate 3. razstavo del članov Društva likovnih umetnikov Prekmurja in Priekije. Razstava je na ogled do 15. julija.

LJUTOMER: V prodajni galeriji Mestne hiše je odprta razstava del Vladimirja Potočnika ml., študenta ALU v Ljubljani. Galerija je odprta od 8. do 15. ure do 15. julija.

RADENCI: V galeriji muzeja si lahko ogledate razstavo slikarja Jožeta Tisnikarja iz Slovenj Gradca.

MURSKA SOBOTA: V razstavnih prostorih galerije Triglav je na ogled razstava Svetlobni zapis o soboškem fotografu Jožetu Kološu - Kološu.

MURSKA SOBOTA: V likovnem razstavišču Ljubljanske banke si lahko do 18. septembra ogledate razstavo Sandija Červka, Ignaca Medena in Franca Mesariča.

MURSKA SOBOTA: V predprostoru grajske dvorane razstavljajo svoja dela N. Beer, F. Bencak, D. Birs, I. Brunec, M. Danč-Roth, J. Denko, Š. Galič, Z. Gnezda, M. Gumilar, E. Gönter, Š. Hauko, Z. Huzjan, S. Kiraly - Moss, V. Potočnik, I. Premoša in M. Rajnar.

PRIREDITVE

MURSKA SOBOTA: Od 1. do 31. avgusta bo v okviru Potovanja na grajskem dvorišču od srede do nedelje projekcija filmov, starih in novih filmskih hitov. Začetek bo ob 21.30 uri, v primeru slabega vremena bo projekcija filma ob isti uri v Grajski dvorani.

GORNJA RADGONA: V soboto, 8. julija, bo ob 21. uri ljudska igra Zgodba o desetem bratu v izvedbi Šentjakobskega gledališča iz Ljubljane. Gre za priredbo Jurčičevega romana Deseti brat. Predstava bo na dvorišču radgonskega gradu, v primeru slabega vremena pa v kulturnem domu.

Griva na glasbilo

O, kri, obtežena z jedkim zvenom strun, vgneten v predilo zvena, ko se strun dotakne griva - ponikajoča v zev trilega glasbila.

Vgneten dotik odpre odjek ozvočnih daljav, zapuščenih domovani, da se prevah v napev, ki dozoreva na robu bednega odmeva.

A ko se te griva loči od vgnezenega dotika, samoljne kot medla slutnja nečesa, kar nikdar ne pride iz brezdomnega glasbila.

JOŽE LIVJEN

Restavrirali več kot štiristo let stare kipe

V 16. stoletju je bila cerkev zaradi neznanih vzrokov porušena, kipe pa so shranili. V 18. stoletju so jih prenesli v kapelo na Orehovskem Vrhju. Kipi, ki

so iz začetka 16. stoletja, so nadnaravne velikosti. Skupina kižanja z Marijo in Janezom Evangelistom je edini primer tako ekspresivne in slikovite go-

Več kot 400 let stari leseni kipi so sedaj v cerkvi sv. Petra.

Recenzije

50 let pozneje

Letos praznujemo celo vrsto obletnic, povezanih s koncem druge svetovne vojne, ki pa jim, začudo, naše založbe ne posvečajo kaj prida pozornosti. Naj bo razlog v tem, da se je o dogodkih izpred pol stoletja veliko pisalo vse povojno obdobje, v slovenskih zdrahah in poskusih drugačnega vrednotenja zgodovine ali v čemerkoli drugem; takšen odnos do preteklosti nam ne more biti v čast in zato si še toliko bolj zasluži pozornost ena od redkih izdaj posvečenih obletnici konca največjega spopada v človeški zgodovini, delo Winstona Churchilla *Velike bitke druge svetovne vojne*, ki je izšlo pri založbi Mladinska knjiga.

Vsi vemo, da je bil angleški ministrski predsednik Winston Churchill ena izmed velikih osebnosti omenjenega svetovnega spopada, le malo kdo pri nas pa ve, da je omenjeni možak ta spopad, o katerem je bil, spričo svojega položaja, seveda natančno obveščen, potem, ko je gerjenje topov utihnilo in ko so bili simboli Tretnjega rajha zdrobljeni v prah, tudi skrbno popisal. V letih 1948-1953 je namreč objavil šest debelih knjig, v obsegu 5000 strani, s skupnim naslovom *Druge svetovna vojna*, in si s tem ustvarjalnim podvigom leta 1953 prislužil celo Nobelovo nagrado za književnost.

K dodelitvi prestižne nagrade je gotovo precej prispevalo dejstvo, da je bil avtor Druge svetovne vojne eden od vodilnih akterjev zavezniške zmage, a kljub temu ni mogoče spregledati dejstva, da je bil Churchill visoko pismen politik in vojskovodja. Recenzenti njegovega dela mu priznavajo, da se njegovo monumentalno delo odlikuje po »živem pisanju, veličastnem slikanju dogodkov, sposobnosti povzemanja in hkrati razčlenjevanja podrobnosti«, še posebej pa je dragoceno spričo že omenjene odlične obveščenosti avtorja.

Izdaja, izšla pri Mladinski knjigi, v sodelovanju z neko milansko založbo, je izbor, po mnenju italijanskih urednikov, najzanimivejših poglavij iz obsežnega Churchillovega dela in nam, s pomočjo teksta in bogatega fotografskega gradiva, predstavi enainvajset pomembnih bitk druge svetovne vojne. Tej knjigi pa naj bi kmalu sledil še en izbor iz Druge svetovne vojne, ki naj bi, pod naslovom *Velike osebnosti druge svetovne vojne*, predstavil še Churchillovo vedenje vodilnih protagonistov velikega spopada. Gotovo gre torej za hvalevredno založniško potezo, ki jo bodo še posebej znali pozdraviti tisti, ki vedo, da velja zgodovini, v interesu sedanosti in prihodnosti, pozornost prisluhniti. Glede na vlogo naših zahodnih sosedov v obravnavanem spopadu, gre sicer malo v nos, da prihajamo do omenjenega dela ravno pred njihovega posredništva, a zgodovina nas uči tudi tega, da pragmatični interesi skoraj vedno prevladajo nad načeli in moralo.

Če je prejšnja knjiga namenjena predvsem obujanju spominov na preteklost, pa je delo *Praktični nasveti za starše*, ki so ga prav tako izdali pri Mladinski knjigi, povsem obrnjeno v prihodnost, natančneje, v prihodnost družin in rodov. Knjiga namreč vsebuje čez 1500 nasvetov, ki naj pomagajo novečepnim staršem s čim manj sivih las preživeti otrokovih prvih pet let. Avtorica knjige, Američanka Vicki Lansky, je v njej zbrala nasvete, ki jih je dolga leta objavljala v ameriški reviji za starše, v to izdajo pa so vključeni tudi nasveti iz njenih kuharskih knjig za naraščajnike. Delo, ki je v originalu izšlo pred tremi leti, je v ZDA postala uspešnica in glede na precejšnje število tovrstnih nasvetov potrebnih bralcem, se mu, kljub naši nizki nataliteti, verjetno tudi pri nas ne bo godilo dosti drugače.

Pa še nekaj za poletne plaže. Pri Mladinski knjigi namreč pridno izdajajo dela angleške pisateljice Ruth Rendell (1930), ki jo pri nas, razen po njenih knjigah, poznamo tudi po več televizijskih filmih in nadaljevanjih, posnetih po njenih delih. Ob tem, da včasih zabrede v mistične vode, je omenjena gospa predvsem avtorica kriminalnih romanov, pri pisanju katerih je tako uspešna, da jo, tako kritiki, kot bralci, štejejo za nesportno naslednico slavne Agathe Christie. Primera njene tovrstne ustvarjalnosti sta tudi romana *Ena vodoravno, dve navpično* in *Strah pred naslikanim vragom*, ki sta pri nas izšla pred kratkim. Prvi nam pove, kaj lahko pripeljejo ugankarska strast, pohlep po denarju in sovraštvo do tašče, v drugem pa se vse zaplete okrog umora tečnega soproga mične žene, ki se zgodi na zabavi v petičnem naselju, kjer se vsi poznajo.

D. ŠTEFANEČ

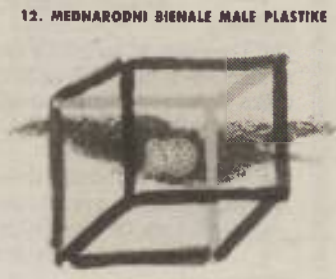
gov, saj sem odkril 14 poslikav, zadnjo leta 1913.« Vse te poslikave pa so tudi dokumentirane.

Več kot 400 let stari kipi so sedaj v cerkvi sv. Petra v Gornji Radgoni, vendar je lokacija začasna. Želeli bi, da bi bili nekoč zopet na Orehovskem Vrhju.

ANR, fotografija: Jure Zauneker

tike v naših krajih in spada prav v vrh slovenskega gotskega kiparstva. Kažejo močne južnonemške vplive in nekaj ulmskih črt, kar je redkost za te kraje. Ekspresivnost gibov in grafična podlaga naj bi se domnevno navezovali na neznane mojstra E.S.

Viktor Gobjkovič, akademski kipar in restavrador: »Vidni so bili sledovi mehanskih poškodb. Les je načel zob časa. S pazljivim delom pa smo kip razstavili, ga ponovno sestavili in restavrirali. Na kipu je bilo več pose-

12. MEDNARODNI BIENALE MALE PLASTIKE

30. 6. - 18. 9. 1995
GALE RIJA
MURSKA SOBOTA

ne zgodi se vsak dan

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: Mislila si že, da je vse skupaj pozabljeno, pa se bo kar naenkrat v tebi ponovno prebudilo čustvo, ki ga boš le težka krotila. In da bo vse skupaj še zanimivejše, se bo podobno dogajalo tudi nasproti strani.

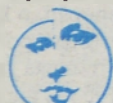
On: Sedaj pa vidiš, kam te je pripeljalo tvoje neodgovorno ravnanje. Nekdo, ki si ga pustil na cedilu, samo čaka na ugoden trenutek. Raje stori prvi korak in se mu vsaj pošteno opraviči.

BIK

Ona: Nekdo te bo poskusil izkoristiti, od tebe pa bo odvisno, ali mu boš to tudi dovolila. Ponudba, ki jo boš dobila, bo preveč mamljiva, da bi se ji uspela upreti. Konec koncev samo enkrat se živi!

On: Čeprav si prepričan, da te zasleduje smola, se bo izkazalo, da vendarle ni tako. Z novo prijateljico se ti obeta tudi kaj več kot samo prijateljstvo. Tvoj srečen dan je sobota, zato jo kar najbolje izkoristi.

DVOJČKA

Ona: Posrečila se ti bo izpeljava načrta, ki ti že dolgo roji po glavi. Toda kasneje se bodo stvari precej zapletle in potrebno bo kar precej spretnosti in domiselnosti, da se boš izkopal iz nastalega položaja.

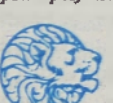
On: Nenadna novica ti bo dodobra spremenila ustaljen potek življenja, poleg tega pa ti bo nakopala še cel kup težav. Potrebno se bo obrniti na koga pametnejšega in iznajdlivejšega, drugače ti bo še trda predla.

RAK

Ona: Vprašali te bodo za konkreten nasvet, zato raje pozabi na svojo običajno plahost in se poskušaj uveljaviti. V ljubezni ti sicer ne bo šlo ravno najbolje, vendar se ti bo kmalu zgodilo nekaj prav lepega ...

On: Potreboval boš veliko samozaveti in notranjega miru, saj se ti je v zadnjem času nabralo kar precej zapletenih problemov. Toda nikar se ne predaj, saj boš iz kopice dela potegnil tudi nekaj prav prijetnega.

LEV

Ona: Napravi že enkrat tisto, kar te mika, sicer se boš žrla zaradi nestrpnosti in radovednosti. O svojih namenih ne govori naokrog, saj ti lahko prijateljice tvoje načrte kaj hitro spremenijo v polomijo.

On: Sicer se boš poskusil umiriti, a ti to ne bo ravno najbolje uspelo. Novo prijateljstvo ti bo prineslo prijetno presenečenje, vezano na poslovno življenje. Presenečen pa ne boš samo ti, ampak tudi ona ...

DEVICA

Ona: Pozorno se ozri okoli sebe in odkrila boš marsikaj, kar ti bo ogrelo srce. Presenetil te bo prijeten svetloaslec, ki pa mu ni preveč za verjeti. Toda vseeno se boš kar prijetno zabavala, ob tem pa se še marsikaj naučila.

On: Naložili ti bodo nove obveznosti, ki jih boš z lahkoto izpolnil. Prišel boš v obdobje, ko ti bodo še tako težke naloge le prijetno razvedrilo in ti bo vse šlo kot po maslu. Toda kako dolgo ...

TEHNICA

Ona: Zadovoljstvo, ki ga boš občutila, ti bo nadomestilo vsa odrekanja, ki si jih vložila v dosego željenega cilja. Toda nikar se ne usvajaj, saj ni nič večno, predvsem pa to velja za čustva tvojega partnerja.

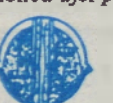
On: Po zoprnih poslovnih pogovorih bo prijeten klepet s prijateljico pravi balzam za prenapete živce. Prisluhni njeni zgodbi in kaj kmalu boš našel v njenem življenju prostor tudi za svojo »malenkost«.

ŠKORPIJON

Ona: S teboj je pogosto tako, da te šele neprijetno razočaranje uspe privedi na pravilno pot do uspeha. Razmisli raje in se poskusi učiti predvsem na tujih in ne svojih napakah. In posrbi malo za svoje obveznosti.

On: V prihodnjem tednu se ti obeta marsikaj prijetnega in vznemirljivega, zato nikar ne omahuj, temveč zagradi ponujeno priložnost. Znanec ti bo sicer poskušal nagajati, vendar se bo na koncu ujel prav on sam.

STRELEC

Ona: Uspelo ti bo izpeljati nekaj, kar imaš že dolgo v načrtu, pri tem pa boš prišla navzkriž s sodelavci, ki so načrtovali nekaj povsem podobnega. Nikar se ne pusti zmeti, ampak raje poberi smetano, dokler je je še kaj.

On: Še vedno se ne boš mogel odločiti, ali naj tvegaš in sprejmeš ponujeno priložnost ali se držiš zanesljivega posla. Vsekakor pa je dejstvo, da brez tveganja ni pravega zaslužka, ki bi ti prišel še kako prav.

KOZOROG

Ona: Naj te občutek zadovoljstva ne zabava v lenobnost, saj si lahko s takšnim ravnanjem zapraviš res čudovito priložnost. Nekdo, ki ti veliko pomeni, te bo docela zmedel, a predvsem v pozitivnem pomenu besede.

On: Predvsem po sreči se boš izvil iz zelo neprijetnega položaja, vendar bi ne bilo slabo, če bi se jim v prihodnje izognil. Je že res, da je tveganje privlačno, vendar je to, kar počneš, pretiravanje.

VODNAR

Ona: Čas je že, da spremeniš nekatere stvari, ki te motijo. Potrebno je le začeti na pravem koncu, nato pa bo vse skupaj teklo kar samo od sebe. Zaljubljenost bo sprva velika, nato pa čedalje manjša in medlejša.

On: Dogodek, ki bo imel v tvojem življenju poseben pomen, te ne sme preveč razburiti, saj bi tako kaj hitro pokazal svoje ranljive točke. Počakaj na ugodno priložnost in stvari se bodo uredile kar same od sebe.

RIBA

Ona: Imelo te bo, da bi storila nekaj, kar te zelo mika, a je zate trenutno povsem prepovedana zadeva. Doletela te bo odlična popestritev v ljubezni, ki ti zna prinesiti še kaj več kot samo prehodno avanturo.

On: Tudi ljubezen ne bo uspela nadomestiti tvoje velike želje po uspehu, ki te že dolgo preganja. Srečal boš osebo, ki ti bo sicer veliko obljubljala, vendar bi bilo dobro, da bi se zadeve lotil kar sedita pazljivo.

Šepetajoči spomenik

V slovitih krstni kapeli v Pisi se je pojavil nenavaden umetniški fenomen – strokovnjaki so ga poimenovali »šepetajoča galerija«. Če človek tik ob notranji kapelski steni govori zelo tiho, se njegove besede slišijo celo 25 metrov daleč vzdolž zidu, celo na nasprotni strani okrogle dvorane. Tisti, ki stoji blizu govornika, toda ne poleg stene, sploh ne more razumeti, kaj govori, medtem ko razločno sliši besede oddaljena oseba ob steni. Pojav je značilen tudi za druge spomenike, na primer za londonsko katedralo sv. Pavla. Odkril ga je lord Raleigh že leta 1910, fenomen v Pisi pa fizik Iginio Longo.

Skrivnostni popotnik

Sodelavcem znanstvenega časopisa Nature je bil fosil iz Dmansija v Gruziji že dalj časa sumljiv. Dve leti so zavračali objavo znanstvenega poročila, v katerem sta paleontologa Leo Gabunia in Abesalom Vekua z univerze v Tbilisiju opisovala pračlovekove čeljusti zato, ker so zelo dvomili o točnosti podatkov fosilove starosti. Enostavno niso mogli verjeti, da bi bili ostanki pračloveka, najdenega zunaj Afrike, lahko stari več kot milijon let. To bi nasprotovalo vsem dosedanjim splošno sprejetim teorijam.

Potem pa je najsodobnejši postopek datiranja znanstvenike vendarle prepričal: v reviji Nature so dovolili objavo trditve obeh Gruzijcev, da je pračlovek iz Dmansija star 1,8 milijona let. Tako je kos lobanje pračloveka vrste homo erectus ne samo najstarejše pričevanje o pračloveku na evropskih tleh, ampak je zaradi enako starega fosila z Jave dokončno spremenila zgodbo o nastanku človeka. Po dosedanjih razlagah naj bi namreč naši daljnji predniki Afriko zapustili šele pred okroglim milijonom let. Ta ugotovitev postavlja znanstvenike pred čisto nove uganke: Zakaj so praljudje šele pred 700.000 leti dosegli srednjo Evropo? Ali je pračloveku, ki se je zgodaj izselil v Azijo in Evropo, morda vendarle ostalo še dovolj časa, da se je tudi v Afriki spremenil v sodobnega človeka vrste homo sapiens? Spodnja čeljust iz gruzijskega Dmansija sodi k pračloveku, ki je prvič zapustil svojo afriško zibelko.

Britanska voditeljica

Linda Ward je končala televizijski dnevnik z nenavadno domisljico: prek malega zaslona je javno zasnubila svojega fanta.

Dan potem je gledalec oznanila, da je njen prijatelj Mike dahnil usodni »da«. Snubljenje je potekalo pred kamerami komercialne televizijske postaje, predstavnik televizije pa je napovedovalko vseeno javno okrcal zaradi zlorabe javnega občila v zasebne namene, hkrati pa ji je zaželel vso srečo v zakonu.

Pred vhom v supermoderno stolnico v Evryju, nedaleč od Pariza, so posadili 24 lip, ki naj bi simbolizirale letne čase. Toda zelenje pred cerkvijo ni omehčalo nasprotnikov velikanske zgradbe iz opeke s številnimi okni, ki jo je projektiral slavni švicarski arhitekt Mario Botta. Gradbena dela se bližajo koncu, a vedno več je tistih, ki se jim prva katedrala, zgrajena v Franciji v tem stoletju, zdi podobna limoni, jedrski elektrarni ali celo kosu sira. Gradnjo so omogočile dajatve pokroviteljev in prispevki.

Shakespeare v pol ure

Bi si radi ogledali Macbetha ali Othello v precej skrajšani različici, ki ne traja več kot pol ure? Peter Bambridge iz Shakespearovga rojstnega kraja si je omislil predstave z okleščeni in prečiščeni dramami svojega rojaka, ki vsebuje le osnovne dogodke ter najbolj znane monologe in dialoge. Igralci se v kratkem času zaljubijo, sprejo in pobijejo, vse pa poteka v studiu Waterside v Stranfordu na Avonu, ki ima 150 sedežev. Zanimivo je, da igralsko skupino podpirajo tudi resni umetniki, saj menijo, da so te predstave pripomogle k povečanju števila občudovalcev velikega umetnika.

Po zaslugi ameriškega

filantropa Johna Paula Gettyja in angleškega loterijskega sklada Heriona bodo javnosti dostopni vojni zapiski nekdanjega britanskega predsednika sira Winstona Churchilla. Zapiske so od njegove družine odkupili za 12,5 milijona funtov. Milken je prispeval Getty, preostalih 11 milijonov in pol pa Britanci, ki vsak tedaj kupujejo loterijske listke.

Za koga medalje ruskega prijateljstva

V Srbiji in Črni gori je bil nevsakdanji spor. Gre za čigave prsi bodo krasile ruske spominske medalje ob 50-letnici zmage nad fašizmom. Sprli so se nekdanji borci formbirojevci. Ti trdijo, da so najbolj poklicani, da nosijo medalje, saj so bili ruski prijatelji, tudi tedaj, ko je bilo zaradi treba trpeti na Golem otoku.

za vsakogar nekaj

Odvečne
dlačice

Poleti ima marsikatera ženska tudi problem, kako se znebiti odvečnih dlavic. Vendar pa je problem le v tem, za kateri pripomoček se boste odločile.

Na voljo je namreč toliko pripomočkov in sistemov, da ste same krive, če je vaše telo, zlasti noge, še poraslo z dlavicami. Obstajajo kreme, katerih uporaba je zelo preprosta. Obstajajo tudi posebne kreme za občutljive dele telesa, kot so pazduhe in notranji deli stegen.

Predvsem je pomembno, da se strogo držite priloženega navodila ter da na depilirane dele vsaj 24 ur ne nanašate očiščenih krem ali pršil, občutljivo kožo pa si popudrite z otroškim pudrom. V prodnji so tudi voski za tople in hladno aplikacijo, depilacijski trakovi in električni depilatorji, ki v nekaj sekundah odstranijo dlavice. Vse, ki imate težave z dlavicami na obrazu, se raje prepustite rokam strokovnjakov.

Cvetlice za okna in balkone

Značilnega slovenskega doma ni brez cvetlic na oknih in balkonih. Žal so nekatere značilne slovenske rože (nagelj, rožmarin) marsikje opustili in jih nadomestili s skorajda že modnimi bršlinkami, ki res da bogato cvetijo, a delujejo enolično. Na sončnih oknih in balkonih se prav dobro

obnesejo tudi pelargonije, petunije in sufrinije ob že imenovanih tradicionalnih slovenskih cvetlicah, deloma pa tudi fuksije, begonije in vodenke. Okenske in balkonske rože morajo biti posajene v dobro pognojeno vrtno zemljo ali šoto, ki je sposobna obdržati večjo količino vode. Sonce in suh veter namreč zelo hitro izsušita rastišče na prostem, zato je treba okenske in balkonske cvetlice temeljito zalivati, vendar ne pre pogosto. Ker gre za večjo količino sorazmerno hladne vode, je najbolje zalivati zjutraj, ko rastline še niso pregrete. Zelo blagodejno deluje nanje, če jih ob deževnem vremenu postavite pod dež, da se napojijo počasi in temeljito.

Večerna eleganca

Za slovesen večer se radi tudi slovesno oblečemo. Posebno kadar gre za kakšno prireditev, denimo gledališko predstavo, koncert ali ples, potrebujemo kaj posebnega, slovesnega. Po modnih pistah so se letos sprehajale manekenke, ki so nosile dolge prosojne ali svilene obleke z globokimi dekolteji. Naramnice so tanke, tudi dvojne, obleke pa zmeraj razkazujejo tudi del nog. Mehko blago se ovija okoli bokov, pod kralom so možne tudi kratke hlače.

Levkemija

Bolnikom, ki trpijo zaradi levkemije, se obetajo boljši časi, obljubljaio znanstveniki iz Italije in Izraela. V obeh državah se je v mnogih primerih doslej odlično obnesla metoda, po kateri pacientom ne pomagajo več s transplantacijami kostnega mozga, ampak jih oskrbijo z velikimi dozami zdravil celice tega mozga. Ta način krepi imunski sistem, bolniki pa kar nekaj mesecev dolgo nimajo nobenih težav.

Vestnik z vami
in za vas!Pazite, kako
kuhate juho

Pazite, kako kuhate juho, opozarjajo medicinski izvedenci. In toplo priporočajo, kar so že babice vedele, ko so pristavljale lonec z mesom in kostmi: juho je treba soliti šele, ko je že kuhana. Če ste nepotrpežljive sorte, se potrudite počakati vsaj toliko, da pred soljenjem počasi vre vsaj eno uro. Zakaj? Ker se pri dolgotrajnem kuhanju v že soljeni vodi iz kosti izločata kar dve tretjini svinca več.

Vnet modrostni zob je lahko zelo nevaren, saj številne raziskave dokazujejo, da se v takem primeru kar za sedemkrat poveča možnost infekcije dihalnih poti. V skrajnem primeru se lahko pojavi celo pljučnica.

RADIO MV - MURSKI VAL
UKV 94,6 MHz (dopolodne tudi SV 648 kHz)

Petek - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Mariborsko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Zamurjenci (kabaret) - 10.00 Poročila - 10.30 Kinoventilator - 11.15 Od petka do petka - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 14.30 Romska oddaja - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Ob koncu tedna - 17.30 MV-dur - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Sipli mi - 22.00 Lahko noč

Sobota - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 9.15 Predstavljamo vam - 10.00 Poročila - 10.30 Potepajte se z nami - 11.00 Sobotni gost - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila na MV - 14.30 Evropa v enem tednu - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Ob koncu tedna - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Dober večer, Beno - 22.00 Lahko noč

Nedelja - 8.00 Začenjamo nov dan - 8.05 Horoskop - 8.15 Panonski odmevi - 8.50 Zamurjenci (kabaret) - 9.15 Misel in čas - 9.30 Srečanje na Murskem valu - 10.25 Obvestila - 10.30 Nedeljska kuhinja - 12.00 Poročila - 12.30 Minute za kmetovalce - 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (vmes javljanja s pomurskih športnih igrišč) - 19.00 Lahko noč

Ponedeljek - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Porabsko/Kolnško zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 10.00 Poročila - 10.15 Tema dneva - 11.15 Vojni po bencinu - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Šport - 17.30 S krščakom, cekron pa z marelof - 18.15 Bilo je nekoč - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Moja mala noč na glasbo (jazz in klasična glasba) - 22.00 Lahko noč

Torek - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Ljubljansko zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 10.00 Poročila - 10.30 Kratki stik - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 18.00 Na narodni farmi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 DA in NE - 22.00 Lahko noč

Sreda - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.45 Zagrebško zvočno pismo - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 8.30 Mali oglasi - 10.00 Poročila - 10.15 NSTSNMV - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 V stiski - 17.30 Srebrne niti - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Mursko-morski val - 22.00 Lahko noč

Četrtek - 5.40 Prebujate se z nami - 7.00 Druga jutranja kronika - 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini - 7.40 Svetuje kmetijski strokovnjak - 8.00 Poročila - 8.10 Dopoldne na MV - 9.15 Sedem veličastnih - 10.00 Poročila - 10.30 Poletna reportaža - 11.15 Mali oglasi - 12.00 Poročila BBC-ja - 12.30 Dežurni novinar v 1. osebi ednine - 13.00 Popoldne na Murskem valu - 13.30 Poročila - 15.30 Dogodki in odmevi - 16.25 Obvestila - 16.30 Poročila - 17.00 Mali radio/Adolescentni ringšpil - 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi - 19.00 Večerni dnevnik - 19.30 Geza se zeza - 22.00 Lahko noč

Kuhajte z nami

Zloženi rezanci

Za rezančno testo potrebujemo: 1/2 litra ostre bele moke, 1 jajce in 1 beljak, približno 1 del vode.

Zamesimo bolj trdo testo. Biti mora gladko ugnetenno. Oblikujemo 3 hlebčke in jih gladko obdelamo. Zgoraj jih tanko premažemo z oljem. Pokrijemo s foljo in krpo. Počivajo naj 15 minut. Nato jih na slabo pomokani deski razvaljamo v bolj tanke krpe. Zložimo jih na prt in počakamo, da se osuše. Zrešemo na prst široke in toliko dolge rezance. Na osebo računamo 10 dag suhih rezancev.

Skuhamo jih v veliki količini vrele slane vode. Ko se dvignejo na površino, jih odcedimo. Splaknemo jih z vročo vodo. V kozici segrejemo žlico olja ali toliko masti in jih na njej obrnemo.

Za zložene rezance potrebujemo:

Kuhane in že zabeljene rezance, 2 žlici masla ali olja, 5 dag mletih orehov, 5 dag mletega maka, 4 žlice slivove marmelade, sladkor po okusu in masčobo za pekač ali primerno kozico.

Na dno dobro pomaščene kozice damo plast rezancev, ki jih potresemo z orehi, pomešanimi s sladkorjem. Pokrijemo s plastjo rezancev, ki jih premažemo z gustom slivovo marmelado. Zopet pokrijemo s plastjo rezancev, ki jo potresemo s sladkorjem, zmešanim makom. Zadnja plast naj bodo rezanci. V pečici jih lepo zapečemo. V posodi jih zrežemo na kose in ponudimo s kompotom ali sadnim sokom.

Zložene rezance lahko pripravimo tudi iz industrijsko pripravljenih rezancev.

Čilka Sukič

Ali nadržek povzroča raka?

Neki ameriški zdravnik je po raziskavah, ki jih je opravil, prišel do ugotovitve, da je za nastanek raka na dojkah kriv nadržek. Američan s svojo teorijo sicer ni prepričal svojih evropskih kolegov, ki mu oporekajo, da se je osredotočil le na eno možnost za nastanek in razvoj raka na dojkah, popolnoma pa je na primer zanemarljivo dednost. Evropski zdravniki sicer ne vidijo vzroka za paniko, kljub temu pa priporočajo ženskam, da si zmasirajo tkivo na dojkah in v okolici, ko si snamejo nadržek. Tako spodbudijo delovanje limfnih žlez. Hkrati jim polagajo na srce, naj ne nosijo pretesnih nadržkov, doma in v prostem času pa se jim lahko celo odrečejo. Predvsem pa naj ne nosijo stalno nadržkov z vdelanimi trdimi kostmi in oporami.

Otroci in mladostniki naj bi ob zajtrku in dopoldanski

malici zaužili dobro tretjino vseh hranljivih snovi, ki jih njihovo telo potrebuje v enem dnevu. Zelo pomembna je skodelica mleka, saj zagotavlja to živilo otroku dovolj visokovrednih beljakovin in kalcija, poleg tega pa tudi vitamine skupine B, ki krepijo koncentracijo. Ob mleku naj dobi otrok za zajtrk še polnovredna žita, ki so lahko prebavljiva, organizma pa ne obremenjujejo. Žal je še vedno preveč otrok, ki odidejo v šolo s praznim želodcem, starši pa se premalo zavedajo, da to pogosto znižuje tlak in da otrok zaradi tega težje sledi pouku. Pomanjkanje časa ne sme biti izgovor, otrok naj pač vstane četrt ure prej in v miru pozajtrkuje. Če mleka ali žita ne mara, ga navade vsaj, da bo pojedel kak sadež ali sadni jogurt. Tudi malica je potrebna - če je otrok ne dobi v šoli, mu dajmo s seboj vsaj kosček polnovrednega kruha, malo sira, sadje ...

SESTAVIL MARKO NAPAST	AMERIŠKI ZVEZDNIK ROCK AND ROLLA	SLOVENSKI PEŠNIK GENERAL (RUDOLF)	DRUGA OBLIKA KAKE KEM. PRIVANE	REKA NA KAVKAZU, PRITOK DONA	ČESNA SARENICA	NEMŠKO MESTO OB REKI SAALI	MESTO V ZAHODNI MAVRETA- NIJI
IZJAZA BANKOVCEV IN VREDNOTNIC							
MANUŠA VOJAKA BOUNIS- NICA							
GOSLI							
OTOK V SREDNEM JADRANU				POKLON, DARLO			
PRIPIRAVA ZA MEHČANJE KOZ				PEČENJE			
OMEJEN NEUMEN MOZ					ŽE UMIRLA AM. FILM IGRALKA (JILL)	FR. PISA- TELJICA (LEPOTEC CHIFF)	
ENAKO CRKO			BARVA IGR. KART		IVAN CANKAR		
AVTOMO- BILSKA OZNAKA SPANJE		TUJE ŽEN- SKO IME	JULIJAN IZVOLJENEC		FIN. SMUČ SKAKALEC		
ŠTEVILLO Z DVEIMA NOLAMA					VZDUK PRI BANKOBORI	AVSTRAL- SKO NOJ	
DUHOVNI- SKO VZGA- JALISCE SEMINARCE							
PRVINA							
GLAVNO MESTO KAMERUNA							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE - vodoravno: Sinatra, Amadeus, Taranto, Ito, jin, srd, Ana, Fant, AN, A, jer, C, Krasota, cikada, IS, Riko, jasnost, arzenat.

d.d. MARIBOR

PRODAJNI CENTER
MURSKA SOBOTA
Cvetkova 2a
tel.: 31 760

PONUDBA TEDNA

AKCIJSKA PRODAJA ORODJA BLACK & DECKER IN ISKRA

- miksa izhita talnih oblog, tekočev, harv in lakov ter še in še...

- dobro založena ZELENA TRGOVINA

S KARTICO ZVESTOBE ŠE 5% POPUSTA!

Veselim se vašega obiska!

Glasbene
lestviceLESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE
GLASBE 7 VELIČASTNIH

1. KDO MOLZE TVOJE SOLZE - ANDREJ ŠIFRER
 2. POTPUH - POP DESIGN
 3. ODPRI OČI - ANJA RUPEL
 4. ALI TVOJA MAMA VE - SPIN
 5. OB KLICU SLOVESA - OTO PESTNER IN MARTA ZORE
 6. ADIJO PA ZDRAVA OSTANI - D KOVAČI
 7. EDINA - NOVA LEGUA
- PREDLOGI:
ZATE - SENDI
KO BOŠ DAMA - BLACK JACK
NE BO ME VEČ NAZAJ - MIKA ČEHAŽAR

NAJBOLJŠI SEDEM TUIH SKLADB
NA MURSKEM VALU - NSTSNMV

1. NO MERCY - MARKY MARK
 2. BACK FOR GOOD - TAKE THAT
 3. I WANNA B WITH U - FUN FACTORY
 4. HAVE YOU REALLY LOVED A WOMAN - BRIAN ADAMS
 5. BABY BABY - CORONA
 6. DOWN THERE - FURY IN THE SLAUGHTERHOUSE
 7. DON'T WANT TO FORGIVE ME NOW - WET WET WET
- PREDLOGI:
ANGEL - JAM & SPON FEAT. PLAVKA
IT'S TOO LATE - GLORIA ESTEFAN
THIS AIN'T A LOVE SONG - BON JOVI

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE
S KRŠČAKOM, CEKRON PA Z MARELOF

1. POMEMBNO JE NEKOGA IMETI RAD - SLAPOVI
 2. VSO SREČO SI MI DAL - FANTJE TREH DOLIN
 3. ZAPLEŠI Z MENOJ - ALPSKI KVINTET
 4. ŠOFER - ANS DORE
 5. VETER VE, DA SEM ŠE MLADA - OBZORJE
 6. PESEM SLAVČKA - ANS. SLAVČEK
 7. RAD BI TE VPRAŠAL - ANS. FRANCA POTOČARJA
- PREDLOGI:
POJDI Z MANO - ANS. TONIJA VERDERBERJA
TU BO POROKA NAJINA - MARIBORSKI KVINTET
KO SE ZMIRAJ - BRATJE IZ OPLOTNICE

Izpolnjene kupone pošljite do četrta, 13. julija 1995, na naslov MURSKI VAL, Ulica arhitekta Novaka 13, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 27

Glasujem za skladbo:

*tvoja

*domača

*narodnozabavna

Ime in priimek ter naslov:

Osem pogledov

9. Opis sveta na pragu tretjega tisočletja

Jerneja Katona

Drago Pintarič

Pa v tem stoletju? Danes si predvsem postavljamo vprašanje, ali je (bil) strah Cerkve tudi strah in nemoč religije same. Ali se je krščanstvo sposobno soočiti z znanstvenimi dognanji ter z njimi obstajati v svetu, v katerem imajo ta ne le velik ugled, ampak prvenstvo? Ali se z iztekom tisočletij pomaloma izčrpa tudi krščanstvo? Morda res, vendar ni rečeno, da ga je v resnici spodnesla ali pa celo nadomestila prav znanost.

Prisluhnimo namreč naslednji izkušnji, opisani v predgovoru (znanstveno heretične) knjige, kjer nam J. E. Lovelock podaja nov pogled na življenje na Zemlji: »Prehodili smo skoraj polni krog od časov, ko se je Galileo Galilei prekal z verskimi ustanovami. Danes je znanstvena skupnost tista, ki prepoveduje krivoverstvo. Pričakoval sem, da bodo Gajo kritizirali s prižnice; namesto tega so me prosili, naj v katedrali v New Yorku predavam o njej. Moji stanovski kolegi pa so Gajo obsodili kot teološko in reviji Nature in Science nista hoteli objaviti člankov na to temo. Niso navajali nobenih zadovoljivih razlogov za zavrnitev. Vse je kazalo, da sistem ne more več prenašati radikalnih in ekscentričnih predstav, tako kot je v Galilejevih časih to veljalo za Cerkev.« Naslov knjige Gaja je metafora oz. starogrški mit o živi Zemlji in grško ime za živo entiteto, knjiga pa ima popolnoma v skladu z naravo znanosti po Einsteinu resne znanstvene ambicije, pri čemer je z naravo znanosti po Einsteinu mišljen predvsem tisti kanec domišljije, poetičnosti, širokopoteznosti duha, ki je v tem stoletju rešil znanost iz slepe ulice, v katero je zabredla po preveč v številke in poskuse zaverovanem obdobju.

Pa je znanost res sposobna skozi merilne naprave izmeriti in pretehtati duha ali pa ta morebiti ruši njene statično postavljene »merometre« in se v tem trenutku znanost res obnaša kot Cerkev v srednjem veku? Njen problem je v resnici že globlji: to je problem njene lastne razslojenosti. Isti avtor: »S to knjigo poročam o svojem raziskovanju in zbiranju dokazov, s katerimi bi bilo mogoče podpreti drugačen model Zemlje.

Iskanje se je začelo pred približno dvajsetimi leti in je vodilo po področjih mnogih različnih znanstvenih disciplin, od astronomije do zoologije. Taka potovanja so živahna, vendar meje med vedami ljubosumno čuvajo njihovi profesorji, na vsakem področju pa se je potrebno naučiti drugega skrivnostnega jezika.«

Se je cinični Bog znanstvenikom, rušiteljem svoje dekle na Zemlji - Cerkve, maščeval tako, da je prav njih izbral za mučeniške uresničevalce ene od zgodb svoje svete besede: zgodbe o babilonskem stolpu?

Poglavje o zgodovini ali poglavje o skritih krogih

Zaokrožili smo dve poglavji, ki sta se razgledovali po preteklosti oz. zgodovini. Ali je iz njiju spregovoril glas zgodovinske resnice? In kaj naj bi ta pravzaprav ubesedoval? Za trenutek se ustavimo in pomislimo, da je bilo prvo vprašanje, ki smo si ga zastavili čisto v začetku, vprašanje o tem, kakšen je svet ob prelomu tisočletij. Priznajmo, da se med njegovimi besedami le stežka pritajuje radovednost o prihodnosti in novem tisočletju. V resnici pa smo se potopili globoko v preteklost, h koreninam evropske oz. zahodne civilizacije, in nemalo preseženi smo spoznali, da nam zgodovina, zaokrožena v tisočletja, spregovori drugače od tiste iz šolskih učbenikov, ki je razdeljena v stoletja in še na krajša obdobja. Preden se zazremo v prihodnost, bo pametno premisliti pravkar ugotovljeno. Kakor da je zgodovino tisočletij laže povezati kot razdrobljene dogodke posamičnih stoletij.

Celotno sliko preteklosti sta vsaka z nekaj velikimi potezami izrisali filozofija in znanost - ob pomoči religije pa jo je polepšala oz. popestrila še umetnost in podoba sveta je uokvirjena. Vidimo: človekovo kraljevsko pot na prestol najvišje vrednote, ko je na svoji poti najprej zmagal grški Olimp, nato pa še prikazen čutno sveteče ideje - kos slike, sicer velik, a bledeč, zavzema pojav krščanstva. Znanost je togo sliko obogatila s prispevkom gibanja, ki naj skrbi za to, da se človek na svojem prestolu ne bi počutil preveč dokončno in udobno zasidranega; zamajalo nam je tla pod nogami, Zemljo je odvrtilo v vesolje, sonde so odletele v misije proučevanja našega planetarnega dvorišča, zaradi gibanja se je čas relativiral, prostor ukrivil, končno in ne nazadnje ga je zajelo tudi naše mišljenje in notranje življenje (v celoti), ki je postalo vsaj gibko. Prejšnji mehanicistični pogled na vesolje, ki smo se ga navadili gledati kot Newtonovo uro z velikimi in majhnimi kolesčki, se je orientiral po času - ta je postal kar naša četrta dimenzija -, sledeč relativnostni teoriji se je v ospredje zagnalo gibanje in v svoji neulovljivosti spremenilo vse - kot rečeno celo čas.

Kaj pa se je zgodilo z zgodovino - to popisovalko časa? Se je ob koncu tretjega tisočletja premaknilo kaj tudi v njej? Za oba prejšnja preloma tisočletij, ki ju imamo popisana v analih, smo lahko ugotovili, da sta koreninila v obeh: tako iztekajočem se tisočletju kot tudi že v šele prihajajočem, sam prelom pa je bil v resnici bolj podooben nihaju; valu, ki je za prihodnost rešil nekaj brodolomcev, bogato okrašene ladje pa so večinoma potonile.

(Nadaljevanje prihodnjič)

14. POTOVANJE PREK OCEANA

Mesto, na katerem nastajajo najboljše fotografije Golden Gate, je na Ruskem griču. Razgled na slaven most se ti tu razpre celo v megli. Ime hriba pa izhaja iz zgodnje zgodovine mesta, ki sega v leto 1800. Ob vznožju so našli namreč večer počitek ruski mornarji, ki so umrli v ekspediciji iste leta. Na vrhu hriba pa stoji galerija znanega komunističnega slikarja tridesetih let Diega Rivera. Tu so tudi najstarejša umetniška šola na zahodu Amerike in več znanih slikarskih galerij. Od tod se po hribu navzdol lahko podaš v ribiško naselje, značilen del vsakega mesta, ki je zrastle ob pacifiški obali. Na kupu je obilo trgovin s spominki in velika tržnica, kjer si lahko našel vsakovrstno sadje ne-normalnih velikosti, da o količinah ne govorim. Konec septembra so me zamamile marelice. Z njimi v naročju sem začela ocenjevati veličino in skrivnost otoka, ki mi je bil na doseg roke in je dolgo veljal za nepremaganega - Alcatraz. Nekoč je bil domovanje pelikanov in iz tega španskega izraza za to vrsto ptic izhaja tudi ime za zloglasni zapor sredi tega otoka, ki je služil svojemu namenu vse do leta 1969. Zgodovina tega zloglasnega zapora, ki je veljal za enega najbolj varnih v Ameriki, se je začela v letu 1934. Domovanje v njem so našli tudi Al Capone, Machine Gun Kelly in drugi. Razmere v zaporu so bile nevzdržne, posamezne celice so bile velike 5 x 9 čevljev, večinoma brez svetlobe. Zapornikom ni bilo dovoljeno branje časopisov, družabne igre, kot so kartanje in celo pogovori, so bili prepovedani, tudi jedli so vsak zase. Obiski sorodnikov so bili dovoljeni sam dve uri na mesec. Pobeg z otoka je bil praktično nemogoč. Devet mož je sicer pobegnilo iz ječe, vendar pa ni bilo nikoli dokazano, da so dosegli celino. Razmere na otoku in v samem zaporu lepo prikazuje film Pobeg iz Alcatraza, ki sem ga pred malimi zasloni gledala tudi sama in se vedno čudila, kako je mogoče, da je tak zloglasen zapor v predverju vlemesta in je hkrati

tako izoliran in nedostopen. Danes so najpogostejši prebivalci na otoku turisti, ki si z največjim zanimanjem ogledujejo bedo celic, najbolj razpiti razstavi eksponat pa je celica Al Caponeja. Sama nisem šla prodajati zija na zloglasni otok, je pa bil večkrat objekt mojih fotografskih sposobnosti, tako kot bi hotela zajeti v objektiv obraz samega Al Caponeja. Na doseg roke je bil, ko sem se podala v Sausalito, ki leži nasproti San Franciscu in je mesto bogatašev po arhitekturi, življenjskem stilu in nasploh. To naj bi bila iztočnica za obisk rdečega gozda - Muir Woods, ki je bil nekoč neusahljiv vir lesa za gradnjo hiš v San Franciscu in okolici. Priznati moram, da ga nisem videla, ker je igra usode hotela, da v tistem tednu niso vozili avtobusi proti gozdu, in bi za ogled te znamenitosti morala počakati na konec tedna, časa za to pa nisem imela. O pešačenju pa Američani niso hoteli slišati. S povešenim nosom sem se vrnila na obalo San Franciscu. Ostalo je še nekaj časa, da sva z Jill obiskali Berkeley, študentsko mesto, zgrajeno 1960. leta. Tu so bili veliki protesti proti vojni v Vietnamu in proti politiki Rolanda Regana. Univerza je v središču mesta in daje znanje 30.000 študentom z vsega sveta. Njeni začetki segajo v davno 1860. leto z imenom akademika Henryja Duranta. 1873. leta pa je našlo domovanje tu prvih 200 študentov, med njimi tudi 22 žensk, ki so se tedaj šolale na izključno ženskih univerzah. Tako je znana ženska medicinska fakulteta v Pensilvaniji, ki je postala mešana šele 1970. leta. Tega podatka ne vedo niti vsi zdravniki, ki sem jih kasneje srečevala in so končali šolanje v svoji domovini. Kako slabo poznajo lastno deželo, pove tudi podatek, da ne vedo, zakaj imajo za uradni jezik angleščino. Ne vedo, da jih je ločil samo en glas od tega, da bi bila to nemščina. Odločilen je bil glas Severne Karoline.

Pa da se povrnem k univerzitetnemu mestu Berkeley. Družina časopisnega mogotca Hearsta je

pomagala pri zgraditvi mesta, in že v letu 1907. Daje mu svoj pečat s prenekatro stavbo, ki ima v naslovu tudi ime družina. S svojim denarjem so zgradili amfiteater, ki v poletnih mesecih gosti marsikateri rokovski koncert in številne druge. Mesto je polno zelenja, na 30 akrah je tudi zeleni vrt z raznovrstnimi rastlinami in kaktusi. Univerzitetni kampus ali »campus«, kot ga imenujejo Američani, ne morem merjati z našim študentskim seljem. To je, kot bi primerjali bolha in hruske. Campus je v vsaki mesto z vsemi potrebnimi objekti, s fakulteto, do katere je po minutu hoda, in številnimi knjižnicami, knjigarnami, kjer lahko sediš cele dneve. Hrana je v vsakem koraku na prostem in restavracijah in ne predraža vsakemu vogalu imaš telefon, dela brez prestanka, in moram priznati, da ni videti znakov razpadanja. V parku na številnih klopeh imajo urejena sedišča, si lahko sproščas nabito glavo. Še nekaj zelo zanimivo, in to je informacija je dostopna vsem in vsakomur ob vsakem času. Kar dobro se počutila med študenti, čeprav minilo že nekaj časa od mojih študentskih dni. Zanimivo je bilo predavanje ekonomije, na katerem ga sem zašla čisto po naključju, medtem ko sem iskala, če bi se dišalo po medicini. Mislim, da se je profesor kar večkrat spomnil na vprašanja študentov, ki so se »težili«, bi rekli po naše. Naše življenje v »campusu« pa sem spoznala kasneje v Los Angelesu, ko sem obiskala slavno univerzo UCLA.

Džeza in ritmov latinskega riske muzike kratko malo nisem mogla izpustiti. Ko se je ura pomikala proti polnoči, sva se z Jill brez moškega spremstva peš pravili v znani bar Cafe du Nord. Pot naju je vodila skozi zanihane ulice, polne brezdomcev vseh barv in spolov.

Minut po postale ura, najmanj bara pa ni bilo še nikjer.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Soboški »želarji« in »arendaši« (1)

V poplavi leta 1925 je bilo prizadetih 109 kajzarjev, v Murski Soboti imenovanih »želarji«, s 445 družinskimi člani. O njihovem položaju se lahko najbolje podučimo iz primera izrazito agrarne Male Kaniže, kjer je bilo od 85 družin, ki so živele v 46 hišah, kar 33 kajzarjev (s 117 družinskimi člani), 10 kajzarjev obrtnikov in en kajzar posestnik. Vsak kajzar je imel majhno, praviloma leseno hiško, oral do dva pluga zemlje, redil dva do tri prašiče, redki pa so imeli tudi kravo. Zemlja jim ni zadostovala za preživetje in večino tudi ni rešilo, nekaj dodatnih orolov, ki so jih dobili v 30. letih ob izvedbi agrarne reforme. Zato so z večjimi kmeti posestniki pogosto sklepali pogodbe o najemu obdelovalne zemlje ali pa so jim za različne usluge v naturalijah, redkeje za denar, pomagali pri večjih delih. Po pripovedovanjih so prav kajzarji najlažje dobili delo v Benkovih mesnici ali na železnici. Cenili so jih zaradi njihove delavnosti in kar verjetna je izjava enega izmed informatorjev, ki je povedal: »Benko je rad jemal delavce iz naše ulice, ker je vedel, da imamo vsi hiše in družine ter bomo zato pošteno delali. Arendaši (najemniki, op.p.) so bili tudi dobri delavci, ker pa niso imeli nič, jih je dosti pilo in to so delodajalci vedeli, zato so raje jemali nas želarje. Po pripovedovanjih vseh informatorjev pa

so bili prav kajzarji močno solidarni ob različnih družinskih ali naravnih nesrečah. Ker je bilo v kajzarskih družinah veliko otrok, je prav iz teh družin prihajalo največ sezonskih delavcev in tistih, ki so se odpravili iskat zaslužek v večja mesta.

Pod imenom najemniki moramo v popisu ločiti dve skupini prebivalstva. Eno so najemniki uslužbenci in obrtniki, ki so bili sicer tudi brez premoženja, vendar so imeli vsaj delo. V drugo kategorijo pa so spadali brezposelni najemniki, ki so jih v Soboti imenovali »arendaši«. To so bili bivši hlapci in dekle s svojimi družinami, ki so v glavnem stanovali pri »pavrih«, nekateri pa tudi pri »želarjih«. Stanovanje so morali vsak mesec plačevati v denarju, ki so ga poskušali zaslužiti s prodajanjem svoje delovne sile tam, kjer so stanovali. Če to ni bilo mogoče, so iskali delo pri drugih večjih kmetih ali pa so se poskušali uveljaviti kot obrtniki. Ob poplavi je bilo tako med 449 družinami in posamezniki popisanih 149 najemnikov (s 487 družinskimi člani). Od tega jih je bilo 51 najemnikov obrtnikov (s 174 družinskimi člani), 12 najemnikov uradnikov, to se pravi poštnih in železničarskih uslužbencev (s 44 družinskimi člani) in kar 86 najemnikov (s 269 družinskimi člani), ki niso imeli ne lastnine in ne dela.

Najemniki so spadali v najnižji socialni razred v mestu. Po pripovedovanjih informatorjev jih je bilo največ v naselju Turopolje. Tam so veliko večino hišnih lastnikov predstavljali kajzarji, ki pa so imeli še manj zemlje kot tisti na Mali Kaniži. Zato so prostore v svojih, že tako malih hišah, dajali v najem »arendašom«, ki niso mogli plačevati najemnine pri večjih kmetih. Turopolje je tako predstavljalo najbolj revno naselje Murske Sobotne. V njem je živel največ tistih, ki so dobivali socialno podporo. V mestu so sicer že leta 1922 pričeli voditi listo občinskih ubožcev, na kateri je bilo 12 najemnikov, ki so dobivali mesečno podporo, vendar pa mi niso znani kriteriji za pridobitev statusa občinskega ubožca.² Do leta 1935 se je ta seznam razširil na 12 družin brez vsakršnega premoženja (v glavnem iz Turopolja in Male Kaniže), ki so štele 51 družinskih članov.³ Leta 1937 so pri določitvi statusa občinskega reveža poleg premoženjskih razmer in števila družinskih članov upoštevali tudi starost prasilcev in njihovo (ne)sposobnost za opravljanje »pridobitnega dela«. Tega leta je bilo na seznamu 29 prasilcev, ki so dobivali mesečno podporo v višini 25 do 200 din.⁴ Informatorji so mi povedali, da je bilo revežev v Murski Soboti veliko več. Za njih so skrbel različna podpora društva v mestu.

Ob pregledu gospodarskih in socialnoprofesijskih razmer v Murski Soboti med leti 1919 in 1941 vidimo, da je mesto v tem času dobilo »tipično kapitalistično podoba«, ki jo določujejo izoblikovani socialni razredi s širokim

slojem kajzarjev in najemnikov, se pravi poceni delovne sile, ter ozkim slojem industrialcev. Izoblikovan sloj kapitalistov in (mezdni) delavcev v Murski Soboti je dokaz za to, da se je v obravnavanem obdobju v mestu že zaključilo začetno obdobje industrijske razredne družbe. To je bil čas, ko je državni aparat s pomočjo skupne uprave in političnih institucij v družbi dokončno ukinil razdrobljene fevdalne pravice in na njih temelječe socialne privilegije, se pravi, enega izmed pogojev nastanka individualne zavesti ter z njo povezanega urbanega načina življenja (Saunders 1981: 51). Po Detlevu Peuckertu lahko tudi za Mursko Sobotu rečemo, da se mestne funkcije trga, moči in znanja v tem času spremenijo po funkcionalnih pravilih racionalne interakcije in se na novo strukturirajo v državnih panogah, imenovanih gospodarstvo, država in ideologija (Peuckert 1982: 27-28). Iz njih je prišla tudi nova elita: kapitalisti, politiki in izobraženci, ter nove socialne skupine industrialcev, birokratov in delavcev.⁵

(Nadaljevanje prihodnjič)

¹ V Murski Soboti je bilo leta 1910 registriranih 140 hlapcev in dekel (Šarf 1985: 80).

² Preskrba občinskih ubožcev, brez št., Murska Sobota, 22. 6. 1922, PIŠK 8.

³ Seznam oseb in družin, ki so potrebovale podpore, brez št., Murska Sobota, 3. 1. 1935, PIŠK 13.

⁴ Zapisnik seje občinskega odbora občine Murska Sobota, brez št., Murska Sobota, 27. 1. 1937, PIŠK 9.

⁵ Prehod iz pozne fevdalne družbe, njene socialne stratifikacije in »tradicionalne« ljudske kulture v raz-

svetlensko družbo, kjer se formirajo vojaške discipline in pedagoške institucije, je obdobje nastanka nove elite in novih socialnih razredov. To socialno discipliniranje tradicional-

nih svetov, ki je s pomočjo modernizacije in napredka pripeljalo do disciplinirane družbe, je najprej opredeljeno v delih Michela Foucaulta (Foucault 1978, 1985).

NAROČILNICA

Borut Brumen
NA ROBU ZGODOVINE IN SPOMINA
Urbana kultura Murske Sobotne med letoma 1919 in 1941
Cena knjige 3.780 SIT

Nepreklicno naročam knjigo B. Brumna Na robu zgodovine in spomina.
Kupnino bom poravnal(a):
- po povzetju z 20 % popustom
- v 2 zaporednih mesečnih obrokih z 10 % popustom (velja za naročila do konca julija). Ob nerednem plačevanju se zavežem plačati zakonske zamudne obresti.

NAROČNIK

Priimek in ime

Bivališče

Zaposlen pri

Naslov zap. (pošta, kraj, ulica)

Osebna matična številka

Datum

Podpis

POMURSKA ZALOŽBA, 69000 Murska Sobota, Lendavska 1
Tel.: (069) 32 420
telefaks: (069) 31 086

Kriminalna zgodba

V Lendavi prišli tatove

Kaj je bilo v vreči med nogami?

Inventure oziroma popisa blaga se trgovci bojijo, kajti če je ugotovljeno, da ima trgovina presežek, ga podjetje knjiži med izredne prihodke, če pa je primanjkljaj, gre le-ta v breme poslovanja. In če je minus še posebno velik, se v zadevo lahko vmešajo celo kriminalisti.

Taka je običajna pot. Huda nadloga je zlasti primanjkljaj, ki pa lahko nastane iz različnih vzrokov. V trgovini z živili na primer zaradi večjega kmeta, kot ga priznava uprava, kje drugje pa zaradi odtujevanja blaga. Znano je namreč, da imajo nekateri kupci dolge prste, ki včasih prav vsega blaga ne vržejo v nakupovalno košarico, ampak v osebno torbo, žep ...

V lendavskem Univerzalu pa so se v sredo zgostili, kajti v nekaj urah so tatovi pobrali v dveh trgovinah blago v vrednosti 455.000 tolarjev. Upravičeno so nestrpni, še zlasti poslovodkinji, kaj bo pokazala bližnja inventura, kajti nihče ne more jamčiti, da so bili tatovi tokrat na delu prvič. Tudi ni zagotovil, da so bili zadnjič, ko pa jim niso prepovedali vstopa v državo.

Komercialistka za tekstil Rozsi Toth, poslovodkinja na oddelku Tekstil v blagovnici Alojzija Podgorelec in poslovodkinja trgovine Moda Olga Bači so mi zelo doživeto pripovedovale, kaj se je zgodilo v sredo med 8. in 10. uro.

»Fraser« ja čakal v ford scorpiu

V trgovini Moda je trgovka (rajenka) opazila, da na obešalniki nehačoma ni ženskega košulca, čeprav ga niso prodali, in to je povedala trgovski pomočnici. Seveda je le-ta takoj posumila, da je oblačilo nekdo odtujil, ne da bi ga plačal. Ampak kdo naj bi to storil? Poslovodkinja Olga Bači in njene trgovke so šle iz trgovine in opazile, da se pred njo sprehajata dve tujki. Stari okrog 25 let, oblečeni v balonska plašča, čeprav je bilo vroče. Sum, da sta prav oni sunili oblačilo, ni bil zaman. Namreč brž nato, ko je poslovodkinja začela teči proti njima, sta tudi oni pospešili korake, nato pa začeli bežati v smer, iz katere je prihajal slovenski carnik, oblečen v civilno obleko. Poslovodkinja ga je rotala, naj ju poskuša pomagati ujeti, in eno je res prijel, tako da sta padla po zelenici. V lovu na tatince je bila uspešna tudi poslovodkinja, saj je drugo uspela vreči na tla. Še več: na njej (med dvema kriloma) je našla vrečo, pri čemer je v bližini pasu, v katero je bila spravljena ukradeno blago. Vrednost tam najdenih oblačil je bila 115.000 tolarjev in vse je bilo iz Moda. Tatinci sta bili zviti kot le kaj, saj sta se nekako rešili prijema, sedli v avto Ford Scorpio, v katerem ju je na cesti našel sproti trgovine čakal »poslovnež« (tako se je pozneje predstavil), in zdrveli so proti mejnemu preloži v Dolgi vasi. Še sreča, da si je nekdo uspel zapisati registrsko številko avtomobila, zato so brž telefonirali mejni policiji, kjer so obvestilo prejeli, tik preden je avto z madžarskima Rominjama iz Zalaegerszega odpeljal čez mejno črto. Policisti so jih pridržali.

Še eno presenečenje: pojavila se je tatinska šesterica

Zgodbe še ni konec. Ko so bile trgovke Moda in drugi ljudje, ki so se tam naokrog začeli zbirati, ko so videli ali pa zvedeli, kaj se je zgodilo, zunaj, se je v isti trgovini pojavila druga skupina nez-

firal. Morda jih bodo prodali po občutno nižji ceni? Pravimo, da vsaka šola nekaj stane, in odkritje tatov tekstilnih izdelkov v Univerzalu je vodstvo spodbudilo, da bodo sedanemu (nočnemu) varovalnemu sistemu dodali še sistem, ki bo varoval posa-

mogoče povsem izogniti, saj so ljudje, ki »jim je v krvi«, da tu in tam kaj izmaknejo, denimo v samopostrežnici zobno pasto, v gostilni pepelnik ali kozarec. Takih seveda ne bomo pribijali na križ, ko pa včasih zaleže že moralna obsodba. Najnovejši

Univerzalovi poslovodkinji Alojzija Podgorelec in Olga Bači sta nam pokazali ženske kostume, bluže, trenirke in druga oblačila v skupni vrednosti 455.000 tolarjev, ki so jih tatovi z Madžarskega nakradli v njunih trgovinah v enem dnevu. Kdo ve, ali niso operirali že prej, in kdo jamči, da ne bodo (ti ali drugi) še prišli. Strah pred bližnjo inventuro je upravičen. – Fotografija: Š. S.

nancev: 4 ženske in 2 moška. Tudi oni so se razgledovali po trgovini, gledali cene in mrmrali, da je vse predrago. Trgovke so sklepale, da tudi ta skupina ni prišla zaradi nakupovanja (resda so kupili neko majčko, vendar to najbrž zaradi prikritja pravega namena), ampak da bi napolnili svoje skrite malhe. Poklicali so policijo, ki je osumljence odvedla na postajo, pogledali pa so tudi v njihova dva avtomobila. Tam je bilo za več kot 300.000 tolarjev blaga in izkazalo se je, da izvira iz blagovničnega oddelka Tekstil. Enako kot prva trojica (dve ženski in frajer v avtu), tudi teh šest (štiri ženske in dva moška) ni imelo plačilnih listkov, s katerimi bi lahko dokazali, da so oblačila kupili, torej je bilo blago ukradeno. Poslovodkinja Alojzija Podgorelec je najdeno blago tudi prepoznala, saj je bilo enako tistemu, ki je sicer na policah oziroma stojalih blagovnice, čeprav so dolgoprsteži, preden so oblačila (ženske kostumčke, trenirke, ženske bluže ...), »usklađiščili« v avtomobila, potrgali etikete. Policisti so naredili zapisnik o dogodku, vanj zapisali, kakšne predmete so našli pri osumljenih ... Vseh 9 so čez čas odpeljali še na zaslišanje v Mursko Soboto. Prizadete trgovke so seveda naivno pričakovale, da bodo tatove zaprli, a se ni zgodilo nič takega. Po formalnem postopku so Romi iz Zalaegerszega (skoraj z dobrodoščico po prihodnjem srečanju v Sloveniji) zapustili našo gostoljubno deželo in – predzrni kot so – ni izključeno, da nas v teh dneh niso znova obiskali. V potne liste jim namreč niso dali žiga o nezaželenosti, saj odločbo o čem takem lahko izda le sodišče.

Le-to je spoznal in potrdil ves miroljubni svet. Borci so ponosni, da so bili od samega začetka 2. svetovne vojne na pravi strani. Pripravljeni so sicer na spravo, toda pričakujejo, da se bo druga stran opravičila in priznala napake, ki jih je povzročila slovenskemu ljudstvu, borci pa so se že opravičili za morebitne »nepravice« poveljne pojoje. Radgonski borci pa se ne strinjajo z izrazo-

Tatovi so kradli, ko so se dogovarjali o varovanju!

Kaj pa zdaj? Oblačila, ki so jih našli pri tatovih, so univerzalovci izločili iz prodaje in jih časno »razstavili« v sejni sobi na upravi, kjer sem jih skupaj z vznemirenima poslovodkinjama fotogra-

mezne oblačilne kose. Gre za neke vrste magnetke, ki ob izhodu iz trgovine sprožijo alarm, če jih pri blagajni (kjer blago seveda plačate) ne odstranijo. Naključje je hotelo, da je bil prav na dan velike romske tatvine v Univerzalu predstavnik podjetja, s katerim so se dogovarjali o dodatnem varovalnem sistemu.

In kaj bo prinesla bližnja inventura? Kdo bi to vnaprej vedel, saj trgovci (to velja v vseh podjetjih) menda ne smejo sami narediti predinventure, da bi tako vnaprej vedeli, ali bo vrednost dejanskih zalog enaka knjižnemu stanju, saj bi saldo lahko tako ali drugače prilagodili. Je pa tudi res, da se krajam v trgovinah ni

dogodek iz Lendave pa kaže, da smo v naši državi tako demokratični, da niti večjim tatovom ne stopimo trdno na prste, zato ne preseneča, da so ti (prsti) čedalje daljši in daljši. Ne bomo preseščeni, če bodo stikali tudi po drugih trgovinah. Nasveta, naj trgovci budno pazijo na vsakega, ki pride v trgovino, pa tudi ni mogoče upoštevati, saj bi to opazili, in četudi kupec ne bi imel zlih namenov, se ne bi dobro počutil. Morda se v tako trgovino ne bo več vrnil. Trgovcem ostanejo torej zgolj nevidna opazovalna oziroma signalna sredstva.

Š. SOBOČAN

Na konferenci radgonskih borcev zahtevali odstop ali odstranitev državnega tožilca

Ve se, kdo je bil na pravi strani

Zveza združenj borcev NOV Gornja Radgona, ki šteje 282 članov (kar je za polovico manj kot pred 10 leti), je imela pred dnevi programsko-volilno konferenco. Dosedanje vodstvo je ponudilo odstop, a so ga spet izvolili.

Kot smo slišali na konferenci, člani borčevske organizacije posebej boli dejstvo, da skušajo nekateri novopečeni politiki izenačiti zasluge borcev z domobranci, belogardisti in podobnimi, ki so sodelovali s sovražniki v 2. svetovni vojni ter pobijali slovenski narod. Prav tako so zelo prizadeti zaradi raznih podtikanj, obrekovanj in številnih laži, zato so menili, da bi morali tudi oni imeti bolj »strupen« jezik, kot ga imajo Janša, Podobnik, Peterle, Drobnič ... ter povedati Slovencem pravo resnico.

Le-to je spoznal in potrdil ves miroljubni svet. Borci so ponosni, da so bili od samega začetka 2. svetovne vojne na pravi strani. Pripravljeni so sicer na spravo, toda pričakujejo, da se bo druga stran opravičila in priznala napake, ki jih je povzročila slovenskemu ljudstvu, borci pa so se že opravičili za morebitne »nepravice« poveljne pojoje. Radgonski borci pa se ne strinjajo z izrazo-

slovjem, kot je »krhava komunistična revolucija«, kajti ravno komunisti so se prvi postavili v bran slovenskega naroda. Sicer pa so se pridružili kolegom po

V Tropovcih so gasilci dobili nov avto

Ključke so prinesli padalci

Gasilske slovesnosti se je udeležil tudi državnozborski poslanec Feri Horvat

Gasilci iz Tropovca pri Murski Soboti so bogatejši za sodobno gasilsko vozilo. Gre za avto, ki ga je za potrebe gasilcev preuredil Avtoservis Zankovič v Lenartu.

Nakup so omogočili številni dobrotniki oziroma pokrovitelji, med katerimi je bila tudi Zavarovalnica Triglav, izdani pa je bil prispevek Občinske gasilske zveze Murska Sobota. Sicer pa je o težki poti, po kateri so gasilci hodili, preden so avto dobili, govoril Feri Rengeo, ki je predsednik društva. Aktualen je bil tudi poslanec Feri Horvat, ki je govoril o cestnih tegobah in gradnji novih avtocest. Župan Občine Tišina - Cankova Alojz Flegar pa je gasilec

povedal, da ob sestavljanju občinskega proračuna nikakor niso pozabili na potrebe gasilskih društev. Ključni gasilskega avta so »prileteli« po zraku. Prinesli so jih namreč padalci soboškega aerokluba, nakar jih je Marjan Kranjec predal botri Milici Tihan, ta pa jih je izročila šoferju novega vozila Branku Zelku. Potem je tišinski kaplan Marjan Fesl blagoslovil avto, sliko sv. Florijana in gasilski dom. Na prireditvi je prvič nastopil z nekaj narodnimi pesmi kavartet Tišinskih pojbov, sicer pa so za kulturni program poskrbeli mladi gasilci.

Na gasilsko slovesnost v Tropovcih je prišlo čez 100 gasilcev s 13 prapori. F. KUCHAR

Zgodilo se je ...

Delavca policijske postaje Murska Sobota sta 28. junija okrog 16.45 ure opravljala kontrolo prometa na Slomškovi ulici v Murski Soboti in pri tem nista spregledala tudi avta Ford Escord, ki je vozil cikcak. Seveda sta ga poskušala ustaviti, a jima to zaradi voznikove nevarne vožnje ni uspelo. V oči so si pogledali šele pred blokom, kjer R. V. stanuje. Policista sta ga hotela preizkusiti z alkoktestom, kar pa je voznika hudo razjezilo, tako da je enega izmed njiju napadel in z roko udaril v obraz ter ga lažje telesno poškodoval. Policista sta slutila, da bo še naprej »poreden«, zato sta ga odvedla v treznilnico.

Prezadno sredo obrog 17. ure se je zgodila prometna nesreča na lokalni cesti v Kruplniku na Goričkem. Domnevajo, da je voznica osebnega avta Melita Z., ki se je peljala v smeri Radovci, vozila prehitro, zato je v bližini domačije številka 90 v Kruplniku trčila v 13-letnega M. Z., ki se je peljal s kolesom z motorjem, čeprav zanj še nima izpita. Mladostnik je žal dobil hude poškodbe.

V Gornji Petrovcih je prišlo v sredo okrog 22.50 ure do nesreče na regionalni cesti. Vzrok zanjo naj bi bila neprimerna hitrost avtomobilista Ernesta Š. iz Gornjih Petrovc, za katerega so policisti v svojem poročilu še zapisali, da je bil vinjen. Ne preseneča, da je potem v ostrem, sicer pa preglednem ovinku zapeljal na desni rob cestišča, izgubil oblast nad vozilom in nato zapeljal v občestni jarek. Hude poškodbe mu zdravijo v soboški bolnišnici.

Prejšnji četrtek je bil nesrečen dan za Dominika P., delavca v polnilnici radenske mineralne vode v Boračevi. Med postavljanjem konstrukcije silosa za plastenke mu je na glavo padel 10 kilogramov težek element in ga hudo poškodoval.

Boštjan H. se je z žitnim kombajnom peljal po lokalni cesti v vasi Grabe v občini Ljutomer in se z njim srečeval s tovornjakom. Da bi šlo gladko, je voznik kombajna zapeljal vzvratno. To pa očitno ni storil dovolj previdno, kajti za njim je prav v tistem hipu pripeljala motorno kolo, ki ga je upravljal Franc V. Leta je vozil sopotnika Marjana M. Med kombajnom in motorjem je prišlo do trčenja, nakar sta motorist in sopotnik padla po tleh. Prvi je dobil hude, drugi pa lažje poškodbe. Škode na vozilih pa je za 800.000 tolarjev.

Tatjana K. se je v petek peljala z osebnim avtom skozi Stogovce. Očitno pa ni bila dovolj zbrana, kajti zapeljala je na desno bankino, od tam pa še v jarek, kjer je vozilo obstalo na levem boku. Voznica se je v nesreči, ki se je zgodila ob 18.30 uri, hudo poškodovala.

Med vožnjo skozi Srednjo Bistrico se je v soboto hudo poškodoval motorist Janos B., madžarski državljani, ki se je peljal z neprimerno hitrostjo, zato je zapeljal s ceste in padel.

V križišču regionalnih cest, številka 349 in 350, v Gederovcih je v nedeljo ob 16.30 uri prišlo do trčenja dveh avtov. Prednost naj bi izsiljeval Janez P. iz Mekinje, katerega vozilo se je potem zaletele v osebni avto Walterja Z. iz Avstrije. Janez P. in sopotnica žena Marija ter sopotnica v drugem avtu Sonja Z. so se hudo poškodovali. Gmotna škoda pa je ogromna: 5.000.000 tolarjev!

2. julija okrog 23.35 ure se je na lokalni cesti v Trimlinih zgodila tragedija zaradi vožnje preblizu desnega roba vozišča in vinjenosti voznika osenega avta Darka M., državljan R. Hrvške. Med vožnjo je zapeljal s ceste in trčil v betonski steber električnega omrežja. Njegova sopotnica, marna Marija, je dobila tako hude poškodbe, da je zaradi njih umrla.

Nedelja (ura je bila 23.35) je bila nesrečna tudi za Marijo M. od Negove. Tedaj se je z osebnim avtom peljala – menda z neprimerno hitrostjo – skozi Orehovec in zapeljala na levo čez cesto in nato na travnik, kjer je trčila v oreh. Prepeljali so jo v mariborsko bolnišnico.

Na avtobusni postaji v Murski Soboti je neznanec vlomil v kiosk Lukas in odnesel večjo količino cigaret. Ni pa mu uspelo vdreti v kiosk Loterije. – V Borejcih je neznanec na njivi K. Š. izkopal (ukradel) za kakih 300 kilogramov krompirja. Policija svetuje, da o morebitnih krajah kje druge sporočijo na najbližjo policijsko postajo. – Med 29. junijem in 2. julijem je nekdo v Moravskih Toplicah ukradel osebni avto Opel Vectra zlatorumene barve, registrska številka MS L3 775, in tako lastnika K. B. oškodoval za 1.800.000 tolarjev.

V teh vročih poletnih dneh, ko človeka žejja kot psa, ne preseneča, da tu in tam kdo pregledno pogleda v kozarec, potem pa je joj. Kršitve javnega reda in miru so kar pogoste. V sredo so policisti intervenirali štirikrat, in to uspešno, saj so se »fantje« potem umirili. V četrtek so posredovali dvakrat; v petek so prav tako šli dvakrat v zasebna stanovanja in enkrat na javni kraj in enega vročekrveža so celo pripeljali na treznjenje, saj je še vpil in grozil s pretepom. V soboto si prav tako rad kdo privoščil požirek, potem pa se spoza-bi. Da je temu tako, kaže pet policijskih posredovanj zaradi pomiritve kršilcev javnega reda in miru, ki so bile v stanovanjih. Odpeljati ni bilo treba nikogar! Policisti so uspeli prepričati tudi dva, ki sta kršila javni red in mir v nedeljo.

Š. S.

Poroke

V Gornji Radgoni so se poročili: Boris Mauko, projektant konstruktor, iz Gornje Radgone in Sonja Fras, študentka absolventka, iz Črešnjevec; Boris Šijanec, obrtnik, iz Gornje Radgone in Valerija Cafuta, vzgojiteljica, iz Gornje Radgone; Milan Rojko, policist, iz Gornje Radgone in Zvezdana Grebenc, zdravstvena tehnika, iz Gornje Radgone; Franc Kuzma, elektroenergetik, iz Lutverec in Ksenija Kardinar, kuharica, iz Lutverec; Branko Domanjko, strojni tehnik, iz Hraštje-Mote in Nada Lukovnjak, prometna tehnika, iz Hraštje-Mote. Čestitamo! F. KI.

T. T.

Pršleški füčkec

Lujzek je pje z belo lilijoj leta po Prlekiji za den državnosti. Fčosik pa se je Lujzek, Peterletof ali, f toten kajti s peciklon voza po božnih pršleških cestah. He, pa gnes sta že Peter no Pavel. Tota dvo bi naj šla pje malo Vüpti! Tan bi vidla, ka je to ta provi peciklizien.

Ptujčani so pje zaj te šteli pokojnega Orfeja vün s trguže djoti. Ja, v nekšoj lesenoj »trügi« ga mojo notri zabitega; okol-nokoli pa zaj po Slovensken trgi no po Prešernovoj ulici asfal-terajo. Turisti, ker se zaj poleti fstvijo f Ptuij, pa nemrejo te ne napre pa ne nazaj. Najpre vidijo, kak se v totoj slovenskoj pomlodi pri nas püvle pa poprova. Turisti pa so razvajeni, ja, pa eni tüdi zagvišno politično božni pa provijo, ka bi pre toti asfalt že lahko pred turističnoj sezonoj fker scimprali. Pa toti Orfejoj spomenik bi pre denok poleti lahko pokazali brez ti-stih boji! Ja, se pa so ga hteli djoti pre pod vekü glažovnatü zvon, ka bi ga pre fsi vidli. Ja, ježošna, bi tisti zvon pre pokvora sto-ro mestno okolje! Kak to vobrlajnc razmišlajo.

Ja, pa ka te tisti stori velüfi na ptujksen mestnen türmi, no prošti, ker so bili negda kak ti prvi slovenski muzej vüni pod milin nebon? Toto raspodaje pa je ne pokvorilo storega me-stnega okolja? Ja - samo proč moreš gledati! S slomnatimi jakopeci naj zaščitijo zgodovina, či drugoga nemajo, ja! Za toke zgodovinske dragocenosti pa bi že moglo ministrstvo za kul-turo malo penezof dati!

Prlekija je pje kšajtna, pa ve, ka je zaj te resen tü turistična sezona. Gda pje malo veter zapiše od Duge vesi no od Hodo-ša, te pje v Lotmerk pa celo v Ormož nezarejnsko prismrdi, pa si ne mislite, ka van zaj koko künštno politko drajblen. Tan od totih naših mejnih prehodof resen vujä kak thor. Zato ka tan s kamioni čokajo vüre no vüre na dugo. Te pa jih ali nekan pritšne - se vete, to, kak je ša tüdi cesar peški. No, slovenska vloda je pre zaj sprejela sklep, ka morejo tan do kunca turi-stične sezone postaviti nobl sanitarne hajzce, te pre nede več smrdelo. Eni provijo, ka jin je pre prismrdelo fse do Lüblane, pa do zaj zotoma rajši hajzle postavili kak da bi spüvali anšten-dig mejni prehot no cesti, kak se sliši. Ja, samo hajzli so pre-malo! Ka pa de te s tistimi cerkjenimi kravami pa püjčeki, kerü krepnejo tan na mejo f kamionih; tisti ne nūcajo več hajzlof?!

Hehe, tota vloda si letos nede zaslužila sprejema za odličjo-ke, ta kak so si to zaslužili deca v Rodincih. Tan je pje hoteli Radin sprejema kapelske pa rodinske odličjoke son presvetli rodinski rihtar. Samo v osmih razredih jih je bilo petnodvaj-sti. Heh, s sprejema za odličjoke sen pje ša v Verži na proslo-vo 115-letnice gasilskega društva. Te pa sen pje moga iti k meši za fse gasilce. Potli san te lahko čüja guč, kak so se Veroženci gor postavili nemški oblosti pa so fajerverkarsi začeli koman-derati f slovensčini. Samo van rečen, vereženska cirkef je bila bole puna, kak so nemške cirkve za svetke. Se to je glih tisto-pobožnost je pre v nemških cirkvah slapša kak f Prlekiji.

Eni pa so pje rajši šli na rastovo v Rodince pa f Ptuj. Tan rastovla toti svetovno gromozajnski slikor Jože Tisnikar tista hüda smolarska dela vün s totnekomre; ka van pje lasje pokun-ci skočijo. Ite gledat!

Jas sen ša rajši v Moškajnce na 90-letnico ptujске Perutni-ne gledat na aerodrom, kak je letalo štirinodvajseti tožnt ko-kotof pa kü. Pardon. Tota Perutnina na leto zređi 24 tožnt ton küretine. Po lüfti pa tan lečejo športni eroploni. Küran se f totoj hici ne do letati. En kürečji pozdrof!

Miros

MURSKA SOBOTA - Društvo gojiteljev pasemskih malih živali, ki letos slavi 10. obletnico uspešnega delovanja, bo jeseni orga-niziralo 3. regijsko razstavo za območje severovzhodne Slovenije. Razstava bo od 28. do 30. oktobra v prvi osemletki. Okrog 40 članov soboškega društva bo tako prikazalo svojo bogato dejavnost pri gojenju kuncev, golobov, perutnine, koz in drugih pasemskih malih živali. MJ

ČIKEČKA VAS - Cesto Čikečka vas-Prosenjakovci v dolžini okrog 1,5 kilometra nameravajo prekategorizirati iz krajevne v občinsko cesto. V ta namen bodo izdelali strokovni predlog prekate-gorizacije in hkrati pregledali še druge cestne odseke v Občini Mora-vske Toplice, ki bi jih lahko prekategorizirali. MJ

Paberki iz »Lotmerka«

Če človek večkrat pojama, ga včasih kdo usliši.

Želel bi, v imenu invalidov, starostnikov in vseh tistih, ki že malo težje hodimo, da bi bilo tokrat tako tudi s temi zahtevki. Pa pogledimo, za kaj gre.

Mlekopromet v »Lotmerku« ima pred svojim obratom prodajni kiosk, kjer prodajajo dobre sire, maslo in še druge dobrote. Vendar je žal stopnišče v kiosk zelo visoko, tako da se starostniki ter inva-lidne osebe v kiosk komaj povzpnejo. Z malo tuda bi pred vhodom lahko namestili ustrezen podsta-vek. Obljube so bile izrečene že pred dvema leto-ma, vendar so do danes še neizpolnjene.

Mnogo hujše pa je ob vstopu v »lotmerško« knji-garno, še huje pa v sosednjo trgovino s sadjem in zelenjavo. Tu bom kmalu za vstop v trgovino po-treboval dvigalo, za izstop pa kar padalo. Ne vem, da se trgovcem v teh dveh trgovinah starostniki in invalidi nič ne smilimo, ko vstopamo ter izstopa-mo iz nadvopprečno in proti predpisom visokih stopnic. Z malo denarja bi ob stopnišču na zid lahko pričvrstili primerno držalo.

Tako se pa bojim, ko iz trgovine izstopam, ker se tudi ob zidu nimam kje prijeti. Če imate v teh dveh trgovinah za svoje prodajano blago prenikzo maržo, vam za zidno držalo rade volje kak tolar sam prispevam.

Tudi v objektu nekdanjega Komunalnega po-djetja za Hotelom Jeruzalem, kjer danes posluje več podjetij, ni ob stopnišču do prvega nadstropja no-benih zidnih držal. Svoječas so lesena držala ob tem stopnišču bila, potem so pa notranjost zgradbe pre-plesakli, zidna držala ob stopnišču iztrgali, na nove pa pozabili. Ker sem invalid in hodim lahko le s po-močjo bergle, sem se do obrata SEGRADA v prvo nadstropje povzpel le s težavo.

Dragi gospodje in tovariši! Pet ali šest podjetij je v tej zgradbi in vse vas je lahko sram, da ne zm-orete toliko denarja, da bi nam starostnikom ter in-validom poskrbeli vsaj za varno pot do vaških pi-sarn. Mislim pa, da je za to predvsem odgovoren lastnik zgradbe pa tudi vi, dragi podjetniki.

Pa kaj invalidi in starostniki hočemo! Verjetno so pristojni inšpektorji v občini Ljutomer mlajši, da lahko skačejo kar čez stopnice in pretečih nevarno-sti za nas stare ter invalide sploh ne vidijo. Tokrat vas vse naštete v imenu vseh tistih, ki nam je sta-rost ali bolezen že načela varno hojo po visokih stopnicah brez varnostnih držal, prosim, da se nas usmilita in nam kmalu zagotovite varen vstop, še bolj pa izstop iz vaših trgovin in pisarn.

Ivan Muhič

O območju, kjer ni več murskih mlinov

Mlinarski dnevi

Latinske listine iz leta 1381 omenjajo, da je bilo tedaj v Notranji Bistrici (sedanji Srednji Bistrici) 12, v Veliki Bistrici (sedanji Gornji Bistrici) pa 22 domačij. V poznejšem srednjeveškem obdobju uradni dokumenti ne navajajo več posameznih vasi, ampak jih obravnavajo pod skupnim imenom Bistrice. So že tedaj slutili, da ljudje treh vasi ne morejo drug brez drugega?

Telovadnica že stoji, kmalu bo otvoritev

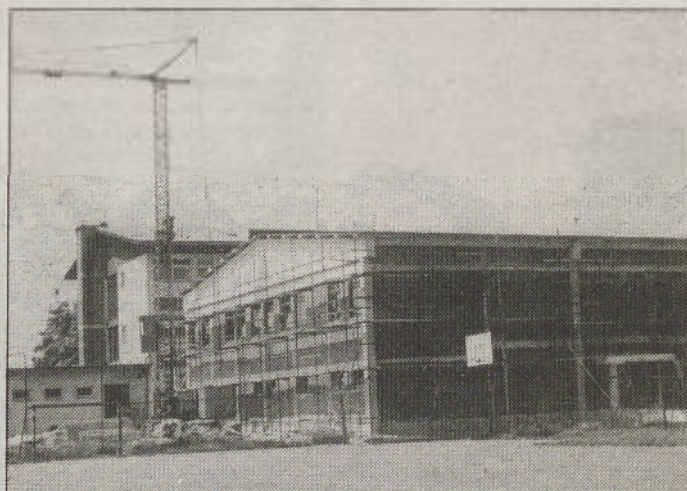
Za območje treh Bistic so na Srednji Bistrici že 1966. leta zgra-dili novo šolo, ki je bila seveda brez telovadnice. Bistričani so si vrsto let prizadevali, da bi prostor za telesno vzgojo dobili tudi na njihovem območju, saj so vsena-okrog drugod gradili šolske telo-vadnice, in prišli so v občinski referendumski program ter v njem ostali vse do izteka. Brez telovadnice seveda! Na trnih so bili, ko smo se odločali za novo

Ivan Raj, predsednik sveta KS Bistrica

lokalno samoupravo, saj so Bi-strice prešle iz Občine Lendave v Občino Črenšovci; bali so se, da dogovori, obljube ... o gradnji telovadnice pri osnovni šoli Pre-žihovega Voranca na Srednji Bi-strici v letu 1995 ne bodo držali. K sreči se je izreklo drugače in telovadnica, velika 22 krat 25 metrov, ter nekateri drugi prostori (večnamenske učilnice, pro-stor za knjižnico in kotlovnica) že stojijo.

Predračunska vrednost del brez opreme je 123.000.000 to-larjev, z opremo pa 136.000.000 tolarjev. Predvidoma jo bodo po-

Te dni so na Bistrici že začeli urejati pročelje nove telovadnice, do konca septembra pa bo vse nared za otvoritev.

vsem uredili do konca septem-bra. Virov (so)financiranja gra-dnje je več in med njimi je tudi dogovorjeni delež krajevne skup-nosti oziroma krajanov treh Bi-stric, ki so doslej primaknili 3.000.000 tolarjev. V glavnem gre za denar, ki ga namensko zbirajo s krajevnim samoprispe-vkom.

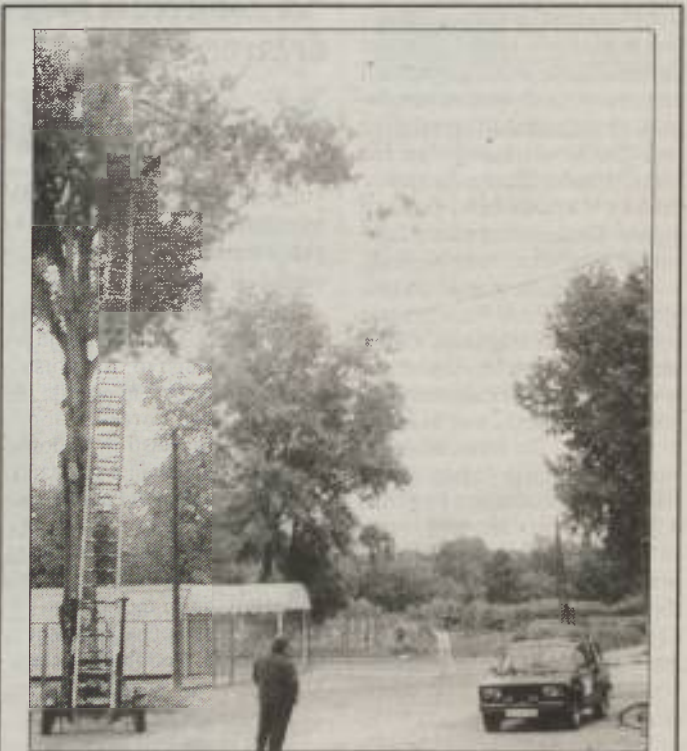
Samoprispevku se niso dpovedali

»Spodbujeni z dotedanjimi izkušnjami pri zbiranju krajevnih samoprispevkov in pridobitvami, ki smo jih naredili s skupnimi močmi, smo 1. julija 1994. leta sprejeli novo referendumsko obveznost za obdobje petih let - do 31. junija 1999. leta.

Gre za program, v katerem skupno sodelujejo vse tri Bistri-ce, in za naložbe, ki jih bodo izpeljali ločeno v posameznih va-seh.

Skupna naložba je seveda so-financiranje gradnje telovadnice in dodatnih šolskih prostorov. Ker je projekt ta hip najbolj ak-

tualen, ves denar, ki ga zberemo s samo-prispevkom, usme-rjamo kot svoj pri-spevek v to naložbo, pozneje pa bodo pri-šle na vrsto še druge, z referendustom sprejete obveznosti v posameznih krajih. Na Gornji Bistrici so to: preplastitev sicer asfaltiranih vaških cest, dograditev ulič-ne razsvetljave in druga dela pri komu-nalni infrastrukturi. Na Srednji Bistrici vključuje referendu-mski program: ulič-no razsvetljavo, do-graditev vaško-gasil-skega doma in vzdr-ževanje cest. Na Dol-nji Bistrici so sprva nameravali zgraditi nov vaški dom, ven-dar so se zdaj odloči-li le za popravilo že zgrajenega objekta; v načrtu sta ulična raz-svetljava in vodovodno črpališče.

TOPOLI - Ob Cesti na stadion pri vходу na razstavišče Po-murskega sejma v Gornji adgoni raste nekaj topolov, ki dajejo senco razstavljalcem, hkrati pa poživljajo asfaltno območje. Topoli, na katerih je bilo veliko suhih vej, pa so ogrožali mimoidoče. V upravi Pomurskega sejma se seveda zavedajo pomena ohranjanja narave pa tako tudi »svojih« topolov. Najeli so obrtnika Štelcerja iz Radenec, ki je opravil »kirurški poseg« na drevesih, kar pa ni bilo lahko, saj se je bilo treba po lestvi povzpeti v višino več kot 20 metrov. Delo so srečno opravili. - Fotografija: L. Kr.

kajti voda iz sedanjega je kene-no oporečna, saj je v njej pre-mangana.« je povedal predsednik sveta krajevnih skupnosti Bistrica Ivan Raj.

Naselja

z mnogimi zaselki

Menda le Srednja Bistrica nima kakih posebnih poimenova-vanj za skupine hiš, drugače je to Dolnji Bistrica, kjer imajo Laze, Funduše, Bednje ... in na Gornji Bistrici, kjer nekateri prebivajo Dunkovcih, Osredku, Trilajci, pa celo v Jošju. Na Gornji Bistrici je tudi novejša cerkev sv. An-tona Padovanskega, zgrajena leta 1972. leta, za katero se je pos-bej zavzemala (in uspela) seljenka Gizela Hozjan. Na Dol-nji Bistrici pa imajo kapeljo sv. Nikolaja, ki so jo postavili dalj-ja leta 1881. Bistrica kot ob-ske vasi so bile svojčas napo-znane po murskih mlinih, ki jih je »voda odnesla«, in ker mlinarske tradicije le ne moremo biti, se vedno bolj uveljavlja Vučkov mlin, ki je na kopnem. Mlinarstvo torej tli, »zagotovo« ob vaški »fešti« Mlinarski dnevi, ki bo letos 30. julija pri brodar-ski kantini ob Muri. V nedeljo pa imeli na Srednji Bistrici osrednjo slovesnost ob letošnjem krajevnem prazniku, kjer so blagode-li gasilski dom in podobno pa-skega zavetnika sv. Florijana. Bistrica, zlasti Dolnja, so pa ljudmi še posebno znane po

Na območju treh Bistic je več sakralnih ob-lik, med temi tudi križev. Tega, ki stoji na Srednji in Dolnji Bistrici, je pred kratkim obnovil Ignac Hren.

kdanji razvpiti turistični točki kolišču Bobri, ki je klavno ka-čalo. Razvalino je kupil zasebni se dal »zapeljati« v izdelavo »mozanskih« načrtov za lokalno revitalizacijo murskega nase-lja Berek, a do obnove ni prišlo. denarja, ni volje, ni prepranosti poslovnem uspehu?

Brodarsko društvo spet jemlje zalet

V treh Bistricah sta doma in rekreacija! Dejavnosti so nogo-taši, zlasti mladinska ekipa, ki za, v katero je zašlo brodarsko društvo, je minila in spei se deniči, ki se ne boje vode, so aktivni. Niso pa popustili v letu Ferda Godine, kajti medarji vski zbor pridno vadi in poje nastopa, folkloristi še naprej gujejo stare plesne, dramati-čija uprizarja dela, ki pritegu-številine gledalce ... Prav goto-rišem omenil vseh dejavnosti.

Na Gornji, Srednji in Dolnji Bistrici živi v 510 gospodinjstvih okrog 2.000 ljudi. Skoda, da z zaposlovanjem bolj težko, če bi lahko delali vsi, ki si jo želijo, bi osebno napredovali tudi v krajih bi se še kaj spri-nilo na bolje. Je pa dobro, da dje ne čakajo in se sami po-zajo, denimo poleg pridelave klasičnih poljščin še s pomor-ski, ki v obmurskem svetu niso dobro uspevajo.

Z »maganjarom« nekoč in danes

Poletni čas še zdaleč ni namenjen le dopustovanju in posedanju v hladni senci, ampak je to tudi obdobje žetve. Na to nas opozarjajo kombajni, ki ropotajo po poljih. Včasih je bilo drugače.

Nekoč, starejši se tega dobro spominjajo, je bilo treba veliko več dela in človeškega znoja, preden je gospodinja vzela iz krušne peči še vroč blebec, naredila križ nad njim in ga postavila na mizo pred veliko lačnih ust.

Da bi mladi rod spoznal nekdanja kmečka opravila, ki so jih danes že skoraj povsem nadomestili sodobni stroji, posamezna turistična društva in vaške skupnosti pripravljajo prikaze le-teh. In ko gre za mlačeve, je tam prav gotovo Jože Frumen iz Motovilec, dolgoletni lastnik in upravitelj parne lokomobile oz. »maganjara«. Marsikaj zanimivega mi je povedal o nekdanjih časih, takratnem delu in zabavi.

Jožetov oče je že leta 1936 kupil prvo parno lokomobile, ki pa ni bila narejena tako, da bi se sama premikala, pač pa so jo od hiše do hiše vlečli z vrvo. Sedanje lokomobile, ki pa se sama premika, so kupili 1945. in jo 1956. leta prodali sovaščanu Merklinu, ki je še danes lastnik tega »maganjara«.

Že zelo zgodaj, leta 1942, je Jože Frumen začel upravljati parne lokomobile in se naučil, kako je treba zanje skrbeti, če hočeš, da bodo dobro delovale. Tako se spominja, da so že dva tedna pred mlačvo pripravljali mlatilnico, nato pa še parno lokomobile, da sta v sezoni mlačeve dobro delovali.

In kako je potekal delovni dan? Zjutraj ob pol treh so začeli kuriti. Prej pa je bilo treba na parni lokomobili očistiti cevi, sicer se drugače voda v njih ne bi dovolj hitro (ogrevala). Ko je bil pritisk 7 do 8 atmosfer, so poklicali delavce. Tem je gospodinja prinesla

košaro, polno pogač, žganje in likerje, da so se pred delom okrepčali. Začela se je mlačeve. Zajtrk je bil okrog sedmih. To pa je bil tudi čas, ko so pri eni kmetiji že sklenili mlačeve in so se selili k drugi, kjer so z delom nadaljevali do malice. Svojčas sta bila tako zajtrk kot malica brezmesna obroka. Meso so ponudili šele za kosilo, in še to le kot prilogo.

Jože je imel kot »mašinist« dva pomočnika, ki sta dajala snopje v žrelo mlatilnice, pri delu pa je sodelovalo 16 do 17 ljudi. Ti so nosili slamo, vodo, pleve, »stoke«, podajali snopje, odnašali zrnje ... Zelo pomembno je bilo zlaganje slame v »oslico«. Po končanem delu so jo vsi šli pogledat, če stoji ravno in kako visoka je. Po potrebi so jo tudi dodatno uredili. Dela pri mlačvi ni manjkalo, na pretek pa je bilo tudi smeha in zabave. Posebej radi so si privoščili mične ženske, ki so jih »povajljali« v slami ali so jim jo nadevali med telo

Jože Frumen iz Motovilec rado vednežem z veseljem prikaže lokomobile, ki poganja mlatilnico, in s tem vzbudi pozornost zlasti pri mladih gledalcih.

in oblačila, da jih je potem zelo srbelo. V enem dnevu so opravili mlačeve pri šestih, sedmih gospodarjih manjših gospodarstev.

Drugače je bilo, ko so mlatili pri vaških »bogataših«. Sicer pa so delali do teme, a mlatilnice in lokomobile niso pustili na domačiji, kjer so mlačeve končali, pač pa so ju ponoči preselili k drugemu, da je bila jutraj zopet nared. Po večerji so se »mašinisti« odpravili spat v seno na podstrešje. Mlačeve je trajala približno dva meseca, kajti območje, ki ga je »pokrivala« Frumnova lokomobile, se je razprostiralo od Gornjih Slavec do Domajnice. Potem ko so delo končali, so

GERLINCJI - V Gerlincih se vneto pripravljajo na praznovanje 70-letnice gasilskega društva, ki bo 9. julija, saj pričakuje veliko gostov, tudi iz Avstrije. Društvo ima čez 100 članov in na vseh področjih delovanja dosegla dobre rezultate. V Gerlincih so gasilci dobro opremljeni, v naselju pa je tudi lep vaško-gasilski dom. Vas bo goste sprejela ozaljšana tudi zato, ker so pred kratkim polepsali zunanost kapele sv. Antona, začeli pa so urejati še mrliško vežico in njeno okolico. (A. G.)

PETANJCI - Gasilci na Petanjcih so bogatejši za sodobno 800-litrsko brizgalno Ziegler, ki so jo kupili z lastnim denarjem ter prispevkom občinske gasilske zveze in zavarovalnice Triglav, Območne enote Murska Sobota. V skladu s sedanji običaji so jo dali blagosloviti, kar je opravil tišinski kaplan Marjan Feseli. Na slovesnosti, kjer je bil ustrezen kulturni program, so podelili Mirku Bogataju plaketo gasilskega veterana. Občinska gasilska priznanja so dobili: Slavko Zemljčič, Štefan Bokan in Dušan Serec, pisne zahvale GD Petanjci pa so izročili Jožetu Hozjanu, Jožetu Kovaču, Alojzu Ozvatiču (s Tišine), Cvetki Holsedl in Marjanu Zveru. Obiskovalci so si z zanimanjem ogledali še razstavo vseh gasilskih brizgal, ki jih društvo premore. (F. Ku.)

LENDAVA - V javni razpravi je osnutek lokacijskega načrta za plinovodno omrežje v Dolnjem in Gornjem Lakošu, Gaberju, Kapci, Kotu in Hotizi ter Dolgi vasi. O predlogu so se izjasnjevali tudi v lendavskem občinskem svetu. Razpravljalci so zlasti izpostavili, da ni sprejemljivo, da so določena območja občine izvzeta iz načrta gradnje plinovoda (smer Dobrovnik, Pince ...); prihodnjim koristnikom je treba predložiti realne stroške inštalacije, določiti je treba trden rok za začetek gradnje v posameznih naseljih, kajti zdaj ugotavljajo, da se koncesionar ne drži dogovorjenih rokov. Občinski svet je imenoval posebno komisijo, katere člani so Štefan Šemen, Stanislav Gjerkeš, Jozsef Balsko in Igor Šetinc, ki bo s podjetjem, ki so mu »prepuštili« napeljavo plina, usklajevala delo. (S. S.)

GORNJA RADGONA - Tačas zori v kletih podjetja Radgonske gorice okrog 800.000 litrov zlate radgonske penine. Direktor Franc Škorbar je povedal, da bodo skušali v naslednjih letih količino povečati na 1.000.000 litrov. Penino dobro prodajajo po zaslugi podjetnika Milana Hercoga tudi v Švico, kamor bodo letos poslali 50.000 steklenic zlate penine. Največ penine pa Radgonske gorice še vedno prodajo doma. Med ljubitelji vin je priljubljen tudi radgonski janžev, ki ga letno prodajo skoraj 2 milijona litrov. (F. Kl.)

Tretja brezcarinska prodajalna

V lendavski občini bodo julija odprli tretjo brezcarinsko prodajalno. Za naložbo se je odločilo soboško zasebno podjetje Regal. Te dni dokončujejo gradnjo. Trgovina bo ob mednarodnem mejnem prehodu v Petišovcih. Dve že dokaj uspešno poslujeta, ena na mednarodnem mejnem prehodu v Dolgi vasi, druga pa na meddržavnem mejnem prehodu v Pincah. Obe brezcarinski prodajalni sta dobro založeni in imata dober promet, zato pričakujejo, da bo tudi tretja uspešna. Novo trgovino gradi lendavsko gradbeno podjetje Gidos. Jani

Sklepna prireditev upokojencev

Po dokaj uspešnih prireditvah v tednu upokojencev se v murskosoboškem društvu intenzivno pripravljajo na sklepno prireditev, ki bo v soboto, 1. julija, ob 10. uri v dvorani kina Park. Slavnostni govor na osrednji prireditvi, ki so jo poimenovali Jesen v pomladi vnučkov, bo imel podpredsednik Zveze društev upokojencev Slovenije Stanko Hvale, nato pa bo podelitev priznanj Društva upokojencev Murska Sobota. V kulturnem programu sodelujejo: godba na pihala DU Murska Sobota z dirigentom Stevom Marušičem, upokojenski pevski zbor Vladimirja Močana z zborovodjo Francom Zverom, harmonikar Lajči Šuklar, vokalni moški kvartet pod taktirko Aleksandra Vlaja, otroška folklorna skupina druge soboške osemletke, ki jo vodi Slava Brunec, ansambel lovskih rogistov z vodjo Jožetom Grlicem in recitatorji (upokojenci in učenci OŠ II) ob glasbeni spremljavi Aleksandra Vlaja.

Organizatorji upajo, da bodo stanovski kolegi zasedli dvorano do zadnjega kotička, nadvse veseli pa bodo tudi vsakega mlajšega obraza. Po kulturni prireditvi jih pričakujejo v hotelu Diana, kjer zanje pripravljajo slastno kosilo in glasbeni spored. MJ

GOMILE - Na območju Slovenskih goric je veliko rimskih gomil, kjer so v davnih časih pokopavali umrle, po večini, verjetno, vojsčake. Mnoge gomile so skrite očem, nekaj pa jih lahko vidimo, denimo tisto v Podgradu pri Gornji Radgoni, ki zavzema večji prostor, zdaj pa na njej raste pšenica.

Tole gomilo, ki jo kaže slika, pa smo posneli v gozdiču v vasi Troškova blizu Benediktina. Če si jo natančneje ogledate, boste ugotovili, da je izropana. - Fotografija: L. Kr.

lokomobile okrasili z rožami, nakar se je Jože z njo odpeljal domov, kjer je počivala do naslednje sezone. Kot mlatilničar je za delo dobival zrnje, ki pa ga je moral poceni prodati državi.

Motoviška lokomobile, po domače »maganjaro«, je počivala kar 30 let in v tem času jo je načela rja. Potem je nekdo predlagal, da bi jo znova pogнали. Na prvem prikazu kmečkih običajev v Poznanovcih je med delom omagala. Čez čas so ji zamenjali cevi in naslednje leto je v Polani tekla kot urica. Žetvene prireditev se potlej kar vrstijo in povabil nanje je veliko. Jože jih sprejema z veseljem in na njih rad prikaže »svojo« lokomobile in njene zmogljivosti.

MARJANCA FERKO

Jeseni bo v Kramarovcih velika mednarodna prireditev

Kučnica - najbolj zelena meja

V okviru evropskega leta varstva narave bodo slovenski in avstrijski vodarji pogozdili brežine Kučnice

Tudi zamisel, da bi s skupnimi močmi dali naravnejšo podobo mejni reki Kučnici, je prispela iz sosednje Avstrije. Kot članica Evropske unije si zelo prizadeva za tesnejše sodelovanje s sosednjimi državami pri varovanju narave in kulture; kako ne bi, ko pa je za projekte s tega področja namenjeno v okviru Evropske unije kar precej sredstev. Tako je brez kakršnih posebnih naprov prišla na vrsto tudi Kučnica, mejna gorička reka, ki je bila pravzaprav vsa desetletja nazaj najbolj »zelena« meja. Ljudje na levem in desnem bregu so delali in živeli pravzaprav skupaj, reka, ki je bolj podobna skromnemu potočku, pa ni bila nobena ovira.

Prvi sestanek o pogozditvi brežin Kučnice je bil že konec lanskega leta, ko so se dogovorili, da se izdelata hidravlični obratun (podatki o pretoku vode). Cilj naravovarstvenikov je namreč, da bi bila letošnja jesenska akcija pogozdovanja brežin le začetek široke akcije za renaturacijo rek. V ta namen bodo orga-

prilavili osrednje prireditev, ampak tudi pri nadaljnjem varstvu narave. Vsekakor so Avstrijci zelo zainteresirani za popularizacijo Kučnice, saj imajo na svoji strani še primerno zaščiteni rastišča ozkolistne narcise pri Gorici (na naši strani pri Korovcih) in gnezdišča zlatovranke (pravzaprav so gnezdišča na slovenski strani, Avstrijci jih samo opazujejo), breg Kučnice pa je že dolga leta posajen z drevesi in grmovnicami.

Sicer pa namen evropskega leta varstva narave ni ustvarjati nova zaščiteni območja, saj je njegov moto: Varstvo narave zunanaj zaščitenih območij in hkrati varstvo narave prek meja. Poleg

tega bi Avstrijci, ki na svoji strani že imajo urejene pešpote in kolesarske poti, v svojo ponudbo želeli vključiti tudi levi breg Kučnice.

Ob jesenski simbolični manifestaciji ob Kučnici v Kramarovcih bodo simbolično zasadili drevesa in izdali dvojezično brošuro. BBP

BUKOVNICA - Že nekaj časa se na glas šušlja, da bo ob Bukovniškem jezeru nastalo elitno turistično naselje. Ob njem naj bi tujci zgradili luksuzni hotel s štiritiso posteljami, nekaj bazenov in igrišče za golf. To bi bil pravi raj za oddih policistov iz evropskih držav, članice Interpola! MJ

Telefonija je kamen spotike

V Krajevni skupnosti Selo-Fokovci že dlje časa opozarjajo na problem telefonije. Tako so že pred tremi leti prebivalci prispevali za telefonski priključek po pet tisoč nemških mark v tolarjevi protivrednosti, vendar so z delovanjem telefonov nenehne težave. Ugotavljajo namreč, da so ob malo močnejšem vetru ali nadihu telefonske zveze prekinjene. Čeprav odgovorne dejavnike stalno opozarjajo na to pomanjkljivost, so njihova prizadevanja do sedaj mlatela na gluha ušesa.

Telefonsko omrežje je torej še vedno v okvari, zato je ob neugodnem vremenu nemogoče priklicati npr. gasilce, zdravniške ali policijo. Ker spor traja že tri leta, v Krajevni skupnosti Selo-Fokovci grozijo, da bodo soboški Telekom tožili. Kako se bo vsa zadeva iztekla, je v tem trenutku težko reči, upati pa je, da bodo končno vendarle našli dogovor, ki bo v prid obeh stranema. MJ

GORNJI LAKOŠ - Na proslavi ob nedavni 70-letnici gasilskega društva Gornji Lakoš so soustanovitelju Francu Motu izročili poseben gasilski priznanje. Republiški priznanji 3. stopnje sta dobila Štefan Kelen in Štefan Koša, dobitniki občinskih gasilskih odličij pa so Vili Felko, Ladislav Nad in Franc Kepe. Priznanja (značke) so izročili še 23 drugim gasilcem. Na slovesnosti so razvili gasilski prapor, ki je stal 150.000 tolarjev. (J. Z.)

GRADIŠČE - Tišinska enota Ribiške družine Gornja Radgona je tudi letos pripravila tekmovanje za ribiškega carja. Udeležilo se ga je 64 ribičev, največ sreče pa je imel Vinko Šarotar, ki je v določenem času nalovil 20,20 kilograma rib. Dobil je kar dve kroni ter praktično nagrado. (F. Ku.)

Medobčinska nogometna liga Murska Sobota Tromejnik in Apače v prvi MNL, Remet in Dokležovje izpadla

Sklenjeno je bilo tekmovanje v prvi in drugi murskosoboški medobčinski članski in mladinski nogometni ligi. V prvi murskosoboški medobčinski nogometni ligi je naslov prvaka osvojilo moštvo Rakičana in si s tem pridobilo pravico sodelovanja v kvalifikacijah za vstop v tretjo državno nogomet-

vo. Za drugo mesto so se potegovali Minicom iz Bogojine, Apače in Cankova. Najbliže temu cilju so bili nogometaši Minicom, saj so bili na drugem mestu še štiri kola pred koncem tekmovanja, ko so v devetnajstem kolu nepričakovano izgubili pri Gradu. To so izkoristili nogometaši iz Apač, ki so v končnici tekmovanja igrali zelo zanesljivo, saj v zadnjih petih kolenih niso izgubili in so zasedli drugo mesto. Tako sta se v prvo medobčinsko nogometno ligo uvrstili moštvi Tromejnika in Apač. Najboljši strelci v drugi medobčinski nogometni ligi Murska Sobota so bili: Bojan Horvat (Tromejnik) 35, Bojan Kocet (Bogojina) 28, Drago Vrščič (Apače) 26, Renato Vrhovski (Cankova) 22, Jože Horvat (Tromejnik) 19 golov.

V prvi medobčinski mladinski nogometni ligi so naslov prvaka osvojili nogometaši Rakičana, in to prepričljivo s prednostjo 8 točk in odlično razliko v golih 112 : 22. Mladinci Rakičana bodo igrali kvalifikacije za vstop v drugo slovensko mladinsko nogometno ligo vzhod. Na drugem mestu so nogometaši Tišine, na tretjem pa Remeta iz Gornje Radgone. Zadnji dve mesti sta zasedli moštvi Serdice in Tigopa iz Lipe. Najboljši strelci v prvi medobčinski mladinski nogometni ligi: Matjaž Horvat (Rakičan) 33, Izidor Jerič (Dokležovje) 28, Primož Horvat (Rakičan) in

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. RAKIČAN		1:1	2:1	2:1	1:0	1:0	1:1	2:1	0:1	0:2	4:1	1:2
2. SERDICA	1:1		1:0	1:2	2:1	1:2	0:0	3:2	2:1	1:0	3:0	5:0
3. BRATONCI	0:1	0:0	3:2	0:0	1:1	2:1	2:0	2:1	2:0	1:1	2:0	2:0
4. BOGOJINA	1:2	2:3	1:1	1:0	3:1	1:2	2:3	2:1	0:0	1:1	2:1	1:1
5. LES	2:1	1:1	0:1	1:0	1:0	1:0	4:3	0:1	2:0	1:1	0:0	0:0
6. LEB	0:1	0:0	3:3	0:1	0:1	1:1	3:0	2:1	0:0	1:0	1:0	3:1
7. REMET	1:2	0:2	1:0	3:1	2:1	1:2	0:1	1:2	1:0	0:0	4:0	4:0
8. KANAL	0:1	1:1	1:0	1:3	1:0	0:0	2:1	1:4	1:3	0:0	2:0	2:0
9. KEMPA	2:1	2:4	0:1	0:1	1:2	1:1	0:1	1:0	1:2	1:0	8:0	8:0
10. TIŠINA	1:1	1:2	3:3	2:1	1:1	0:0	1:4	3:1	2:2	1:1	0:0	0:0
11. TIGOP	0:0	1:1	0:2	0:1	2:1	1:1	0:3	2:3	3:1	1:1	1:0	1:0
12. DOKLEŽOVJE	1:2	0:2	1:2	3:2	0:3	1:2	4:1	5:0	0:3	2:2	0:0	0:0
	2:3	0:3	1:2	3:4	1:0	1:0	4:1	1:2	0:3	3:0	3:0	3:0
	1:0	1:2	1:0	1:2	1:2	4:1	1:3	0:5	0:6	2:3	0:1	0:1
	1:2	1:1	0:1	1:0	2:1	0:1	3:2	1:4	1:0	2:1	3:0	3:0
	2:0	0:2	0:1	0:0	0:0	1:1	2:2	3:0	6:0	3:1	0:0	0:0
	0:1	0:0	0:4	0:2	0:1	3:1	1:2	2:1	0:1	0:2	0:1	0:1
	1:4	1:1	1:2	1:1	0:1	3:0	1:1	2:2	3:2	1:3	2:2	2:2
	0:3	1:1	0:3	1:1	0:0	0:1	1:1	3:0	1:2	2:0	3:0	3:0
	2:1	0:2	1:1	1:3	2:3	0:2	0:0	0:0	1:0	0:0	3:3	3:3
	0:5	1:1	3:3	0:0	0:4	0:8	0:1	0:3	0:3	1:0	0:3	0:3

no ligo. Naslov prvaka so si nogometaši Rakičana priborili šele v drugem delu prvenstva, saj so po jesenskem delu tekmovanja za Serdico zaostajali za tri točke. Zanimivo je, da je Rakičan premagal Serdico v gosteh, kar je bil prvi poraz Serdice v prvenstvu. Vodstvo pa na lestvici pa je Rakičan prevzel šele štiri kola pred koncem tekmovanja. Žal pa nogometaši Rakičana niso uspeli v kvalifikacijah za vstop v tretjo državno ligo. V prvem krogu jih je izločilo moštvo Palome Severja s Sladkega Vrha. Zelo razburljivo je bilo tekmovanje tudi za obstanek v ligi. Ljutomerska Vesna, ki je bila po jesenskem delu prvenstva na zadnjem mestu lestvice, se je rešila izpada iz prve medobčinske lige šele v zadnjem kolu, ko je premagala Les v Ižakovcih. Prav tako se je rešila izpada Čarda iz Martjanec, ki ima enako število točk kot Remet iz Gornje Radgone, vendar je dosegla več golov v medsebojnih srečanjih v gosteh. Tako sta iz prve medobčinske nogometne lige izpadli moštvi Remeta in Dokležovja in bosta v naslednji tekmovalni sezoni nastopali v drugi medobčinski nogometni ligi.

Najboljši strelci v prvi medobčinski nogometni ligi so bili: Ervin Kutuš (Puconci) 14, Branko Horvat (Rakičan) 13, Ivan Tkalec (Lipa) 12, Ivan Cener (Tišina) 8, Franc Škrobar (Remet), Jože Oršoš (Bratanci) in Janez Bagari (Rakičan) po 8, Željko Domjan (Ižakovci), Danijel Kovač (Serdica) in Simon Smodiš (Ižakovci) po 7 ter Stanislav Šebjan (Ižakovci) in Emil Kovač (Serdica) po 7 golov.

V drugi murskosoboški medobčinski nogometni ligi je naslov prvaka osvojilo moštvo Tromejnika iz Kuzme. Nogometaši Tromejnika so vodstvo na lestvici prevzeli že v tretjem kolu in ga obdržali do konca. Izgubili so le dvakrat z Apačami in Cankova.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. TROMEJNIK		3:2	3:1	1:1	3:2	3:1	2:1	3:1	3:1	0:1	3:1	5:2
2. APAČE	2:3		0:2	1:4	3:3	2:0	1:0	3:1	4:5	8:0	11:3	1:1
3. CANKOVA	2:0	2:0		2:1	2:4	0:0	3:0	2:1	7:1	1:2	8:3	6:2
4. MINICOM	1:2	1:1	2:2	2:0	3:2	0:0	2:0	3:2	2:1	2:0	7:1	5:1
5. ŠALOVCI	4:1	0:2	2:2	4:2	4:1	3:2	6:2	5:2	5:4	7:0	5:3	3:0
6. GRAD	1:1	2:3	2:2	2:0	2:3	2:0	1:1	1:0	1:0	4:0	3:1	6:2
7. HODOŠA	3:3	1:2	3:3	0:3	2:3	5:1	5:1	10:0	3:0	1:1	6:2	6:2
8. BOKAN	2:3	1:0	0:2	0:2	0:1	2:0	3:0	0:0	3:1	7:1	3:0	3:0
9. ROTUNDA	0:2	4:2	2:4	3:0	1:0	3:4	0:1	2:0	1:0	1:1	4:1	4:1
10. TEŠANOVCI	1:3	1:2	2:3	2:8	1:3	3:2	3:5	3:3	3:1	8:0	3:0	3:0
11. PROSEJAK	0:1	0:6	1:4	3:2	0:1	1:2	1:1	3:1	6:2	2:1	2:1	2:1
12. KRIZEVO	1:2	2:3	0:2	1:7	0:2	2:3	1:1	1:2	0:6	3:1	9:0	9:0
	1:3	0:3	2:3	1:5	4:3	4:1	1:0	2:2	2:0	2:0	2:5	2:5
	1:3	2:2	2:3	1:1	0:3	5:3	1:1	2:3	0:6	6:2	6:2	6:2
	1:4	1:2	2:6	1:5	1:0	1:1	0:1	1:0	1:0	1:2	3:3	3:3
	1:3	1:2	1:2	0:1	0:0	3:3	2:1	3:2	2:1	2:0	3:0	3:0
	0:8	1:7	4:5	0:10	0:2	1:3	2:2	0:1	1:1	2:3	1:2	1:2
	1:5	1:3	0:2	0:1	1:3	1:3	6:0	0:0	1:2	2:1	1:0	1:0
	3:11	2:1	0:7	0:3	0:1	2:6	0:2	0:1	1:1	1:1	1:1	1:1
	1:9	3:8	1:7	0:4	1:7	0:8	1:3	2:8	0:2	1:2	4:3	4:3
	1:1	3:8	3:5	1:1	1:1	1:2	0:2	2:1	3:2	1:1	3:0	3:0
	2:5	1:9	1:5	1:3	0:3	0:3	0:9	2:5	0:3	0:1	3:4	3:4
	3:6	2:6	0:3	2:8	1:4	1:2	5:2	3:3	2:1	1:1	0:3	0:3

Dušan Panker (Bratanci) po 22, Drago Bokan (Puconci) 20 in Simon Detelbah (Tišina) 19 golov.

V drugi medobčinski mladinski nogometni ligi so naslov prvaka osvojili nogometaši Apač, ki so izgubili le enkrat in se tako uvrstili v prvo medobčinsko mladinsko nogometno ligo. Najslabši so bili mladinci Hodoša, ki so z eno samo zmago zadnji na lestvici. Najboljši strelci v drugi medobčinski mladinski nogometni ligi: Franc Krpič (Grad) 49, Marko Šinko (Apače) 33, Drago Rogan (Tromejnik) 25, Denis Kavčič (Apače) in Simon Sukič (Tromejnik) po 24 in Ladislav Horvat (Prosenjakovi) 23 golov.

Feri Maučec

Nogometaši Minicoma iz Bogojine, ki tekmujejo v drugi MNL MS. Stojijo od leve: Debelak, Košar, Kozic, Nežič, Panker, Maučec, Benkovič in Primorac (trener); čepijo: Puhar, Ivanič, Plejčec, Kocet, Gabor, Lopert, Pucko in Casar. Fotografija: F. Maučec

Mali nogomet Asfaltna liga MS

Beltinci	26	17	5	4	150:52	39
Klub mladih (-4)	26	17	8	1	114:42	38
Lipovci	26	16	4	6	109:46	36
Kanal	26	15	4	7	95:54	34
Razlagova	26	15	1	10	89:70	31
Odranci	26	12	4	10	93:79	28
NK 13	26	12	3	11	105:89	27
Mladost	26	11	4	11	88:105	26
Slovan	26	10	4	12	74:73	24
Kerenčičeva	26	9	4	13	54:87	22
Imex (-1)	26	8	3	15	45:77	18
Hrabri miški	26	5	5	16	42:95	15
Park	26	6	3	17	48:110	15
Črnici (-1)	26	2	2	22	46:173	5

SMNL

MURA (-2)	29	18	9	2	70:21	43
Koper	29	18	4	7	64:30	40
Svoboda	29	18	3	8	72:31	39
Maribor	29	14	10	5	51:22	38
Olimpija (-1)	29	13	10	6	47:34	35
Gor. glas	29	13	4	12	78:57	30
Publikum (-1)	29	11	8	10	42:46	29
Rudar (V) (-2)	29	12	6	11	62:61	28
Drava	29	12	3	14	54:60	27
Ilirija	29	11	3	15	58:40	25
Izola (-1)	29	9	6	14	31:60	23
Gorica (-2)	29	7	9	13	37:47	21
BELTINCI	29	7	4	18	32:63	18
Slovan	29	6	6	17	56:107	18
Piran	29	7	3	19	39:86	17
Kovinar (-1)	15	4	2	9	21:41	9

SKNL

Koper	29	25	2	2	125:9	52
MURA	29	21	5	3	73:24	47
Olimpija	29	19	6	4	60:15	44
Gor. glas	29	20	3	6	72:27	43
Maribor	29	18	5	6	78:25	41
Publikum	29	13	9	7	44:30	35
Gorica	29	12	5	12	63:54	29
Svoboda (-1)	29	12	4	13	44:42	27
Ilirija	29	9	7	13	36:49	25
Piran	29	10	3	16	34:54	23
BELTINCI	29	8	4	17	38:58	20
Rudar (V) (-1)	29	6	8	15	28:71	19
Slovan	29	5	4	20	27:82	14
Drava (-2)	29	5	4	20	31:95	12
Izola (-1)	29	2	6	21	27:103	9
Kovinar	15	1	3	11	12:37	5

Predstavljamo vam Tretja liga - največji uspeh NK Odrance

Uvrstitev nogometašev Odrance v tretjo državno nogometno ligo je doslej največji uspeh v zgodovini kluba. Nogometaši Odrance so se leta 1972 prvič vključili v tekmovanje lendavske občinske nogometne lige. Prvi vidnejši uspeh so dosegli dve leti kasneje, ko so postali prvak lendavske občinske nogometne lige in občinski pokalni prvak. Potem so se lotili širitve nogometnega

nogometno ligo. Prvo leto tekmovanja v lendavski prvi občinski nogometni ligi leta 1993 so Odranci postali občinski prvaki in si pridobili pravico sodelovanja v kvalifikacijah za vstop v tretjo državno nogometno ligo. Žal pa pri tem niso uspeli. Obe srečanja z Brežicami doma in v gosteh so izgubili z 1:0, tako da so se v tretjo državno ligo uvrstili nogometaši Brežic. V tem času

Zakojč. Trenerja Vlada Bakovič je zamenjal Jože Rous, predsednik funkcijo je od Spomenu Sepa prevzel Stanko Dominko. Tehnične posle pa je opravljal Matija Gostan. Na drugi del prvenstva so se Odranci dobro pripravili in uspehi niso izostali. Vestnim treniranjem in discipliniranim igranjem so nogometaši Odrance nizali točke za ločilo predznanjem kolu premagali na

Nogometaši Odrance, ki so si priborili vstop v tretjo državno nogometno ligo vzhod. Stojijo od leve: Rous (trener), Gostan (teh. vodja), Lipič, Marič, A. Horvat, Žabot, Simon Hozjan, Silvo Hozjan, Prša, S. Kavaš, C. Kavaš (fizioterapevt) in Dominko (predsednik); čepijo: B. Horvat, Vegič, Ozvatič, Ferenčak, Balantič, D. Horvat, Zakojč, Kreslin in Zver; manjka: Cener.

lige in se drugič uvrstili v enotno pomursko nogometno ligo, kjer so tekmovali štiri leta, nato pa se zopet znašli v prvi lendavski občinski nogometni ligi. Leta 1990 so igrali kot drugouvrščeno moštvo v svoji ligi zaradi uvrstitve Turnišča v območno slovensko ligo vzhod kvalifikacije za nastop v pomurski nogometni ligi z drugouvrščenim moštvom Rogoševci v murskosoboški prvi medobčinski nogometni ligi. Po enakih rezultatih so po streljanju enajstmetrovk zmagali Odranci in se uvrstili v enotno pomursko nogometno ligo, kjer so tekmovali dve leti, ko je prišlo do delitve pomurske nogometne lige na lendavsko občinsko nogometno ligo in murskosoboško medobčinsko

so si zgradili prizidek h klubskim prostorom. Uredili pa so si tudi nogometno igrišče z ograjo, tako da je eno najlepših v Pomurju. Svoj največji uspeh pa so nogometaši Odrance dosegli v letošnji tekmovalni sezoni. Postali so prvak v prvi lendavski občinski nogometni ligi in si drugič pridobili pravico do kvalifikacij za vstop v tretjo državno nogometno ligo vzhod. Po jesenskem delu prvenstva so bili nogometaši Odrance na tretjem mestu za Črenšovci in Hotizo. V pomladanskem delu prvenstva se je moštvo okrepilo s Štefanom Lipičem (Dokležovje), Antonom Horvatom in Zdravkom Cenerjem (oba Bakovci), iz Mure pa se je vrnil mladinec Damjan

Severjem s Sladkega Vrha. V gosteh pa so presenetljivo zmagali s 3:2, čeprav so gostili vodili z 2:0.

Tako so se nogometaši Odrance prvič uvrstili v tretjo državno nogometno ligo vzhod. Uspeh so zaslužni igralci in trener Jožetom Rousom in njegovemu klubi. Pomemben del uspehu pa so prispevali tudi na tekmah doma in na gostovanjih ter jih navdušeno bodajo. Za tekmovanje v tretji državni ligi nameravajo moštvo okrepiti s tremi ali štirimi igralci. Zmagali bi se obdržali v tretji državni ligi.

Feri Maučec

Športni obrazi

Robi Markoja - državni reprezentant

Dvaindvajsetletni Robi Markoja iz Gomilice, član Strelske družine Štefana Kovača Turnišče, je trenutno najboljši pomurski strellec. Kot član državne reprezentance je pred dnevi sodeloval na svetovnem pokalu v Milanu in dosegel soliden rezultat. To je bil tudi povod, da smo ga uvrstili v našo rubriko.

Robi Markoja se je kot odlični strellec začel uveljavljati že pred leti na državnem prvenstvu v streljanju z zračno in malokalibrsko puško. Tako je leta 1993 sodeloval na mladinskem evropskem prvenstvu v streljanju z zračno puško v Brnu, kjer je Slovenija zasedla tretje mesto z novim državnim rekordom. Na letošnjem državnem članskem prvenstvu v streljanju z zračno puško, ki je bilo v Portorožu, pa je bil tretji. Pomemben delež pa je prispeval tudi k uspehu SD Štefana Kovača Turnišče, ki je letos v prvi državni ligi zasedla odlično drugo mesto, med posamezniki pa je bil četrti in le za dva kroga zaostal za tretjevrščenim tekmovalcem. V streljanju z malokalibrsko puško je postal leta 1993 državni

mladinski prvak v trostavu s 1106 krogi in sodeloval na mednarodnem tekmovanju Mladih upov v Plzinu na Češkem, kjer je s 1127 krogi zasedel štirinajsto mesto. Svojo pravo vrednost je pokazal tudi na letošnjem kontrolnem tekmovanju v streljanju z malokalibrsko puško za sesto

vo državne reprezentance, kjer je bil tretji in

šport

Prijateljski nogomet Preizkušnji Mure in Beltinec

Nogometaši Mure iz Murske Sobote so pred odhodom na skupne priprave v Tolmin odigrali prijateljsko tekmo z novim tretjeli-gašem Odranci in zmagali s 4:0. To je bila priložnost, da je trener Marin Kovačič preizkusil tudi nove igralce: Mihaila Klebalina iz Rusije, Marka Kmetca iz Aluminija, Ingemarja Bloudka iz Maribora in Željko Dumića iz Bečeja. Najbolje med njimi sta ugajala napadalca Klebalin in Kmetec. Strokovno vodstvo Mure pa ni bilo zadovoljno z nastopom Dumića, ki je odšel iz Murske Sobote. Strelci golov pa so bili Klebalin 2 ter Bakula in Kmetec. Iz Mure so odšli vratar Volk, Džafič

in Topič. Na priprave v Tolmin je odšlo 21 igralcev, kjer vadijo dvakrat dnevno. Na povratku domov se bodo nogometaši Mure zaustavili v Šmartnem ter odigrali prijateljsko tekmo z drugoligašem ERO Šmartnim.

Nogometaši Beltinec pa so imeli resnejšo preizkušnjo preteklo nedeljo, ko so gostili olimpijsko nogometno reprezentanco Mehike. Po enakovredni igri se je tekma končala brez gola. Trener Pero Nadoveza je dal priložnost igranja vsem 19 igralcem, med katerimi je bilo tudi 6 novincev: Rade Mojčević, Srećko Ilić, Robi Šabjan, Veljo Tadić, Emir Džafić in Mario Zver.

V okviru tedna turizma v Dobrovniku so bila tudi športna tekmovanja. Poleg turnirja v malem nogometu in ribiškega tekmovanja so tekli tudi kros okrog Bukovniškega jezera. (FM)

Šport od tu in tam

Namizni tenis - V Malacky je bilo mednarodno mladinsko namiznoteniško prvenstvo Slovaške. Med 13 državami je sodelovalo tudi Slovenija. V reprezentanci pa je nastopil tudi Sobočan Mitja Horvat in se zlasti izkazal v tekmovalni posamezniki, saj se je uvrstil med 16 najboljših, kar je njegova najboljša uvrstitev na mednarodnih prvenstvih. (M.U.)

Odbojka - V novi tekmovalni sezoni bo ljubomski odbojarski prvoligaš igral brez državne reprezentante Matjaža Šiftarja, ki je podpisal za ljubljansko Olimpijo. Ljutomer je zapustil tudi Bogdan Marič, ki bo nastopil za soboško Pomurje. K Ljutomeru pa je pristopil 22-letni Jure Dobošič, dosedanji igralec Granit iz Slovenske Bistrice. Za ljubomsko žensko odbojarsko vrsto ŽOK Zavarovalnica Maribor Ljutomer pa bo v novi tekmovalni sezoni nastopala 15-letna reprezentantka Slovenije Maja Vahen, ki je doslej igrala za Palomo Branik. (N. Š.)

Kegljanje - V okviru soboških dnevoev je Medobčinsko društvo slepih Murska Sobota organiziralo tekmovalje v vrtnem kegljanju. Med petimi ekipami je zmagala prva ekipa Murske Sobote pred drugo ekipo Murske Sobote in Civilnimi invalidi. Med posamezniki je zmagala Jožica Kos z 78 podrtimi keglji, Silva Mlinarič je bila četrta (61 kegljev), Marija Jurančič pa šesta (46 kegljev). Pri moških je v skupini Anton Kos (67 kegljev) zasedel tretje, Štefan Maučec (65 kegljev) pa četrto mesto. V B-skupini je zmagal Anton Gomboc (91 kegljev), drugi pa je bil Srećko Golob (69 kegljev). (TK)

Nogomet - V zadnjem kolu tekmovalja v slovenski mladinski nogometni ligi so Beltinci premagali Slovana z 2:1 in si tako zagotovili obstanek v ligi. Mura pa je v gosteh premagala Gorenjski glas s 3:2. V zadnjem kolu prvenstva v slovenski kadetski nogometni ligi so Beltinci s 5:1 premagali Slovan, Gorenjski glas pa Muro z 2:0.

Mali nogomet - Na tretjem turnirju za državno žensko pr-

venstvo v malem nogometu je zmagalo moštvo Pande iz Gornjih Petrovec, ki je v finalu premagalo Jarše s 4:1. Po treh turnirjih vodijo Pande z 29 točkami pred Škalami 33 in Jaršami 26 točk.

Atletika - Na četverboju atletskih reprezentanc Slovaške, Madžarske, Hrvaške in Slovenije, ki je bil v Varaždinu, je v državni reprezentanci nastopila tudi članica AK Pomurja Marija Števanec in dosegla lep uspeh. V teku na 800 m je z rezultatom 2:09,61 zasedla tretje mesto, uspešna pa je bila tudi v štafeti 4 x 400 m. Zunaj konkurence pa sta nastopila tudi Damjan Špur, ki je na 100 m teklen 10,98 in Sonja Roman, ki je v teku na 400 m dosegla rezultat 57,71, kar je njen osebni rekord. (G. Grabar)

Mali nogomet - V Križevcih pri Ljutomeru je bil 11. turnir slovenskega revialnega pokala v malem nogometu. Med devetimi ekipami je bila tudi ekipa Meteorplastika iz Ljutomera, ki je premagala ptujski ekipi Krona Žagi s 6:1 in Petovio z 2:0 in osvojila prvo mesto. Robi Žurman je bil proglašen za najboljšega vratarja, Damjan Novak pa za najboljšega igralca. (N. Š.)

Balinanje - V okviru soboških dnevoev je DRŠI pripravilo tekmovalje v balinanju pomurskošajerske regije. Med štirimi ekipami je zmagalo DI Maribor pred DI Slovenska Bistrica, DI Ormož in oslabilno ekipo DRŠI Murska Sobota.

Atletika - Na državnem atletskem prvenstvu veteranov v Ljubljani je Zdravko Mauko, član TS Radenska, v svoji starostni skupini od 35 do 45 let v

Strelstvo - V Ljubljani je bilo drugo pregledno tekmovalje v streljanju z MK orožjem. Med njimi sta se uveljavili tudi Robi Markoja (SD Štefana Kovača, Turnišče) in Manuela Pergar (SD Ljutomer). Markoja je bil zlasti odličan v streljanju 60 leže, saj je s 590 krogi zasedel drugo mesto za Debevcem, ki je nastreljal 597 krogov. Markoja pa je bil drugi v streljanju 3 x 40 s 1129 krogi. Tako je Robi Markoja tudi potrdil normo za nastop na EP. Manuela Rudolf pa je bila prav tako dvakrat druga. V disciplini 60 leže je nastreljala 567 krogov, 3 x 20 pa 541 krogov.

Mladinsko EP v kajaku in kanuju Srebrna kolajna Borutu Horvatu

V Spindlerovem Mlynu je bilo prvo evropsko mladinsko prvenstvo v spustu na divjih vodah. V reprezentanci Slovenije je nastopil tudi član Brodarskega društva Mura iz Kroga Borut Horvat in dosegel lep uspeh. V kanuju je namreč zasedel drugo mesto in osvojil srebrno kolajno. Borut, ki je že lani v ZDA osvojil naslov svetovnega mladinskega prvaka, je bil tudi tokrat zelo blizu najvišjemu evropskemu naslovu.

Že na uradnem treningu je prepričljivo zmagal in tudi na tekmi je imel deset sekund prednosti pred Francozom Stephanom, vendar se je tik pred ciljem prevrnil in tako zamudil dragocene sekunde, kar je vsekakor velika škoda. Tako se je moral zadovoljiti z drugim mestom. Sedemnajstletni Borut Horvat, ki se je s kajakaštvom začel ukvarjati pred sedmimi leti, ko je obiskoval kajakaško šolo sedanjega trenerja Štefana Varge, se je sprva uveljavljal s kajakom, saj je bil med drugimi slovenski pionirski prvaki. Uspešno pa je tekmoval tudi v pokalu Slovenije. Potem pa je kajak zamenjal za kanu in nadaljeval tradicijo starejšega brata Iztoka, ki je bil prav tako zelo uspešen tekmovalca, saj je skupaj z bratom Hočevar na svetovnem mladinskem prvenstvu na Norveškem v moštveni vožnji 3 x C-1 osvojil zlato kolajno. Pred Borutom Horvatom pa je še lepa prihodnost, kar bo verjetno potrdil tudi na svetovnem mladinskem prvenstvu prihodnje leto. F. Maučec

Nogomet Šestnajstina pokala Slovenije

V Velenju so izžrebali pare šestnajstine finala nogometnega pokala Slovenije, med katerimi je tudi šest pomurskih moštev. Pari so naslednji: Nafta : Maribor Branik, Izola : Mura, Rudar (V) : Beltinci, Cankova : Šentjur, Bakovci : Jadran Dekani in Čentiba Wreng : Sava Kranj. Prvoligaši bodo igrali v sredo, 2. avgusta, drugo- in tretjeligaši pa v nedeljo, 6. avgusta.

Atletika Državna rekorda Romanove in Dražnikove

V Kranju je bilo državno atletsko prvenstvo za mlajše mladince in mladinke. Sodelovali so tudi mladi atleti in atletinje AK Pomurje iz Murske Sobote in dosegli nekaj zelo dobrih rezultatov. Najuspešnejša med njimi je bila Sonja Roman, ki je osvojila dva naslova državnih prvakov. Zmagala je v teku na 300 m s časom 41,05, kar je osebni rekord in v teku na 600 m s časom 1:31,19, kar je državni rekord za mlajše mladinke. Prvo mesto in

naslov državne prvakinja je osvojila tudi Mateja Dražnik v metu krogle z rezultatom 14,15 m, kar je prav tako državni rekord. Preostali pomurski atleti pa so se uvrstili takole: Megličeva je bila osma na 1000 m in deveta na 600 m. Horvatova je zasedla 10. mesto na 1000 m, Žalik je bil sedmi v skoku v višino, Obal pa enajsti v teku na 2000 m. To so vsekakor zavidanja vredni rezultati mladih atletov in atletinj AK Pomurje iz Murske Sobote, zlasti če upoštevamo njihove pogoje za delo. M. Šeruga

skoku v daljino s 509 cm zasedel prvo mesto in naslov državnega prvaka. V teku na 100 m in 400 m pa je zasedel drugi mesti. (G. G.)

Namizni tenis - Državni kapetan Edvard Vecko je določil članice mladinske in kadetske namiznoteniške reprezentance, ki bo sodelovala na evropskem mladinskem in kadetskem prvenstvu od 25. julija do 3. avgusta v Haagu. V mladinski reprezentanci je tudi Sobočan Mitja Horvat, v kadetski pa Gregor Kocuvan. Zaključne priprave bo slovenska reprezentanca imela v Ostendeju v Belgiji. (M. U.)

Mali nogomet - Ob dnevu državnosti je bil v Murski Soboti turnir v malem nogometu. Zmagala je ekipa Nortona iz Črnelavec pred Slovanom iz

Murske Sobote in Vojašnico Ptuj.

Atletika - V Frohnleitu v Avstriji je bil ulični tek. Med 400 tekači iz štirih držav so bili tudi tekači TS Radenske in se zopet lepo odrezali. Najboljša med njimi sta bila Geza Grabar, ki je v teku na 10 km zasedel drugo mesto, in Nina Jakopec, ki je bila prva ml. deklica na 2 km tretja. Pri st. veteranih je bil Karl Vrtnjak četrta, pri ml. veteranih pa Marjan Jakopec petnajsta. (G. G.)

Mali nogomet - Nogometni klub Les iz Ižakovec je pripravil nočni turnir v malem nogometu. Med 12 ekipami je prvo mesto osvojilo moštvo Teksasa iz Ižakovec pred Domino iz Beltince in Trimečkom iz Ižakovec.

Nogomet - Na izredni skupščini NK Dobrovnik so ugotovili, da so mladinci uspešno tekmovali v občinski mladinski ligi Lendava, medtem ko člani z osvojenim osmim mestom v I. ONL Lendava niso izpolnili pričakovanj.

Na skupščini so se dogovorili, da se bodo dela lotili skupno, za kar naj bi poskrbel novi 13-članski upravni odbor kluba. Za predsednika so ponovno izbrali Janeza Horvata. (F. B.)

Novo nogometno sezono je beltinski prvoligaš otvoril z mednarodno nogometno tekmo. Preteklo nedeljo je v Beltincih gostovala olimpijska nogometna reprezentanca Mehike. Tekma se je končala brez golov. Fotografija: Jure Zauneker

Prva državna nogometna liga Že v prvem kolu Mura : Beltinci

Pred tekmo za pokal Intertoto v Velenju med Tottenhamom Hotspur in domačim Rudarjem so izžrebali pare za tekmovalje v prvi državni nogometni ligi, ki se bo začelo 30. julija. Žreb je odločil, da se že v prvem kolu igra prekmurski derbi med Muro in Beltinci v Murski Soboti. Jesenski del prvenstva se bo končal 26. novembra. Pred žrebanjem parov je predsednik Nogometne zveze Slovenije Rudi Zavrli podelil spominska priznanja za minulo tekmovalno sezono v prvi državni nogometni ligi. Ta so prejeli: Mura kot pokalni zmagovalci Slovenije (kroznik), Beltinci kot drugo najboljšo moštvo v fair playu (10 nogometnih žog) in igralec Beltincev Štefan Škaper kot najboljši strelca prve državne lige (*kopačko). Med drugoligaši pa je priznanje dobilo tudi Turnišče. Čestitamo!

Območna nogometna zveza Lendava Start zadnje nedelje avgusta

Z minulo tekmovalno sezono v Območni nogometni zvezi Lendava so le delno zadovoljni. Tako v prvi kot drugi članski ONL Lendava se je število rumenih in rdečih kartonov zmanjšalo, kar pomeni, da so igralci postali bolj disciplinirani, kar pa ni mogoče trditi za nižje kategorije ter funkcionarje in gledalce, saj so imeli v minuli tekmovalni sezoni tri incidentne na nogometnih igriščih. To so ugotovili na konferenci nogometnih klubov Območne nogometne zveze Lendava, ko so ocenjevali minulo tekmovalno sezono in se dogovarjali o bodočem tekmovalnem in nalogah. Z zadovoljstvom so ugotovili, da so se nogometaši Odrancev kot prvi I. ONL Lendava uvrstili v tretjo državno nogometno ligo, žal pa so se iz višjega tekmovanja vrtni nogometaši Renkovec. V višje tekmovanje, to je v drugo slovensko mladinsko nogometno

ligo, pa so se tudi uspeli uvrstili mladinci Bistrice. Dogovorili so se, da bodo s pokalnim tekmovaljem začeli v članski in mladinski konkurenci že 13. avgusta. Prvenstvo v prvi in drugi ONL Lendava pa se bo začelo zadnje nedeljo v avgustu in končalo prvo nedeljo v novembru. Na konferenci so tudi izžrebali pare za pokalna in ligaška tekmovanja. Dogovorili pa so se tudi, da morajo moštva, ki tekmujejo v prvi in drugi ONL Lendava, izpolnjevati vse predpisane pogoje. Moštva, ki tekmujejo v prvi ONL Lendava, morajo imeti obvezno mladinsko moštvo, ki nastopajo v drugi ONL Lendava, pa obvezno kadetsko moštvo. Pred pričetkom tekmovanja bodo tudi pregledali nekatera igrišča, ki doslej še niso izpolnjevala vseh pogojev. V primeru, da pomanjkljivosti ne odpravijo, ne bodo mogli igrati na svojih igriščih. F. M.

Kasaške dirke v Krškem

V Krškem so bile kasaške dirke, na katerih so sodelovali tudi Ljutomerčani in dosegli nekaj zelo dobrih rezultatov. Pa pojdemo po vrsti. V prvi dirki dveletnih kasačev je zmagala Ira MS (M. Slavič, ml.), Ani Lobell (D. Slavič) je bila tretja. V tretji dirki je Ivelina Lobell (M. Slavič, ml.) bila četrta. V četrta dirki je Dirl Hill (A. Antolin) zasedel četrto mesto. V peti dirki je zmagal Lex (S. Jurat), Proud (D. Oražen) je bil tretji. V šesti spominski dirki Ivana Lipeja je Albatros (M. Slavič, ml.) zasedel drugo, Leona II (S. Makovec) pa četrto mesto. Med uvoženimi kasači je zmagal Benjamin C Lee (D. Oražen) pred Charlie Somolijem (M. Slavič, ml.) in Can a Truce (J. Makoter).

Motokros na Janževem Vrhu Pomurski motokrosisti v dobri formi

V soboto, 8. julija 1995, ob 14.30 uri bo na Janževem Vrhu zadnje dirke v motokrosu za državno prvenstvo v razredih do 80 in 125 cm pred dopusti. Na tej pomembni dirki bodo sodelovali vsi najboljši, na čelu s Sašom Kragarjem (Banex team), ki je na zadnjih dirkah za evropsko prvenstvo v Španiji. Nemčiji in Slovaški dosegel fantastične rezultate. V razredu 125 cm bo v redišču pozornosti obiskovalcev domači tekmovalca Marko Jaušovec, ki je trenutno na četrtem mestu. Tako lahko v razredu 125

cem pričakujejo zagriženo borbo za najvišja mesta med Kragarjem, Jelenom, Mežnarjem in Jaušovcem. V razredu 80 cm je favorit Kern, ki je zmagal na vseh dosedanjih dirkah. Močno konkurenco pa bo imel v Fortuni, Sitarju in domačinu Tadeju Korošaku, ki je trenutno na četrtem mestu. Najmlajši tekmovalca MTC Radenci Blaž Germšek pa se bo domačim gledalcem lahko predstavil na jesenski dirki, ko bo prvič v Pomurju tudi stadionski motokros. Organizatorji pričakujejo na sobotni dirki na Janževem Vrhu veliko obiskovalcev, saj je vstop prost. (JV)

odsevi mladosti

Poletje in počitnice

Prišlo je poletje. Zaprla so se šolska vrata.

Počitnice bom preživel pri stari mami in dediju. Igrala se bom s prijateljicami Andrejo in Jasmino. Z njima se bom lovila, skrivala, žogala, skakala, se sprehajala ... Nabirala bom gobe. Pomagala bom tudi stari mami pri delu. Pomivala bom posodo, pometala kuhinjo, brisala prah in pripravljala mizo. Mogoče bodo prišli tja tudi Tomi, Petra in Sara. Tudi z njimi se bom igrala. Potem me bo stara mama peljala

domov. Zelo rada bi bila še na morju, ampak ne bomo šli.

MARINA GOMBOC, 2. A
OŠ Cankova

Bilo je lepo

Bili smo v Ljubljani. Bilo mi je lepo, ker smo videli lepe stvari. Najlepši je bil ljubljanski grad. Vesela sem bila, ker je bil z nami na izletu tudi moj ata.

ANDREJA PETEK, 1. raz.
OŠ Mala Nedelja

Kaj je dom?

Dom je potica, po kateri vsaj enkrat mesečno iz štedilnika prijetno zadiši. (Suzana Vučina)

Dom je prostor, ki je lahko lep, če so v njem toplota, ljubezen, mir in varnost. Dom je tudi šola, vrtec in babica, ki zna speči dobro potico. (Žaneta Jagrič)

Dom je stanovanje ali hiša, v kateri živijo skupaj vsi, ki se imajo radi. Tam je velik, zvrhan koš ljubezni, veselja in dobrote. Sestavljata ga oče in mati, ki me vedno veselo pričakata, ko pridem domov. Ob besedi dom se spomnim tudi na domotožje, ki ga imam velikokrat, ko grem z doma.

MOJCA KLEMENČIČ, 6. e
OŠ Gornja Radgona

Od vseh zapuščena

Ko sonce zaide in noč se spusti,
začnejo se čudne misli
mi v glavi rojevati.
Kdo sploh sem,
čemu živim,
čemu naj se veselim?
Sem bitje brez matere, očeta,
brez doma prijaznega, toplega.
A bom kdaj srečna, zadovoljna
spoznala veselje in lepoto
življenja?
A bom našla na svetu človeka,
v duši in srcu meni
sorodnega?
Ali bom vedno sama,
zapuščena in osamljena,
od matere, očeta in vsega
sveta
in vedno od drugih tako
drugačna?

ASIMA ANICA DUH
Lendava

Grad želja

Sem drobna metuljčica. Živim pri neki prelepi rožici. Ime ji je Spominčica. Je zelo ljubka in nežna. Vedno jo opazujem, kako zajtrkuje. Tudi jaz si želim biti takšna lepa roža. Odločila sem se, da bom šla na sprehod. »Ojoj, zdaj pa sem v veliki, gosti travi! Le kaj se tu dogaja?« Približevala sem se velikemu gradu. »Kaj? To je grad?« sem si rekla in potrkala na vrata.

»Trk, trk, trk ...«

»Naprej!« se je oglasilo.

Vstopila sem. To je bil velik grad želja.

»Torej si želiš postati Spominčica?« me je nekaj vprašalo.

»Ja,« sem odgovorila. Kmalu se je zablistalo in že sem bila v prelepi, dolgi obleki Spominčice.

NIKITA JUHNOV, 2. a
OŠ Grad

Juhuhu, počitnice so tu!

Petra poskakuje in se veseli. Nina stoji na eni nogi. Goran se po travi. Denis leži in se veseli. Tomaž se vrti. Vsi smo veseli, ko počitnice. Čakajo nas babice in dedki, strici in tete, botri in babice. Eni bodo šli na morje, drugi na planino, tretji na plavalni ... Nekateri se bodo doma igrali in lovili okrog hiše. Tudi muce že rade igraje.

Koliko lepih dni je pred nami! KATARINA MIR, 1. b
OŠ Tabor

Ali veste?

(Pokrovitelj nagrajnega kviza je Knjigarna in papirnica DOBRA KNJIGA Murska Sobota)

Še enkrat je imela največ sreče pri zrebanju pravih odgovorov na vprašanje št. 40 (mešano število je racionalno število, sestavljeno iz celega števila in ulomka) IRENA VARKAR, Kamne Gorice 12a. Čestitamo!

KUPON št. 43 - ALI VESTE?

Ali veste, kaj se zgodi ob sončnem mrku? Odgovore pričakujemo najkasneje do 12. julija.

LMS Rock Festival 1995

Lepo vreme se je začelo, to pa je tudi eden bistvenejših pogojev za dobre open-air koncerte. Poletje je čas teh koncertov, zato nekoliko več pišemo o njih. Še posebno, če gre za večdnevne koncerte, ki pa niso samo glasbeni dogodki. So veliko več, saj se na takšnih koncertih zberejo mladi iz vse Evrope. Tudi v Sombotelu si želijo, da bi na njihov koncert od 14. do 15. julija prišlo čim več mladih iz različnih dežel. Programsko se bistveno ne razlikuje od podobnih festivalov po Evropi, cenovno pa je mladim veliko bolj dostopen. Cena dvodnevne vstopnice je 1500 tolarjev, zanje in za prevoz pa se lahko dogovorite pri agenciji Toro.

Cop Shoot Cop

Skupina je nastala 1988. v Brooklynu v New Yorku. Zvok njihovega prvega LP Consumer Revolt so določali pogosta uporaba samprov in dve bas kitari, ena je bila uglasena višje in je opravljala funkcijo kitare, druga pa nižje kot običajna bas kitara. Njihov najboljši album je Ask Question Later. Njihov zadnji albumu Release je manj eksperimentalen, ampak še vedno energičen in »trd«. V njihovi glasbi zaznamo vse od bluesa prek težke in lažje industrijske glasbe do skoraj arty improvizacij. Tematika njihovih besedil sega od pesniško navdihnenih do brutalno iskrenih »street life« izpovedi.

Senser

Obstajajo od leta 1991 in prihajajo iz južnega Londona. Njihov debitantski album Stacked Up je bil fenomenalno uspešen, predvsem trije hiti, ki se pogosto vrtijo na MTV-ju: Switch, Age Of Panic in Eject. Pri nas smo jih lahko videli lani jeseni kot predskupino Rollins Banda. Površna uvrstitev v neki glasbeni žanr jih postavi ob bok kakšnim Rage

Against the Machine, nekateri so jih definirali kot »evropski odgovor na RATM«. Njihova glasba je eksplozivna mešanica rapa in metala, prepletena z ostrim socialnim angažiranjem njihovih besedil. Tačas snemajo svoj drugi album v Ameriki in bodo letos v Evropi nastopili samo na dveh ali treh festivalih, eden od teh je LMS v Sombotelu.

Na koncertu bodo nastopili:

14. julija
(od 10. dopoldan do 4. zjutraj)

Cop Shoot Cop (USA), Prosectura (Madžarska), Junkies (Madžarska), Tankscapda (Madžarska), Strong Deformity (Madžarska) in mnogi drugi.

15. julija
(od 10. dopoldan do 4. zjutraj)

Senser (Velika Britanija), Action (Madžarska), Pal utcai fiuk (Madžarska), Psycho*Path (Slovenija), Mephisto (Slovaška), Galoway (Avstrija) in drugi.

Cop Shoot Cop

Rubriko pripravlja: ALEKSANDRA NANA RITUPER

POP ROCK noviceeee

Glasbena uganka

Ne moren bež nje in Gušti so Gušti sta najpopularnejši skladbi Alena Vitasoviča. Omenila ju je tudi Martina Denech, Krajina 20, 69251 Tišina. Čestitamo! Obvestilo o nagradi, ki jo poklanja trgovina M-Shop iz Murske Sobotice, bomo poslali po pošti. Vse pa vas vabimo k reševanju nove glasbene uganke:

Naštajte imena članov skupine Take That!

Odgovor:

Kupon št. 14

Odgovore pošljite s kupončkom na dopisnici do 14. julija 1995 na naš nalog: Podjetje za informiranje, Ulica arhitekta Novaka 13, 69000 Murska Sobota, s pripisom Za Pop Rock Noviceeee.

Novice od tu ...

Legendarna slovenska skupina Pomaranča je v zapuščenih tovarniških halah posnela videospot za naslovno skladbo njihove najnovejše plošče Takoj se dala dol. Pri snemanju je sodelovalo trideset ljudi. Spota še nismo videli, pavijo pa, da bo to najbolj peklenski in seksi spot v slovenski zgodovini videa.

Sobočanka Nuša Mecilošek je čedalje popularnejša, začela je na našem radiu, sedaj pa jo vedno pogostje slišimo tudi na drugih slovenskih radiih. Pred kratkim je pri založbi Mandarina izdala svojo prvo kaseto z naslovom Poletni veter.

... in tam

Nekoliko zaprašena skupina The Cure se bo v teh dneh odpravila na turnejo po Evropi, največ koncertov pa bodo imeli na rock festivalih. Načrtujejo, da bi februarja

izšel njihov novi album. Njihovo sedbo pa sta se pridružila novi član nar Jason Cooper in klavirist Roger O'Donnell. Videi in slike bomo, kaj lahko nekoč tako, larni fantje še naredijo.

Kalifornijski policisti so Wellanda, pevca skupine Temple Pilots, da je posejal večje količine kokaina in njegova naloga je sedaj, najde čim boljše odveščanje cer najmanj štiri leta na bode nastopati, ker bo na hladnem

AUDIO - VIDEO -

M SHOP

69000 Murska Sobota
Slomškova 43
TELEFON, TELEFAKS
069/32-465

Seja Občinskega sveta Občine Moravske Toplice

Poslovník in nagrajevanje funkcionarjev končno pod streho

In kakšne naj bi bile prednosti novega načina javnega telefoniranja? Po zagotovilih strokovnjakov imajo novi telefonski aparati več prednosti. V prvi vrsti navajajo zaslon z osnovnimi informacijami v šestih jezikih, na katerem lahko uporabniki spremljajo porabo impulzov, nadzorijo sistem pa naj bi omogočil hitro ukrepanje ob okvari. Prve kartice so za sto in štiristo impulzov, pri čemer je cena prve 1.300, druge pa 3.750 tolarjev. Dodajmo še to, da telefonske kartice s čipom izdeluje in dobavlja podjetje Iskra Terminali iz Kranja, kabine podjetje Montal iz Komna, dušilnike pa trebanjski Akripol. Zagotavljajo, da bodo že ta mesec te kartice postale kompatibilne s tistimi, ki jih ima novogoriško podjetje Impulz.

ca avgusta, ko bodo sklenili drugo fazo postavitve javnih telefonskih govornic na kartico s čipom, na

MILAN JERŠE

Motoristično srečanje ob Gajševskem jezeru

Vonj po bencinu in usnju

Gajševsko jezero živi med letom umirjeno življenje navadnega jezera. Le kakšen posameznik kdaj pa kdaj zmoti tišino skorajda neokrnjene narave. Minuli konec tedna pa je bilo tam živahno, kot je lahko živahno samo tedaj, ko se zberejo motoristi. In ob tem čez leto pozabljenem jezeru se je zbralo nekaj manj kot tisoč motorjev iz mladane cele Evrope. Natančnega števila se ne da povedati, kajti motorji so prihajali in odhajali. Na njih pa so visele zastave Avstrije, Madžarske, Nemčije, Švice, Hrvaške, Italije, Nemčije, Poljske, Češke in Slovaške. Niso pa manjkali tudi najpomembnejši slovenski motoristični klubi.

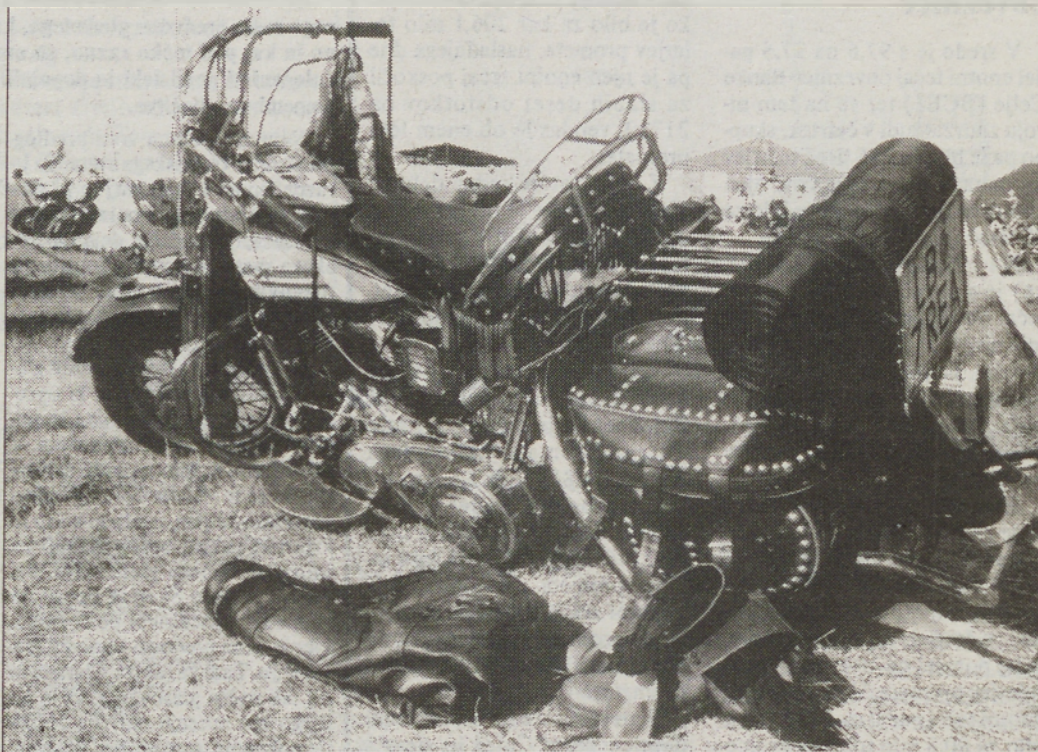
Potem ko je vonj po bencinu in usnju ob Gajševskem jezeru vedno bolj redek, je jezero znova zaživelo svoje navadno življenje.

Izbirali so tudi najlepši motor, najgršega, najboljšega, klub, ki je prišel od najdlje, in podobno. Pravzaprav pa te nagrade niso najbolj pomembne. Pomembneje je, da se na srečanjih zberejo motoristi in ljubitelji motorjev in da se dobro zabavajo. Žur pa je v Gajševcih trajal 72 ur. Od jutra do mraka, od mraka do poznih jutranjih ur, pa do prvih sončnih žarkov in še dlje. Ko »pošteni ljudje« vstanejo, takrat grejo pravi motoristi šele spat.

Na takšnih in podobnih srečanjih se veliko veliko zabava in primeroma s tem tudi spi, nekoliko manj se je (ker ni časa), še najmanj pa spi (ker je časa še manj). Pri pitju pa so merili tudi hitrost pitja in zabeležili rekord. Sicer mi ni znano, kakšen je svetovni rekord pri popitem litru piva, toda tu so zabeležili rezultat 9,13 sekund za popiti liter. Kar pa sploh ni slabo. Zmagovalec je potem dvakrat dobro vzdihnil in izdihnil, potem pa na dušek spil še najmanj eno pivo.

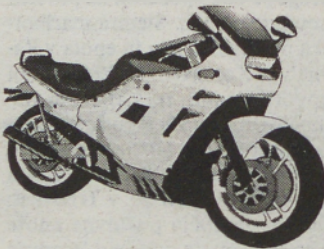

Na srečanje na Gajševskem jezeru so prevladovali čeperisti, kljub temu pa se je tukaj zbralo vse, kar brni na dveh kolesih: cestni športno-dirkalni motorji, enduroji (cestno-terenski motorji), potovalni, krosarji in seveda čeperji. Največja atrakcija pa je gotovo, ko se nekaj sto pravih motorjev zapodi po cesti. Še posebno pa je bilo zanimivo, ko je motoriste na krožni vožnji spremljal helikopter.

Gajševsko jezero '95

Organizatorji zabav in srečanj na prostem pa si najbolj od vsega želijo, da ni dežja. In ob Gajševskem jezeru ga ni bilo. Bilo je pa neznanosko vroče, zato so se motoristi in in obiskovalci raje skrivali v senco. Senco jim je nudil gozd s šankom in šotori. Zraslo pa je pravo malo naselje, lahko bi rekli prava komuna. V takšni vasi, ki nastane na srečanju, pa se še posebno izraža njihov način življenja in njihov način razmišljanja. Razviden je njihov način oblačenja, kjer prevladuje črna barva, usnje zakovice in rute. Srečanja so njihov način življenja.

Besedilo: ALEKSANDRA
NANA RITUPER
Foto: JURE ZAUNEKER

Predsednik Kluba Road Warriors Peter Keček, ki je srečanje pripravil, je povedal, da so se na srečanje pripravljali eno leto, da so za organizacijo potrebovali veliko ljudi, veliko več kot jih je v samem klubu. K temu, da je bilo vse čim bolj popolno, pa so zaslužni tudi njihovi prijatelji, ki so več dni prostovoljno pomagali. Vse to pa se jim je poplačalo z množično udeležbo motoristov in tistih, ki pridejo na srečanje, da se zabavajo in s tem, da je gajševsko srečanje vedno bolj popularno.

Motoristi so se odpeljali in s sabo odneli tudi spomine. Malokdo pa se verjetno zaveda, da so spomine ljudje in bodo se prihajali, ki bodo o srečanju v tujini poročali in da bodo s tem omenjali tudi našo državo. Malokdo ve, da so podobna srečanja, še posebno, če so dobro pripravljena, še kako pomembna za promocijo naše pokrajine in naše države. Tudi to je kultura, pa čeprav drugačna.

Ni najpomembnejše, kajti motor kupiš, ampak kako ga oblikuješ. Če ti rijskega narediš unikatnega, ki ga nima noben drug, ti ga bodo vsi ljubili. Pomembne so gravure v koži, delih, airbrush - poslikave, in kromirani dodatki, pomembna je oprema, ki jo ima motor, poseben videz. Samo lastnik motorja ve, koliko neprecenljivega dela je vloženo v en sam motor. Koliko entuziazma ...

Alkohol in motorji pa ne gata skupaj, saj alkohol motoristu sprostijo spone zadržanosti in pusti zato še bolj pogumen, bolj impulziven. Zato pa so imeli več soboške bolnišnice, ki so jim dali več dela. Vendar za to niso odgovorni ne organizatorji in ne motorji, ampak alkohol v kombinaciji s hitro, neodgovorno in ne misljeno vožnjo. Nesreče na dobnih nevarnostih pa gotovo vajo na negativni imidž, ki imajo ljudje o motoristih.

pisma, mnenja, stališča ...

Stroški pridelave pšenice na hektar v letu 1995 (po kalkulacijah avtorja tega prispevka)

Škropljenje s totalnimi herbicidi	3.710 SIT
strošek v SIT na eno leto	2.125 SIT
Podhlajevanje	7.500 SIT
Oranje 3 ure x 2.500 SIT/URO	
Priprava zemlje za setev	
2 uri x 2.700 SIT/uro	5.400 SIT
N. P. K. 8-26-26 500 kg na ha (3.600 SIT/100 kg)	18.000 SIT
Semenska pšenica	
310 kg x 3.950,00 SIT/100 kg	12.245 SIT
Setev pšenice 1,2 uri x 2.250 SIT/uro	2.700 SIT
Škropljenje 2 kg DIC.FORTE (3.650 SIT/kg)	7.300 SIT
Škropljenje - delo	2.500 SIT
Apenje - apnenec	3.525 SIT
Nalaganje in trošenje apnenca	3.500 SIT
Prevozi in trošenje NPK	2.500 SIT
STROŠKI SKUPAJ JESENI:	71.005 SIT

13. 500 kg KAN (2.240 SIT/100 kg)	11.200 SIT
14. Zavarovanje	4.000 SIT
15. škropljenje 3 x	7.500 SIT
16. 2 x TILT 3.400 x 2	6.800 SIT
17. 1 x BAYCOR	2.282 SIT
18. Kombajniranje	15.600 SIT
19. Obresti in vloženi kapital	4.546 SIT
20. Davek	4.780 SIT
21. Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmetov	12.143 SIT
22. Sušenje pšenice 920,00	9.200 SIT
STROŠKI SKUPAJ:	149.056 SIT
23. Akumulacija 12 %	17.887 SIT
SKUPAJ STROŠKI IN AKUMULACIJA NA 1 HA	166.943 SIT

Stroški pri pridelku 5.300 kg pšenice na hektar po znašajo 31,49 SIT.

Agrotehnični ukrepi pod točko 1., 2. in 10. so dolgoročni (4 leta), zato sem v strukturi skupnih stroškov upošteval samo 25 % skupnih stroškov po posameznem agrotehničnem ukrepu.

V kalkulaciji niso upoštevani prispevki za zavarovanje zavarovanje kmetov, prevoz pšenice z njive do odkupnega mesta in več ur čakanja. Prav tako ni znana cena analize vzorca pšenice (4.800 SIT ali 2.400 SIT po vzorcu). Prav tako niso upoštevani stroški premika strojev od doma do njive in obratno.

Vladne ministre bi rad opozoril, da je bila leta 1991 odkupna cena pšenice 18 SIT, letos (1995) pa 25,29 SIT, kar pomeni 40 % porast cen pšenice. Vprašam bi ministre, za koliko odstotkov se je podražil kruh? Če se prav spominim, je leta 1991 stal kg od 46 do 54 SIT odvisno od valitete kruha. Koliko stane danes? Prav tako bi jih vprašal, za koliko odstotkov so se povečali osebni dohodki, prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, davki od zemljišč, zdravstveni prispevek v tem obdobju. Po drugi strani pa stroški v proizvodnji pšenice - nafta, zaščitna sredstva, semenski material in vzdrževanje strojev. Spoštovani gosposde, ko boste to izračunali, boste ugotovili, da so naše zahteve upravičene. Prav v tem obdobju se je najbolj podražil kruh - za več kot 250 %. Kako to, da nimam upoštevanega oziroma dovolj povišanja cen, drugim pa tega ne dovoljate.

V vladni odredbi me moti previsoka postavka - 11,5 % vsebnost surovih beljakovin. Mislimo, da bo več kot 70 % pšenice imelo med 10,5 in 11,3 % surovih beljakovin. Vlada mora znižati ta kriterij na 10,5 % surovih beljakovin. Če ne, bomo pridelovalci pšenice dobili manj kot 25,29 SIT po kg pšenice. Prav tako evropski pravilnik dovoljuje 14 % vlage, naš (slovenski) 13 %. Odstotek primesi v Evropski uniji je 5 %, slovenski 2 %. Vlada naj korigira naš pravilnik z evropskim in upošteva tudi evropske standarde.

Jože Štefko, Ivanci pridelovalec pšenice

ni v prometnih nesrečah že tako dovolj smrtnih žrtev in invalidov, da moramo še namerno povzročiti nesreče? Ali bo sploh kdo ukrepal in raziskal tako dejanje, ki je bilo prijavljeno že trikrat od skupaj petih poskusov? Živim v strahu, kaj se mi še lahko zgodi, in to ne samo meni, ampak vsej moji družini pa tudi drugim sosedom. To lahko samo ugibate oziroma vsi skupaj ugibamo.

RUDOLF ROGAN ml.
Gornji Slaveči 25
69263 Kuzma

Slovenska policija praznuje

Pisec Š.S. (verjetno znani novinar) je objavil v Vestniku štev. 25 22. 6. 1995 članek z gornjim naslovom. Menim, da ni imel ustrezne podlage, ko je pisal članek, sicer ne bi blatil ugleda nekdanje milice z omembo: »Današnja policija ni več nekdanja milica, ki so se je ljudje, četudi nič krivi, bali, ampak gre za strokovno službo, ki skuša biti kar najbolj odprta do ljudi.«

Morda bi bilo prav, če bi ta članek prebral nekdanji miliciški »pionir in maček« mag. Pavle Čelik iz Ljubljane. Imel bi kaj napisati v odgovor, četudi ne zagovarja ekscesov v pretekli službi milice. Mar jih pri policiji ni že dovolj v nekaj letih?

Žal kot upokojenec milice z enim delodajalcem, to me ni niti najmanj sram, ne morem soglašati z žaljivimi očitki, da smo bili miliciški neko strašilo za ljudi. Š.S. je pozabil vnesti v vsebino »strašilo za ptice, na njivi s prosom«. Osebnost protestiram proti takim žalitvam, saj smo tedaj morali, kot morajo danes, štiti pravni red ter javni red in mir, skratka zagotoviti varnost ljudi in premoženja. Ne želim razpravljaliti o »ceni« današnje policije, saj je vendar še določeno število teh »iz preteklosti«. Vprašanje je le, če niso uporabni več za »strašilo«. Prepričan sem, da med upokojevalci milice s tem dogovorom nisem osamljen.

Jože Kos,
G. Radgona

Vsi ljudje hitijo z obrazi, obrnjenimi v stran ...

Današnjega atomskega veka se strokovno lotevajo psihologi, pedagogi, kemiki, biologii, astrologi in še vsemogoči profesionalci, da bi poskušali razložiti svetu žalostno resnico o tem, zakaj postajamo čedalje bolj agresivni, trmast in tako privoščljivi. Vsak dan pogostejše prereže tišino sirena rešilnega avtomobila, telefonski klic za pomoč v stiski in ob tem se me poloti velik strah za vse nas in našo nesrečno prihodnost. Kaj je tisto, kar nas pogublja in nam dela sive lase? Kdo se še sploh zmeči za bolne in nemočne, revne in obubožane, kdo se ozira na sirote in brezdomce? Postajamo egoisti, materialisti in brezčutnejši. Ko opazujem te osnovnošolske otroke, moram priznati, da me kar pogosto spravljajo v zadrego. Tako neposredni so in tako samozavestni, kakor da ni v njih nič več otroškega in nežnega. Vse to je po eni strani lepo in prav, toda zdi se mi, da prav starši delamo osnovne napake pri vzgoji, ki so pozneje lahko pogubne za našo celotno družbo. Veliko je takšnih, ki niso vzgojeni ravno vzorno in se potem ta njihova »tradicionalna« vzgoja kar lepo prenaša iz generacije v generacijo. Prav bi bilo, da bi se takšni starši morali prevzgojiti, da bi potem znali vzgajati tudi svoje potomce. Ogromno sem premišljevala o tistem, kar bi bilo poglavito za dober start pri vzgoji slehernega otroka. Sama menim, da je treba otroku dopovedovati, da ni sam na svetu, da je le del njega in da se bo tako moral tudi obnašati in obvladovati. Pogovarjamo se z njim o njegovih občutkih in mu razlagamo, da tudi drugi občutijo; morda res za spoznanje drugače, vendar se tudi veselijo, se tudi jočejo, znajo biti prav tako srečni in nesrečni. So prav tako kot mi radi pohvaljeni, pobožani in zaželeni. Starši smo pogosto tisti, ki se bolj kot otrok veselimo sosedovih neuspehov in primerjamo svoje otroke s sosedovimi. Po tem zgledu nam potem sledijo otroci in začnemo se vrteti v začaranem krogu. Nema lokrat slišimo presrečnega šolarčka, ki nam ves sijoč razglasa veselo novico, da je dobil odlično oceno, njegov sošolec pa da je končal z nezadostno. Poskakujemo, ploskamo, ga mečemo med oblake in mu ob tem pozabimo povedati, da ravno ta hip morda komu tečejo po licu grenke solze, da je nesrečen in odrinjen ...

Naše veselje takrat res ne bo več tako veliko, bo pa trpljenje nekoga za odtenek blažje. Navadimo otroke, da bodo znali odpuščati, in drugi bodo odpuščali njim. Naučimo jih vzivljati se v položaj drugih, da ga bomo edino tako lahko tudi lažje razumeli. Kdor to zmore, je vsepovsod cenjen in sprejemljiv in lahko se zgodi, da mu bo usoda bolj naklonjena. Z dvema besedama bi se površno dalo reči: Bodimo objektivni! To bi bilo najmanj, kar lahko vsi skupaj storimo, in veliko, da bi se svet res začel spreminjati na bolje.

Zdi se smešno, da bi tako male stvari spremenile

svet, vendar je dejstvo, da se zapletena matematična enačba ne da pravilno rešiti s še tako bogatim znanjem, če je bila na začetku v naglici narejena majhna napaka, ker smo seštel, da sta dve in dve tri. Ker kakor dolgo bo naš svet še stal, bosta dve in dve zmeraj štiri. In konec koncev smo tudi ljudje na neki način številke, ki se pravilno izidejo le, če je njihovo reševanje pravilno že na začetku.

Branka Sonja

Ni še dan mrtvih!

Res, ni še dan mrtvih, saj smo sredi poletja, a vendar so mrtvi med nami in z nami.

V mislih jih imamo, se jih spominjamo, jih obiskujemo na zadnjih počivališčih.

Smo pa ob času obletnic v mislih tudi z nedolžno pobitimi, katerih počivališča niso znana.

Njih rablji so znani in kruti, so tu med nami, za vsak primer in njih spomin je blede, ovenel, kot njih duša.

So pa taki, ki spomina, spoštovanja, pietete ne poznajo. Ti razgrajajo po mrtvih in njih spominu.

Le kdo jim daje pravico za vandalsko odstranjevanje nagrobnikov naše zgodovine?

Balkan pozna etnično čiščenje živih, ti pa etnično čiščenje mrtvih.

Če jih moti to, da počivajo na isti njivi pokojni različnih narodnosti, enake vere, ki so živeli v miru in slogi, skozi zgodovino, jim svetujem, da se iz te njive umaknejo.

Zgodovinsko pogojeno počivajo pokojni po vero- vanjih: katoličani, protestanti, židje itd., in to naj bi veljalo tudi za neverujoče (ateiste), pa bo na zadnjih počivališčih spokojni mir.

Vsi molimo in prosimo za rajne, vendar so molitve in prošnje različne.

H. Jaušovec, G. Radgona

Nizke pokojnine - niti za živeti niti za umreti!

Med prebivalci naše države Slovenije - Republike Slovenije je določena populacija ljudi, ki so rečno ali pa invalidsko upokojeni. Hočeš-nočeš je treba se priznati po pravici in resnici, da so oni vložili svoj manjši ali večji del življenjske poti in življenjske energije in žuljev v to našo družbeno stavbo in populacijsko piramido. Vsak dan prek določenih medijev slišimo in ugotavljamo, kakšno je njihovo socialno blagostanje, kako živijo in kolikšen kos kruha se jim reže od skupnega kolača, katerega vsi jemo, a med njimi so tudi bodoči upokojevalci in upokojenke. Po televiziji smo večkrat obveščeni, da se jim ne reže kaj prida velik kos in dogajati se je začelo tudi to, kar nas lahko osupljivo neprijetno presenet, da se je vse začelo krčiti in obračati na slabše namesto

na boljše. Od tod je popolnoma razumljiva in opravičena ogorčenost teh ljudi, saj so zelo zaskrbljeni za svoje življenje. Ne pozabimo tudi to, da so med njimi taki, ki z eno malo pokojnino prehranjujejo dvoje ali troja usta. Nekdo bo rekel nonšalantno s polnim trebuhom: Naj gredo v dom onemoglih! Vprašujem, ali je toliko domov onemoglih v naši Sloveniji, da bi jih vse sprejeli? Normalno, da ni in nikoli ne bo, armada teh ljudi v socialni stiski in - lahko mirne duše rečemo - socialni bedi pa se povečuje in širi. Kako pravilno ukrepati, je zelo težko odločiti. Med upokojevalci so tudi tisti na vasi, kateri imajo domačije, njive, štale z živino. Njim je nekoliko lažje, ampak tudi ti morajo kupiti krmila in vse, kar je potrebno za predelovanje hrane. Da ne govorimo, kako težko živijo tisti, ki prebivajo po mestih in za 1 kg kruha in 2 litra mleka odštejejo 500 tolarjev, a pokojnina je 20.000 tolarjev. Doma morajo plačati elektriko, kurjavo, tudi nagi in boski bodo hodili, če se naša družbena in državna struktura ne bo zdramila in resno začela premišljevat in konkretno reševati ta pereča socialna vprašanja.

Državni proračun je velik, plače se zvišujejo tistim, kateri so v parlamentu, enostavno so znani tudi takšni primeri, da se socialna podpora daje takim, kateri že imajo polne kupe denarja in devize na bankah, a za prave socialno ogrožene se ne ukrepa. Ali torej živimo v pravno urejeni socialni družbi?

Če se za vojsko dajejo ogromna denarna sredstva, naj se potem preskrbi tudi to, da to nkega dne ne bi postala vojska lačnih in ogroženih ljudi. Na koncu koncev smo mi vsi vojska naših državljanov, kateri imamo pravico živeti življenje dostojno človeka.

Želimo se povezati z bogatim svetom. Vse to je lepo in prav, ne smemo pa pozabiti na našo pravo domačo identiteto in naše težke probleme, kateri nas že dolgo pestijo in nas bodo pestili še en lep čas, dokler se stanje naših ljudi ne bo uredilo, ne samo z zakonskimi paragrafi, ampak tudi življenjsko, humanitarno in pošteno človeško.

Kam odhaja denar naših ljudi, ki prejemajo tako nizke pokojnine? Izgleda, da tu zelo škriplje. Ali je to res mogoče, da se še ni pogasil ogenj birokracije, ki je sedaj začela jemati kruh iz ust lačnih in davati v svoj žep? Ne, to ni pošteno in človeško! To je tisto, kar nam kvari ugled med nami samimi pa tudi v tujini ga ne bomo dolgo imeli na tak način.

Nad tem se moramo globoko zamisliti vsi skupaj, cela naša lepa Slovenija, da ne bomo prišli nazaj v mrak in negotovost.

Pošteno povedano, ne bi nas motile povišane plače materialno neproduktivnih ljudi, če bi se tudi socialne stiske reševale hitreje in bolj mislilo na tiste, kateri so tudi sami ustvarjalci materialnih dobrin, od katerih tudi dandanes živimo vsi. Zato bodimo pošteti do njih in se jim dostojno oddolžimo za njihov trud.

Lado Nedeljković, Juša Kramarja 8, Črenšovci

POMURSKA DRUŽBA ZA UPRAVLJANJE SKLADOV, d. d.

69000 MURSKA SOBOTA, KOČJEVA 14a, tel.: (069) 32 897, telefaks: (069) 32 898

ZA DOBRO NALOŽBO VAŠEGA CERTIFIKATA!

Povečan razpisan osnovni kapital (za 30 %) Pomurske investicijske družbe 2, d.d., se vpisuje

**DO NAPOLNITVE
OZIROMA NAJVEČ
ŠE 11 DNI - POHITITE!**

Svoj certifikat lahko vložite v vseh enotah Ljubljanske banke Pomurske banke, d.d., M. Sobota.

POMURSKA INVESTICIJSKA DRUŽBA 2, d.d.

Komu so namenjeni križ, prižgana sveča in šopek cvetja?

Pred dnevi, natančneje 19. 6. 1995., sem s svojo družino in sosedomi, ki so bila tako dobre, da so se več let gojim na več parcelah predvsem na kuzemskem območju. Okrog 18. ure smo se z dvema vozičoma vračali domov. V prvem vozilu sem bil skupaj s štirimi ženami. Nedaleč od doma je nepričakovano prišlo do neljubega dogodka, in sicer poskusa namernega trčenja na skrajni desni, tj. moji strani (konec). K sreči ni prišlo do trčenja in hujših posledic ali celo smrtnih žrtev, kar bi se prav lahko zgodilo. Znašel sem se v zelo nevarnem in neugodnem položaju. Morda temu dogodku ne bi pripisoval tak- in ne tako velikega pomena, če se to ne bi zgodilo tokrat že petič in redno v zvezi z isto osebo, g. Francem Šadlom od Grada 123, avtomobilom oz. klopom. Sum na mernega dejanja je toliko večji, ker se je na tem me- pojavil lesen križ, zhit iz srednjih lat. Poleg sta stala prižgana srednje velika sveča in šopek cvetja.

Vprašujem se, spoštovani vaščani in bralci, komu služi tak prizor (kot dokaz imam tudi fotografijo)? Ali

ZA moje ŽIVALI - zakaj?

Smo v času reorganizacije in privatizacije mnogih javnih služb, tudi veterinarstva. Postopne spremembe bodo prinesle porabnikom veterinarskih storitev v začetku precej slabega, a tudi mnogo dobrega.

Slabega zato, ker se zakoni z različnimi pravilniki uvajajo v življenje veliko počasneje, kot bi se po predpisanih zakonskih rokih morali, in je trenutno zlasti v veterinarski terenski službi precej nejasnosti, kar otežuje sprotno delo, ki na pravilnike ne more čakati.

Reorganizacija oziroma privatizacija veterinarske službe pa bo zaradi nastale konkurence prav gotovo pozitivno vplivala na dvig kakovosti veterinarskih storitev.

Podjetje NABERGOJ, veterinarski inženiring, Moravske Toplice, d.o.o., se organizacijsko usmerja tudi v zasebno veterinarsko prakso in jo bo opravljalo takoj, ko bo to mogoče, prav tako pa se usmerja na dvorišča porabnikov veterinarskih storitev.

V želji, da v prihodnosti ponudimo kmetu čim popolnejšo storitev, nasvet in možnost nakupa dodatkov, ki jih za zdravo in visoko proizvodnjo živali potrebuje, smo odprli trgovino z

imenom ZA moje ŽIVALI. S ponudbo v trgovini se usmerjamo tudi k ljubiteljem malih živali. Živimo v času, ko vstopamo v svet, zato bomo morali odnos do naših malih živali temeljito spremeniti, čeprav od njih nimamo gospodarske koristi, so pa v našem družinskem krogu in hkrati s tem so tudi člani naše družine. Zlasti so pomembne pri vzgoji otrok tudi za strpnost do drugih živali.

Vsako živo bitje, ki si ga človek podredi in ga naredi odvisnega, ima pravico do našega kulturnega odnosa. S tem da jih imamo, jim moramo ponuditi primerno nego, opremo in hrano. Vse to lahko dobite pri nas.

V naši trgovini dobite poleg mlečnih nadomestkov, predšarterjev, premikov, vitaminov, dodatkov, zaščite pred insekti, različne opreme za male živali, dnevne in dietne prehrane itd. tudi brezplačen nasvet strokovnjaka - doktorja veterinarske medicine.

V želji, da ponudite svojim živalim vse, kar potrebujejo, vas pričakuje naša trgovina.

ZA moje ŽIVALI
BELTINCI,
Ulica Štefana Kovača 1, II. nadstropje, nova stavba kmetijske zadruge in pošte

NABERGOJ
Veterinarski inženiring
Moravske Toplice, d.o.o.

Vestnik!

Republika Slovenija,

Upravna enota Murska Sobota, objavlja v skladu s 13. členom Zakona o postopku z najdenimi stvarmi (Ur. list SRS, št. 31/76)

javno dražbo

najdenih stvari, ki jim je potekel rok hrambe, in sicer 39 koles.

Ogled najdenih stvari je možen eno uro pred pričetkom javne dražbe.

Javna dražba bo v soboto, 22. 7. 1995, na dvorišču javnega podjetja Komunala, d.o.o. Murska Sobota, Kopališka ul. 2, s pričetkom ob 10. uri.

Pričakovanje bogate jeseni.

Mnogi se za rentno zavarovanje odločijo takrat, ko sredi poti pogledajo naprej. Kaj še skriva življenje? Kakšne radosti me še čakajo? Si jih bom znal vzeti? Si jih bom lahko privoščil? Z rentnim zavarovanjem Zavarovalnice Triglav so odgovori na ta vprašanja jasni. Rentno zavarovanje vam daje premišljeno možnost, da povečate svojo pokojnino in zato brezskrbneje pričakujete prihodnje dni. Dni prijaznega počitka, sproščenega veselja, zanimivih stvari, za katere danes nimate časa.

Pričakovanje jeseni. Zakaj ne bi bilo to pričakovanje bogate jeseni?

Rentna zavarovanja Zavarovalnice Triglav

 zavarovalnica triglav

Na podlagi sklepa o javnem razpisu za podelitev koncesije v lekarniški dejavnosti v Občini Kuzma z dne 13. 4. 1995 občinski svet Občine Kuzma objavlja

JAVNI RAZPIS ZA PODELITEV KONCESIJE V LEKARNIŠKI DEJAVNOSTI ZA OBMOČJE LEKARNE GRAD

1. Predmet razpisa:
Lekarniška dejavnost kot javna služba, ki jo opravlja zasebnik lekarnar na podlagi koncesije.
Lekarnar lahko poleg lekarniške dejavnosti opravlja še:
- preskrbo s pomožnimi zdravilnimi sredstvi, ortopedskimi pripomočki, sredstvi za nego in drugimi sredstvi za varovanje zdravlja,
- izdajo veterinarskih zdravil,
- izdelavo in preverjanje kakovosti zdravil in pomožnih zdravilnih sredstev,
- svetuje pri predpisovanju in uporabi zdravil.

2. Območje, za katero se podeljuje koncesija: območje lekarne pri Gradu.

3. Lokacija sedeža: Grad 172a, Grad pri Gradu.

4. Razpisni pogoji za podelitev koncesije.
Koncesija se podeli posamezniku, ki izpolnjuje naslednje pogoje:
- da je diplomirani inženir farmacije in izpolnjuje splošne pogoje za sklenitev delovnega razmerja,
- ima strokovni izpit,
- obvlada slovenski jezik,
- da mu ni s pravomočno sodbo sodišča prepovedano opravljanje poklica oziroma lekarniške dejavnosti,
- ima urejene premoženjskopravne zadeve za uporabo prostorov in opreme,
- je vpisan v register farmacevtskih strokovnih delavcev v lekarnah in v evidenco o rednem strokovnem izpopolnjevanju.

5. Rok za prijavo na razpis je 8 dni po objavi javnega razpisa.

6. Prednost pri izbiri prijavljenih kandidatov na podlagi zakonskih in razpisnih pogojev ima lekarnar, ki je bil zaposlen v javnem zavodu Pomurske lekarne Murska Sobota. Kandidati za pridobitev koncesij morajo k prijavi priložiti dokazila o izpolnjevanju razpisnih pogojev.
Za tretjo alinejo 4. točke razpisa je dokazilo javno spričevalo o končani srednji šoli ali potrdilo srednješolskega izobraževalnega zavoda.

7. Pogodbo o podelitvi koncesije skleneta lekarnar in Občina Kuzma in z njo uredita medsebojna razmerja v zvezi z opravljanjem lekarniške dejavnosti na podlagi zakona in sklepa občinskega sveta Občine Kuzma.

8. Kandidati pošljejo prijave na javni razpis na naslov: Mestna občina M. Sobota, Kardoševa 2.
Na podlagi odločitve o koncesiji, ki jo prejme občinski svet Občine Kuzma, izda odločbo o podelitvi koncesije.

Občinski svet Občine Kuzma

Interles d.o.o.,
Krajerjeva 19a
62230 Lenart

toplina doma,
radost življenja

telefon: 062 / 723 010
062 / 723 215
telefaks: 00 386 (0) 62 723 010

IZDELAVA * MONTAŽA * PRODAJA

OKNA, VRATA,
SENČILA,
ZIMSKI VRTOVI,
MARKIZE,
PREGRADNE
STENE

Po STARI ceni ga dostavljajo v prijetno branje ob JUTRANJI kavi tudi naši RAZNAŠALCI

Radio Kujski val poroča iz vesoljskega vzletišča Kamenščak

Prieki so na tem planetu dosegli že skoraj vse, le v vesolju še niso bili. Ta neodpušljivi zaostanek za svetom so že skorajda nadoknadili. Pri tem so na žalost imeli smolo; mi smo bili takrat tam in za vas vse zabeležili.

Za potrebe vesoljskih raziskav je ljubomorsko glavarstvo dovolilo uporabiti vrtni stolp na Kamenščaku, ki je ostal iz nekkih prejšnjih propadlih projektov. Predelava stolpa je stala borih deset milijonov mark (podkupnine so vštete, znašajo običajnih 20% vrednosti celotnega projekta). Velikodušno jih je poklonilo 20000 sponzorjev, ki tako ali tako sponzorirajo vse občinske projekte. En projekt več ali manj, komu mar. Za vesoljsko ladjo ni znano, koliko je stala, ker je skupinski izdelek ljubomorskih onesnaževalcev okolja. Kovinski predelovalci so napravili trup iz odpadne pločevine, motorje in potrebne instalacije so naredili iz dotrajanih avtomobilskih delov v servisnih delavnicah. Špranje in neravnine so zalpili in zalili v kemijskogradbenem koncernu, kjer so vse skupaj za vsak primer še plastificirali. Prvi preizkus tesnosti je pokazal, da kar uspešno. Voda je sicer pritekla noter, ven pa ne, kar uvršča izdelek v kategorijo »enosmerni vaserdiht«, torej med kioske, ki jih v teh krajih naredijo kar dosti. Vzgojiteljice nočejo voditi malčkov mimo Imgrada, ker bi vsi radi sladoled, ko vidijo bogato zalogo kioskov na tovarniškem dvorišču. Notranjost vesoljskega plovila so opremili in okitili pohištveni mojstri. Stoli, mize in omare, kupljeni na kile vsak četrtek, so izredna vzpodbuda za vašo domišljijo - ko razpadejo, jih lahko kombinirate v izredne prostorske kompozicije. Prevleke iz umetnega usnja so prispevali iz tovarne usnjehega smradu. Gorivo so izumili in naredili lesarji v velikih količinah iz žagovine, ki jo po posebnem postopku utekočinijo. To je gorivo prihodnosti, v energetiki pomeni pravo revolucijo. Ima naslednje neprecenljive lastnosti: ni vnetljivo, ni strupeno (imajo težave, ker jim ga precej popijejo delavci), ne smrdi, izgoravanje je čisto, z zanemarljivo količino pepela, ki je tudi tekoč. Glavno pa je, da je skoraj zastoj.

Raketa je bila nared, ni bila videti ravno taka kot ameriške, pri varjenju jo je malo potegnilo, ampak kdo bi gledal na malenkosti pri tako pomembnem projektu. Raketo so gospod blagoslovili, polili z vinom ter podpisali tehnični pregled in prometno dovoljenje.

Prvi polet so sedaj zadrževali samo še politični vzroki. Ključni problem je bila izbira astronavta. Svetniki so zasedali dneve in noči. Niso se mogli dogovoriti, po katerem sistemu bi izmed 1000 za na Luno primernih Prelekov določili pravega. Eni so bili za proporcionalni sistem, drugi za monopolnega, tretji bi šli na izpadanje, eni bi pa kar žrebali. Naš novinar, ki je ves čas prisluškoval pred sejno dvorano, nam je sporočil, da so žrebali (*)

in da je sreča določila gospoda župana, ki bo najdostojneje zastopal Ljutomer na Luni. Odločili so se, da bo izstrelitev še isti dan popoldne, ker bo drugi dan dež, in bi raketa lahko zarjavela. Učinkovita reklama, srečolov, veselica in pleh muzika so na vzletišče privabili 24 radovednežev. Temu se ni čuditi, saj revolucionarne novosti ali otvoritve razstav in predstavitev knjig Prelekov kronično ne zanimajo. Če boste na primer zapisali, da je ta in ta film res dober, da je dobil

kup oskarjev in da je film prava umetnina, bo kino zanesljivo prazen. Na raketodromu so bili prisotni še trije mehaniki, dva sta bila pijana in en novinar, ta je bil trezen.

Župan je zlezal v raketo, ob tem si je razparal skafander, skozi okno je povedal še svoj standardni govor, kjer je samo zamenjal ključne besede, ostalo vemo že na pamet. Gledalci so začeli na glas odštevati. Tri, dva, ena, nič. Zaganjač je nekajkrat obrnil, iz izpušnih šob je malo počilo in se zakadilo, odpadlo je smerno krmilo in to je bilo vse. Mučno tišino je prekinila godba na pihala, župan je prilezel ven in vsi prisotni so se ga ta dan do konca napili, ker je bila pijača zastoj. Raketa stoji tam še danes in je uvrščena med zgodovinske spomenike. Če najdete kustosa, vam jo bo za neznatno vstopnino razkazal.

(*Kasneje so odkrili, da je bilo vseh 1000 listkov v bobnu z županovim imenom, kar je bilo za pričakovati in se za to nihče ni razburjal.)

Panonka z.o.o.
Kmetijska zadruga
69000 Murska Sobotna
Kocljeva 16
tako zaposli:

1. dva trgovska poslovodja:

- v prodajalni Fokovci
- v prodajalni Bogojina

2. enega prodajalca v prodajalni Šalovci

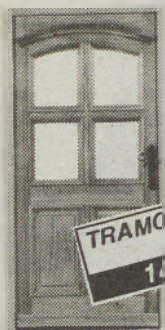
Od kandidatov pričakujemo, da izpolnjujejo naslednje pogoje:

- V. stopnja strokovne izobrazbe (kmetijski tehnik),
- potrdilo o strokovni usposobljenosti za trgovskega poslovodjo,
- vozniški izpit »B« kategorije.

Z izbranimi kandidati bodo po opravljenem razgovoru sklenjene pogodbe o zaposlitvi, predvidoma za določen čas. Vloge, kratak življenjepis in potrdila o izpolnjevanju navedenih pogojev pošljite na gornji naslov v roku 8 dni po objavi.

pika na 1 vašega doma - vhodna vrata JELOVICA

• MASIVNA VHODNA VRATA

TRAMO 8/2S 4 KAS
hrast
144.218 SIT

- različni tipi vrat
- varnostna zapora
- različna izolacijska ornamentna stekla
- možnost dopolnitve s stransko svetlobo in nadsvetlobo
- izvedba v hrastu ali smreki

• LETVIČASTA VHODNA VRATA

OVV1
smreka
38.115 SIT

- različni tipi vrat
- izolacijsko ornamentno steklo
- odkapna pločevina
- možnost dopolnitve s stransko svetlobo in nadsvetlobo

za vse izdelke ponujamo
UGODNE CENE, OBROČNO DOPLAČEVANJE,
PREVOZ, MONTAŽO, GARANCIJO in SERVIS

JELOVICA

lesna industrija, Kidričeva 58, 64220 ŠKOFJA LOKA
tel.: (064) 61-30, faks: 634-261

informacije in strokovni nasveti
na prodajnih mestih:

MURSKA SOBOTA, Cankarjeva 25, tel., telefaks:
(069) 22 921

DISKONT UNIVERZAL, Križevci pri Ljutomeru

Naše srečanje

Mlada orglarka se predstavi

»Vabljeni na orgelski recital (samostojen nastop) Marjetke Urbančič, ki bo pod mentorstvom Friderika Wolfa po deseti božji službi izvajala dela Johanna Sebastiana Bacha.«

Tako je pisalo na vabilih. Nedeljski mrki dan je bil kot nalašč za poglobljeno poslušanje resne glasbe. Uvodoma je g. Wolf, upokojeni profesor srednje glasbene šole iz Maribora, ki živi na Ptujski Cesti, predstavil Marjetko Urbančič kot izrazit talent za igranje na orglah. Da je tako, je pokazalo tudi to kratko igranje, ki so ga poslušalci nagradili z dolgotajnim aplavzom.

Marjetka je v minulem šolskem letu končala 6. razred osnovne šole v Apačah in dopolnila 13 let. Doma je v sosednji Plitvici. V gornjeradgonski glasbeni šoli je pri prof. Majdi Bicskey-Banko končala četrti letnik učenja igranja na klavir, v zadnjem šolskem letu pa se je začela učiti igranja na orgle. To so ji omogočili ob strokovnem vodenju prof. Friderika Wolfa v cerkvi v Apačah. Marjetka je v enem samem letu učenja dosegla nadpovprečne uspehe in njen učitelj pravi, da je učenka pravi talent, ki mu ni para daleč naokoli. Marjetkinim staršem je uspelo hčerko vključiti v edino šolo za orgle v Sloveniji - v Glasbeno šolo Velenje. Marjetka izhaja seveda iz družine, kjer se vsi, vsak po svoje, ukvarjajo z glasbo.

Želimo, da mlada glasbenica pridobi še več znanja in da se sčasoma še bolj uveljavi na glasbenem področju.

F. KLEMENČIČ

ORGLARKA - Marjetka Urbančič ima komaj 13 let in že je imela samostojen orgelski koncert. - fotografija: F. Kl.

LADA CENTER • AVTOTRGOVINA

62231 Pernica, Vosek 6d (ob cesti Maribor-Lenart), tel.: (062) 640 540

ODPRTO ponedeljek-petek od 8. do 16. ure, v soboto od 8. do 12. ure

PRODAJA NOVIH AVTOMOBILOV LADA

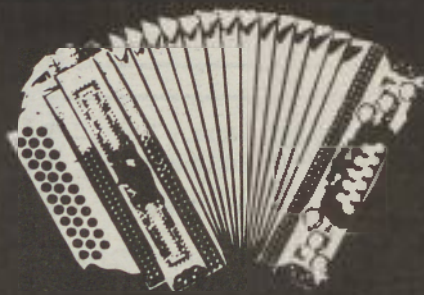
- posojila brez pologa do 5 let
- obrestna mera že od 8,5 %
- lada samara 1300, 3 vrata, samo 999.000 SIT - mesečni obrok samo 26.000 SIT
- najugodnejši lizing za kmetovalce in podjetnike
- sistem: STARO ZA NOVO

OB NAKUPU PODARIMO:
prevleke, preproge,
tehnični pregled

POOBlašČENI PRODAJALEC
IN SERVISER
11-LETNA TRADICIJA

Borut Jagodič

- rezervni deli
- avtomehanika
- avtokeparstvo
- vulkanizatorstvo

ZLATA HARMONIKA LJUBEČNE

Radio Murski val 94,6 MHz

OBMOČNO

**GASILSKO
DRUŠTVO
BRANOSLAVCI**

SREČANJE HARMONIKARJEV V BRANOSLAVCIH

OB GAJŠEVSKEM JEZERU

**NEDELJA,
9.7.1995**

14.00 TEKMOVANJE HARMONIKARJEV
18.00 ZABAVA S PLESOM

ansambel SLOVENIJA
voditeljica **SMILJA BARANJA**

POKROVITELJI

SO LJUTOMER

POSEDI Ljutomer d.o.o.

VABLJENI

PESTRA GOSTINSKA PONUDBA

Kaj se je skrivalo za oglasom

»Iščemo mlada dekleta ...«?

V sredstvih javnega obveščanja so se od januarja dalje začeli pojavljati oglasi:

»Iščemo mlada dekleta za delo v kava baru v ZRN. Plačilo 3.000 DM.«; »Dekleta za delo v gostinstvu v tujini potrebujemo.«; »Dekleta, pozor! Takojšnje zaposlitev v gostinstvu v tujini in delovni vizum takoj uredimo.« Za kaj pravzaprav gre?

V sporočilu, ki ga je zdaj posredovala soboška UNZ, piše, da so se taki in podobni oglasi pojavljali zlasti v sredstvih javnega obveščanja v Pomurju in na Štajerskem. Dekleta, ki so prek navedene kontaktne številke ali celo imena in naslova oglaševalca vzpostavila stik, so se na podlagi lažnih obljub, neresničnih predstavitev zaposlitve, dela in obljubljenega plačila, takoj odločila za ponujeno zaposlitev in skorajšnji odhod.

In kdo je te oglase »zakuhal«?

Ključna oseba je T. A. R. (človek z dvema imenoma), ki izhaja iz Maribora. Ugotovili so, da je v začetku leta vzpostavil neposredni stik s K. M. in K. J. iz Murske Sobotice. Z zdaj preiskovalcem še ni znano, o čem vse so se pogovarjali, se dogovorili, načrtovali in predvidevali ..., so pa dokazali, da je Mariborčan obema obljubil za vsako dekle 500 mark, in sicer ob »prevzetju«, onadva pa sta ponujeno delo sprejela. Kriminalistom ta čas še ni znano, da sta to umazano delo prevzela zaradi finančnih težav, ki sta jih predhodno imela, ali z golega

avanturizma, res pa je, da sta svoje delo, ki sta ga opravljala iz nizkotnih nagibov, dosledno in prepričljivo izvajala. Po dogovoru s T. A. R. sta dekletom, ki so se obrnili na njih, predstavila delo v gostinstvu, obljubila sta jim ureditev dokumentacije in prevoz, občasno od nekaterih »pokasirala« denar za »stroške« in navsezadnje sta jih na dan dogovorjenega dne in ure predala na svojem domu »delodajalcu«.

Dekleta je odpeljal iz Murske Sobotice

Kakšen je T. A. R.? Kriminalisti ga navajajo kot moškega uglasenega videza in obnašanja,

bil naj bi »poln denarja«, vozil se je z osebnim avtom višjega cenovnega razreda. Dekleta je iz Murske Sobotice odpeljal v Nemčijo. Zgodilo se je tudi, da se je včasih s katero izmed žrtev zadrževal dan ali dva še v drugih slovenskih mestih, da bi za odhod v tujino našla še kako drugo. Če mu dekleta ni ugajala, ga med potjo ni nadlegoval, vendar se to ni dogajalo pogosto. Praviloma je vsa dekleta prisilil v spolne odnose, jih s silo slečene fotografiral, na nekaterih slikah pa je »ovekovečen« tudi sam ob jokajočih dekletih. Z dekleti je sicer kmalu po prihodu v Nemčijo naredil kupčijo. Tam se je praviloma najprej ustavil pri sorodniku v Stuttgartu in mu v zadovoljitev njegovih potreb ponudil katero od deklet, sicer pa jih je v istem mestu in drugih večjih mestih ponujal lastnikom bordelov, ki so bili v glavnem Albanci. Za dekleta je v njeni navzočnosti dobil

3.000, včasih 5.000 mark. Kadar pa ni bilo dovolj velikega »povpraševanja«, se je zadovoljil tudi s 1.000 markami za oddano dekleta.

Zvodnik je za zapahi

Proti koncu aprila so nekatera (ne)srečna dekleta T. A. R. prijavila nemški policiji, kmalu zatem so ga aretirali in zaprli. Pri njem so našli sporne fotografije in naslove deklet. Kriminalisti domnevajo, da vsega še ni povedal, čeprav so veliko o njegovem početu že zvedeli od deklet in žena (!), ki so se uspele vrniti ali pa so iz Nemčije celo pobegnile. Nekatere pa se žal še vedno (pod prisilo) nahajajo v ZRN, od koder jih ne spustijo, dokler ne »odslužijo«. V preiskavo se je vključil Interpol.

UNZ Murska Sobotica je podala pri pristojnem okrožnem tožilstvu ovadbo storitve kaznivega dejanja po čl. 142 KZ RS (prisiljenje), po čl. 180 KZ RS (posilstvo), po čl. 184 KZ RS (kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja), po čl. 186 KZ RS (posredovanje pri prostituciji), po čl. 218 KZ RS (izsiljevanje) in po čl. 387 KZ RS (spravljanje v suženjsko razmerje).

»S podajo kazenskih ovadb primeri nismo sklenili. Prepričani smo, da je podobna sodelavca imel tudi po drugih regijah, za kar obstaja več indicij, ki so v fazi preverjanja,« še piše obvestilo za javnost. S. S.

Moč poročevalske fotografije

V deževnih junijskih dneh je Ljubljana gostila kar dve pomembni fotografski prireditvi. Prvo je pripravil Jure Brečeljnik, študent znamenitega fotografskega oddelka praške akademije, kjer se je bilo mogoče seznaniti z delom mlade evropske fotografske generacije, druga emnenta fotografska predstava pa se je zgodila v prostorih Cankarjevega doma. V sredo, 13. junija, so namreč odprli razstavo nagradencev največjega svetovnega natečaja s področja novinarske fotografije – World Press Foto 1995.

WPF Foundation je neodvisna organizacija, ustanovljena leta 1955, s sedežem v Amsterdamu, ki se ukvarja izključno s promocijo in dvigom kakovosti novinarske fotografije. WPF tako vsako leto izda katalog najboljših dosežkov v mnogih vrstah fotografije, sportni, reportažni, dokumentarni, znanstveni ... ter pripravi že imenovano tekmovanje za fotografijo leta.

Letošnjega natečaja se je udeležilo kar 2997 fotografov iz 97 držav, med njimi tudi dva iz Slovenije. Enajstčlanska žirija, ki je v šestih dneh pregledala skoraj 30.000 prispelih del, je podelila laskavi naslov World Press Foto 1995 ameriški fotografu Janesu Nachtweiju za fotografijo iz Ruande.

Nachtweij je tako že drugi nagradenec, prvič leta 1993.

V sprednjem delu programa razstave pa je potekal tudi strokovni seminar s področja novinarske fotografije, ki je bil namenjen urednikom časopisov, fotoreporterjem, strokovnim agencijam in drugim strokovnim javnostim. Seminar so vodili štiri ugledni tuji gostje: Marloes Krijnen, menedžerka WPF-seminarja, Sylvie Languin, urednica pariške fotoagencije Rapho, Jenny Smeth, urednica fotografije pri Throuw, in fotograf agencije Magnum, Donovan Wylie.

Nevarnost in pomembnost

Že na začetku dvodnevne razstave je ga. Krijnen udeležencem navedla nekaj alarmantnih podatkov o krivi ceni sodobne fotoreporterskega in nasploh novinarskega dela. Namreč samo lani so bili med delom ubiti 104

Slikati ali ne

Ko že govorimo o neslutnih zločinih, trpljenju in truplih, ki polnijo dnevne novice, se je treba vprašati o mejah tolerantnosti oziroma pragu, ki ga mediji in občinstvo še prenesejo. Preprosto gre za mejo okusa in tudi etike, ki naj spoštuje nedotakljivost in integriteto posameznika. V reporterskem žargonu pravijo tovrstnim posnetkom shock photography – šokantna, pretresljiva slika

novinarji, 115 pa jih je bilo zaprtih ali ugrabljenih.

To tragično dejstvo pa odpira izjemno dilemo, ki lahko kmalu popolnoma spremeni naravo sodobnega medijskega komuniciranja. Namreč z nadaljnjim širjenjem nasilja nad nezaščitenimi poročevalci, ki se trudijo in upajo iti »globlje« predvsem v navidez odročnih in manj razvitih državah tretjega sveta – te itak še eksistirajo zgolj zaradi svoje eksotičnosti in medijsko vročih novic, se lahko kmalu zgodi, da bo ta svet postal poročevalsko nedostopen in prenevarjen. S tem pa bo uplahlila še tista minimalna moč javnega mnenja, ki je še preostala v centrih »velikega« Zahoda. Če problem še zaostriamo, dobimo dokončno svet idealne slike, kjer kraljuje zgolj le še televizija z lepimi reklamami in zdravimi obrazi. Prav zato je treba toliko bolj ceniti samostojno fotoreportersko delo ljudi, ki ne glede na nevarnosti prinašajo v svet dragocene dokumente o vojnah in klanjih.

Simulacija slike

Stalen in hiter razvoj raznovrstne komunikacijske tehnologije tako pri produkciji kot reprodukciji slike prinaša v reportersko delo obilo olajšav in izboljšav. Tako je mogoče danes s pomočjo sodobnih satelitskih in računalniških zvez prenašati tako rekoč vse. Kraji, dogodki in ljudje, ki so bili še pred kratkim nedostopni, so zdaj del medijskega vsakdana. Tako se po raznih kanalih pretaka iz ure v uro ogromno števil različnih podob in informacij, ki s svojo množico in skorajšnjo neobvladljivostjo kaj hitro podležijo različnim simulacijam in zlorabam. Televiziji kot mojstrici tovrstnih iger, kjer se digitalizirane slike lahko poljubno mešajo in

zlepijo, se je zdaj, s pomočjo računalniških obdelav, pridružila tudi fotografija. Tovrstnih simulacij in zlorab slike je vsak dan več in vse popolnejše so. Naj omenim le eno, ki si jo je dovolil ugleden ameriški časopis Time Magazine med pompoznim sojenjem temopoltemu footbalškemu zvezdniku O. J. Simpsonu – obsojenemu umoru svoje žene in njenega ljubimca –, ko je na svoji naslovnici natisnil fotografijo obtožene neprimerno bolj temnega, kot O. J. v resnici je. Tako sta se v medijih pojavili hkrati dve popolnoma različni podobi obtoženca, kar subtilno generira javno mnenje in načenja občutljivo vprašanje o rasni identiteti. Sojenje je pravi medijski fenomen, kar se tiče odzivnosti v javnosti, potolklo je namreč vse rekorde gledanosti, saj so zagotovljeni neposredni televizijski prenosi ter kopica novinarjev v sodni dvorani.

Kaj pa pri nas

Posebno poglavje govorjenja o novinarski fotografiji prav gotovo predstavljajo naše domače razmere, kjer pravega pomena kakovostne novinarske fotografije še nismo doželi. Tako časopisi sploh ne poznajo vloge urednika fotografije, ki bi znal izbrati kakovosten material in svetovati fotografom. Nadalje skorajda ne poznamo fotografske reportaže in samostojne fotozgodbe kot enakovrednega vira komuniciranja. Da o necenjenosti fotografskega materiala in poklica nasploh ne govorimo.

Tako se nam lahko zgodi – če parafraziram enega redkih urednikov, ki je bil na seminarju –, da bomo brez tradicije o kakovostni tiskani fotografiji prestopili iz slabega črno-belega v še slabši digitalni svet.

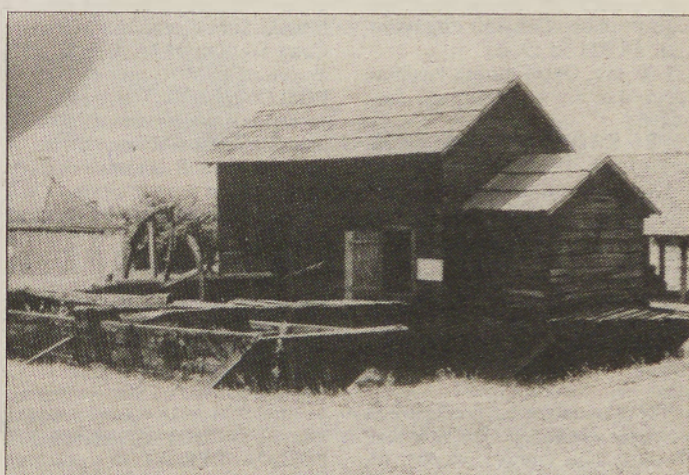
Dušan Šarotar
Fotografija: Matej Fišer

V fotoobjektivu

Hvalimo in kritiziramo

POKOPALIŠČE – V našem časopisu smo večkrat kritizirali krajevno skupnost Dolga vas, češ da ne poskrbi za ureditev pokopališča. Spotikali smo se zlati ob betonsko ograjo, ki je bila na več mestih podrti. Pred kratkim pa so v kraju naredili celo več, kot je bilo pričakovati: nič lepo ograjo so povsem odstranili in okrog pokopališča zasadili živo mejo – ciprese. Na pokopališču, kjer imajo sicer novo, so obnovili tudi staro vežico. Še več: postavili so še zvonik, v katerem pa zaenkrat še ni zvona. Dolgovaščanom odvzemamo »bodečo nežo« in podeljujemo »rdeči nagelj«.

MURSKI MLIN – Nekoč je bil mlin na Muri, potem so ga postavili v petišovski gramoznici, kjer pa mu nepridipravi niso priznawali, zato so objekt razstavili in ga znova postavili, in sicer v muzeju na prostem v bližini Zdravilišča Terme Lendava. Pričakovanja, da se bo mlin tako ohranil, so bila zaman: po nekaj letih mlin kaže rebra! Zlasti je »zdelano« mlinsko kolo, saj je od njega ostalo bore malo. So pa zares predzrni tiči, ki mlina ne pustijo pri miru! Kaj si turisti mislijo o naši skrbi za ohranjanje kulturne dediščine, ni treba ugibati. Upravljalcu muzeja na prostem smo dali črno piko! Fotografiji: Š. Sobočan

Delavski otroci na slabšem kot ostali

Ne pozabite na razpis republiških štipendij

Strokovne službe Republiškega zavoda za zaposlovanje (uradi za delo) bodo jutri (7. julija) začele sprejemati vloge za republiške štipendije, za katere se bodo lahko potegovali dijaki in študenti dodiplomskega izobraževanja. Letošnji razpis je v primerjavi s prejšnjimi leti precej zamudi, bistvenih sprememb pa ni, čeprav so bile izrečene na račun štipendijske politike številne kritike.

In kdo sme upati, da mu bodo dodeli »solidarnostno« štipendijo? Biti mora državljani naše republike ali pa imeti dovoljenje za stalno bivanje v Republiki Sloveniji in se pri nas tudi redno šolati. Ob vpisu v prvi letnik srednje šole pa ne sme biti starejši od 18 let oziroma od 26 let ob vpisu v prvi letnik visokošolskega izobraževanja. To je kajpak le osnovni kriterij, kajti treba bo izpolnjevati še druge pogoje. Tako lahko uveljavljajo pravico do republiške štipendije le tisti dijaki in študentje, ki niso uspeli dobiti kadrovske štipendije. Naslednji pogoj pa je, da dohodek na družinskega člana v drugem trimesečju letos ne bo presegal 100 odstotkov zaimenjene plače (30.829,00 SIT bruto) pri tistih, ki se bodo šolali v kraju stalnega bivališča, oziroma 130 odstotkov zaimenjene plače (40.077,00 SIT bruto) pri tistih, ki so že doslej prejeli republiško štipendijo, pa ne bo smel presežati dohodek na družinskega člana cenzusa 100 oziroma 130 odstotkov zaimenjene plače za več kot 20 odstotkov.

Na videz so stvari dokaj jasne in spodbudne, toda v praksi bo precej glavobolov. Bruto zneski so namreč dokaj nizki, zato bo s seznama upravičencev izpadlo precejšnje število zlasti proslavcev iz delavskih družin, kajti tu so plače (in večina drugih prihodkov) najbolj »čiste«. Obrtniki in podjetniki pa prikazujejo zase v glavnem nižje osebne dohodeke, tako da se skoraj vsi njihovi otroci znajdejo med upravičenci do »solidarnostne« štipendije. Njim samim pa bi glede na prikazane dohodke morali dodeliti celo kakšno socialno pomoč. V resnici pa seveda dokaj dobro živijo, imajo lepe hiše, avtomobile ... Naj oprostijo tisti redki posamezniki, ki ne sodojo v ta krog! Težko je zbrati realne podatke tudi za otroke iz kmečkih družin. Lani, ko se je faktor za izračunavanje katastrskega dohodka znižal za 22 na 7,6, jih je večina uspela dobiti republiško štipendijo. Letos faktor še ni določen.

Republiški zavod za zaposlovanje pa podeljuje dijakom in študentom tudi Zoisove štipendije. Dobili jo bodo tisti, za katere bo ugotovljeno, da izpolnjujejo kriterije kot izrazito intelektualno ali umetniško nadarjene, dohodek na družinskega člana v drugem trimesečju letos pa ne bo smel presežati povprečne mesečne plače na zaposlenega v Republiki Sloveniji. Kakšna bo ta plača, bo znano avgusta.

No, večina izbranih kandidatov takšno štipendijo tudi dobi; in prav je, da vsaj na ta način, če že ne znamo najti drugih oblik, spodbujamo tiste, ki izstopajo iz povprečja.

JOŽE GRAJ

motorna vozila

ŠKROPILNICO s črpalno »pumpo« in tehnično, 300 kg, prodam. Tel.: 21 537. m2569
 VW HROŠČ prodam. Dušan Maučec, Kocijeva 14/g, Murska Sobota. m2617
 VW Jetta prodam. Stanko Vuk, Gaberje 84, tel.: 76 453. m2622
 FORD ESCORD prodam. Tel.: 26 051. m2628
 MOPET AVTOMATIK TOMOS prodam. Tel.: 57 082. m2629
 TRAKTOR IMT 579, na dvojni pogon, prodam. Franc Žilavec, Domajinci 13. m2631
 MOPED COLIBRI, star 2 leti, ugodno prodam. Kupim motor 125 cm3, star do 4 leta. Informacije po 19 uri na tel.: 24 634. m2638
 RENAULT 5 GTL 1.4, letnik 86, dobro ohranjen, prodam. Žitna 6, Turnišče, tel.: 0609 617 234. m2647
 FIAT 126, prevoženih 14.000 km, odlično ohranjen, garažiran, prodam. Šavelj, Temlinova 1/a, Murska Sobota, tel.: 21 893. m2657
 FIAT PUNTO in PANDA 4.4. Enkratna priložnost. Vozila so na zalogi, letnik '95 z eugarancijo in bogato opremo. Tel.: 062 777 615 ali 0609 631 474. m2665
 JUGO 45, letnik 90, prodam. Tel.: 45 173. m2666
 ZASTAVO 101 ali Jugo 55, karambolirano, letniki od '88 do '92, kupim. Tel.: 22 860. m2667
 OPEL KADETT 1.2 C, karambolirano, letnik 1979, neregistriran, ugodno prodam. Cena po dogovoru. Tel.: 68 023 od 19. do 21.30. ure. Ogled možen v soboto popoldan ali v nedeljo ves dan. m2668
 OPEL KADET TIP C, letnik 78, prevoženih 105.000 km, registriran do junija 96, prodam. Tel.: 57 502. m2674
 KARAMBOLIRANO ZASTAVO 101 ali JUGO 55, letniki od '88 do '92, kupim. Tel.: 22 860. m2681
 KOMBANJ ZMAJ 131 prodam. Tel.: 62 053. m2682
 WARTBURG, letnik 1987, prevoženih 52.000 km, ugodno prodam. Tel.: 61 755. m2684
 AVTO M, pooblaščen prodajalec za avtomobile. Na zalogi Fiat, Scioneri, Tempra, Tipo, Punto, Uno, Avto M, Babinci 56 pri Ljutomeru, tel.: 81 507. m2700
 RENAULT 5 DIESEL 1.91, R 5 Campuc 1.91, R Clío RN, I. 1990, Citroen AX 11 TRE, I. 1993, cene vozil od 820.000 SIT do 1.100.000 SIT. Serviso prodajni center Renault Ormož, tel.: 062 701 106 od 7. do 18. ure. Možnost kredita. m2701
 LADO SAMARO, letnik 94, Ford Siera, letnik 90, traktor Zetor 7011 s plugom, branami, cisterno in živinsko prikolico prodam. Tel.: 57 193. m2702
 ZASTAVO 128, letnik 1987, ugodno prodam. Tel.: 32 794. m2704

živali

NESNICE, MLADE JARČICE, pasme hisex - novi in golden komet super braun (rjave), stare 3,5 mesecev in tik pred nesnostjo, uvoz iz Nemčije, prodaja Perutninsko podjetje Farma pri Mostu, d.o.o., po zelo ugodni ceni. Za večje količine dostava zastoj. Kupec dobi za vsake 10 jarčice 10-odstotni popust ali eno jarčico zastoj. Jarčice imajo vsa potrebna cepljenja, to jamči prodajalec z vso ustrežno dokumentacijo. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije: Gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, tel.: 24 393, Gostilna Benčec, Bakovci, tel.: 43 070, Gostilna Železnice, Beznovci, tel.: 49 025, Zidarstvo Darinka Zamuda, Galuša, Videm ob Ščavnici, tel.: 68 044 in Bistvo Huber, Grad, tel.: 53 168.
 MLADE NESNICE, pasme hisex, lahko naročite po telefonu v trgovini Suzanne Kozlar, Nedelica, tel.: 72 180, in pri Francu Movrinu, Petanjci 98c, pri mostu, tel.: 46 505. Na vsake 10 jarčice zastoj. m396
 TERIER, samičko, staro 3 mesece, vrhunskih staršev, prodam. Tel.: 062 692 008. m2603
 MLADIČE ŠKOTSKE OVČARJE-LESI, napredaj. Kolesarska 83, Tropovci. m2619
 PUJSKE težke od 18 do 20 kg, prodam. Murski Črnci 18. m2627
 KOZO s trimesečnim mladičem, prodam. Tel.: 57 349. m2640
 NEMŠKEGA OVČARJA, brez rodovnika, starega tri mesece, prodam. Tel.: 71 345. m2648
 KRAVO, starejšo, 7 mesecev brejo, prodam. Zrinski, Moščanci 15, tel.: 51 521. m2671
 TELICO, brejo devet mesecev, Akotrola, prodam. Rankovci 11, tel.: 46 001. m2673
 PUJSKE in manjši dvobrazdni plug prodam. Plečnikova 62, Krog, tel.: 22 945 ali 26 282. m2678
 ZAJCE za zakol ali za nadaljnjo rejo prodam. M. Črnci 45 e, tel.: 46 766. m2708
 KRAVO, staro 4 leta, 9 mesecev

brejo, A-kontrola, prodam. Mlajinci 19. m2710
 MLADE NESNICE lahko naročite po tel. 82 401. Cena 350 do 500 SIT/kos - glede na starost. Dostava na dom. Na vsake 10 jarčice zastoj. m2712

posesti

OPREMLJENO DRUŽINSKO STANOVANJSKO HIŠO na 1000 m2 veliki parceli, blizu M. Sobote, prodam. Tel.: 22 679. m2530
 POSLOVNI PROSTOR s posebnim vhom oddam v najem. Informacije po telefonu 069 22 529 ob delavnikih od 18. do 19. ure. m2616
 ZAZIDALNO PARCELO, 27 arov, v Apačah, prodam. Cecilija Čor, Apače 135. m2624
 VINOGRAD s hišo v Lendavi, 20 arov, prodam za 6.000 DEM. Jože Horvat, Brezovica 13, Velika Polana. m2645
 HIŠO v centru Murske Sobote, Mladinska ulica 7, prodam. Inf. na tel.: 26 058 v popoldanskih urah. m2653
 DVOINPOLSOBNO STANOVANJE, 64 m2, v Murski Soboti, prodam. Klicati po 20. uri na tel.: 21 538. m2654
 TRISOBNO STANOVANJE v M. Soboti, delno z vrtom, nujno prodam. Tel.: 31 202. m2662
 POSLOVNI PROSTOR, s posebnim vhom, oddam v najem. Informacije po tel.: 069 22 529 ob delavnikih od 18. do 19. ure. m2664
 STANOVANJE, dvosobno, 56 m2, v Murski Soboti, ugodno prodam. Cena 50.000 DEM. Tel.: 21 387, zvečer. m2675
 POSLOVNI PROSTOR za trgovino špecerijo zdelo ugodno damo v najem. Štiri vasi so brez trgovine. V najem damo tudi delavnico za stavbo no kleparstvo, vse s stroji vred. Oglasite se na tel. 062 758 207, zjutraj. m2676
 STAREJŠO KMEČKO HIŠO z gospodarskim poslopjem na parceli 27 arov (elektrika, asfalt) in 1,2 ha kmetijskega zemljišča v Radmožančih prodam za 30.000 DEM. Tüske, Lendava, Mohorjeva 4. m2686
 GARSONJERO na Staneta Rozmana ulici v Murski Soboti prodam. Tel.: 32 945 in 31 962. m2688
 POSLOVNI PROSTOR s posebnim vhom dam v najem. Tel.: 22 529 ob delavnikih od 18. do 19. ure. m2695
 VINOGRAD s počitniško hišico, 25 arov, v okolici Radgone, prodam. Tel.: 61 346. m2698
 STAREJŠO KMEČKO HIŠO s 5,5 ha posesti v Vučji vasi ugodno prodam. Stanko Muhič, Veržej. m2699
 POČITNIŠKO HIŠICO z večjo parcelo na Jelovškovem bregu prodam. Tel.: 22 417. m2707
 TROSOBNO STANOVANJE v Gorinji Radgoni, 70 m2, prvo nadstropje, vseljivo takoj, zelo ugodno, na obročno odplačevanje, prodam. Dill d.o.o., tel. 32 322.
 ENOSOBNO STANOVANJE v Murski Soboti, 35 m2, komfort, vseljivo, prodam. Dill d.o.o., tel. 32 322. m2711

kmetijska mehanizacija

BALIRKO PANAGRA prodam. Tel.: 26 051. m2502
 ŽITNO SEJALNICO IMT 23-redno, rabljeno in mešalec za gnojeko Creina s kardanom (dvojna glava) ugodno prodam. Inf. po tel.: 26 047. m2618
 MOLZNI STROJ VESFALIA, rotacijsko koso in obračalnik prodam. Tel.: 42 888. m2625
 KOMBANJ TITAN z obema adapterjema ugodno prodam. Tel.: 76 925, zvečer. m2636
 KOMBANJ EPLE 211 prodam. Markovci 116, Šalovci. m2655
 TRAKTOR STEYR, 15 KS, ugodno prodam. Karel Kolaric, Banovci 12 a, Veržej, tel.: 88 212. m2660
 KMETOVALCI! Sedaj je čas za menjavo gume na ličalnikih in trgalkah za koruzo. Valje dostavite na naslov: Stanko Praprotnik, Hum 32, Ormož, tel.: (062) 701 593. m2705

razno

TRNOVA DRVA (na metre) prodam z dostavo. Tel.: 47 011. m2586
 PREKLIC! Preključujem veljavnost diplome št. 50/1990, izdano leta 1990 na Srednji kmetijski šoli v Rakičanu. Robert Krpič, Prešernova 55 Murska Sobota. m2615
 COMODORE 64, kasetnik, disketnik, printer turbo modul, dva jysticka 24 disket in 9 kaset z različnimi programi in igrkami prodam. Kolesarska 83, Tropovci. m2620
 PREKLIC! Preključujem veljavnost zaključnega spričevala, OŠ Turnišče, izdano leta 1983. Denša Valerija, Nedelica 18. m2630
 SEME s strniščenega ohrovtu prodam. Tel.: 24 577. m2634
 KUHIJSKE ELEMENTE, pomi-

valno korito in štedilnik zelo ugodno prodam. Tel.: 23 729, po 16. uri. m2635
 KASON 4,20 x 2,20, primeren za kmečko prikolico in vetrobran za tovorni avtomobil, prodam. Tel.: 48 458 po 20. uri. m2639
 SEME RDEČE DETELJE (internatke) prodam. Černelavci, Ledavska 39, tel.: 23 823. m2642
 Preključ!
 Preključujem veljavnost končnega spričevala, izdanega na CPS - smer avtomehanik, v letu 1975, na naslov Jože Kotnik, Prisojna cesta 6, Radenci. m2661
 VISOKOTLAČNO STISKALNICO za seno in slamo Z 224 Poljska ugodno prodam. Tel.: 46 443. m2663
 BUČNO SEME golic, kupim. Cena 350 SIT za kg. Tel.: 89 070. m2672
 VINO, šmarnico, prodam. Tel.: 72 147. m2690
 ELEKTRIČNO-PLINSKI ŠTEDILNIK (2+2), malo rabljen, ugodno prodam. Obled Cankarjeva 34, tel.: 22 435. m2703
 ŠIVALNI STROJ BAGAT prodam. Prešernova 15, Rakičan. m2709

delo

ŽENSKO za pomoč v kuhinji iščemo. Tel.: 48 238. m2643
 DRUŽINA z otroki išče mlajšo upokojenko za gospodinjstvo in varstvo. Informacije v petek, po 16. uri na tel.: 24 180. m2659
 NATAKARICI zaposlimo, lahko tudi pripravnici. Nudimo tudi hranjo in stanovanje. Pokličite tel.: 069 53 004. m2677
 DEKLE za delo v gostinskem lokalu v Radencih iščemo. Snack bar Leo, Radenci, tel.: 65 091, po 20. uri. m2683

storitve

OKREPČEVALNICA Zadravec iz Brezovce nudi vsak dan ribe, ocvrte jurčke z jajci ...
 Se priporočajo za zaključene družbe. Imajo tudi pice po 17. uri. Vabljeni. m2610
 STREHE IZDELUJEMO, popravljamo in pokrivamo. Tesarstvo Flisar, Vidonci, tel.: 51 489. m2670
 MONTAŽA MAVČNIH PREDELNIH STEN, visečih stropov, izdelovanje podstrešnih stanovanj. Tel.: 61 436. m2685
 NOVO! Novo! Ekcem, revmo in luskavico vseh vrst, tudi najtrdovratnejšo, lahko odpravite za vselej. Biomax p.p. 82, Slovenske Konjice. Naročila po telefonu 063 763 364. m2687

Tudi Vi ste lahko
VESTNIKOV naročnik

SONČNI KOLEKTORJI, TOPLOTNE ČRPALKE

• napeljava za ogrevanje

Tel.: (062) 653 351

STONE DIVER

ZANESLJIVO
 HUJŠANJE
 OB NORMALNI
 PREHRANI

tel. 061 571 875

ZDENEX d.o.o.

EXPORT - IMPORT
 Finančni inženiring

ODSLEJ TUDI MI V POMURJU.

Oplemenitite svoj denar po zelo ugodni obrestni meri in kratkoročno premostiteva posojila.

P. E. MURSKA SOBOTA
 Arhitekta Novaka 4
 Tel. - telefaksa: (069) 32 848

Skrb, delo in trpljenje, vajino je bilo življenje, niti zbogom nista rekla, niti roke nam podala, nam pa žalost srce trga, solza lije iz oči, dom je prazen in otožen, ker vaju več med nami ni.

V SPOMIN

25. junija je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dobi oče in dedek

Jože Rac

od Grada

7. maja je minilo 19 žalostnih let, odkar nas je zapustila naša ljuba mama in babica

Franciška Rac

od Grada

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo vsem, ki stojite ob njunima grobovoma, prižigate sveče in darujete cvetje. Žaljuči hčerka in sinovi z družinami

ZAHVALA

V 68. letu nas je za vedno zapustil dragi mož, oče in dedek

Geza Tkalec

iz Trnja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, botrini, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, mu poklonili vence, šopke, sveče, darovali za svete maše in nam izrekli sožalje; posebej se zahvaljujemo sosedovim družinam Čurič in Bedernjak, ki so nam v težkih trenutkih požrtvovalno stali ob strani in nam pomagali. Hvala g. kanoniku za pogrebni obred, govornici Anko Čurič za poslovilne besede, pevcem za odpete žalostinke, Pogrebništvu Ferencak in patronažni sestri Mariji.

Vsi njegovi

Zaman je bil tvoj boj, zaman vsi dnevi hudega trpljenja, bolezen je bila močnejša od življenja

ZAHVALA

Z bolečim srcem sporočamo, da nas je v 45. letu starosti prerano zapustil naš dragi sin, brat, sva in stric

Dušan Majer

iz Vratjega Vrha 14

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče in za sv. maše ter ga pospremili na njegovi zadnji poti. Prisrčna hvala dr. Hauzerjevi, medicinskemu osebju internega oddelka bolnice v Murski Soboti, g. župniku, pevcem, govorniku, godbeniku in Pogrebništvu Vrhnjak. Žaljuči vsi njegovi

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpel sem, in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Po hudi bolezni nas je v 24. letu za vedno zapustil dragi sin in brat

Dejan Vida

iz Petišovce

V globoki žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, prijateljem, sosedom, znancem in sošolcem EKT-4 iz Murske Sobote ter vsem, ki so mu v težkih urah stali ob strani, draga pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in sveče ter prispevali za svete maše in cerkev. Posebna zahvala intenzivnemu oddelku rakičanske bolnišnice, dr. Jožetu Magdiču za nego in skrb, g. duhovniku Tomislavu Šantaku za pogrebni obred, podojetju LEK in prijateljem za poslovilne besede in petišovskemu zboru za odpete žalostinke. Še enkrat vsem iskrena hvala! Petišovci, 20. junij 1995
 Žaljuči družina in vsi, ki so ga imeli radi

Vsem, ki ste jo poznali, sporočamo, da nas je za vedno zapustila naša

Helena Cug

roj. Lepoša
 iz Partizanske 29 v
 Murski Soboti

Žaro s posmrtnimi ostanki smo položili k večnemu počitku 21. junija na soboškem pokopališču v ožjem družinskem krogu.

Vsem, ki ste zanjo karkoli v življenju dobrega storili, iskrena hvala.

Njeni

V SPOMIN

2. julija je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi

Franc Seruga

iz Pečarovec

Hvala vsem, ki se ju kakorkoli spominjate in stojite ob njunem grobu. Vajini najdražji

10. julija bo minilo 10 let, odkar nas je zapustila naša draga

Angela Seruga

roj. Škalič

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA
V 67. letu nas je zapustil dragi
mož, oče, dedek in brat

Ivan Kavaš

iz Beltinec, Ravenska 61

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem
sorodnikom, znancem, prijateljem in sodelavkam
MURE iz 325. in 326.
brigade Tovarne ženskih oblačil za darovano cvetje,
vence, sveče, svete maše in vsem, ki ste nam izrazili
ustno ali pisno sožalje, pokojnika pa pospremili na
njegovi zadnji poti.
Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem
za odpete žalostinke in g. Farkašu za besede slovesa.
Vsem in vsakemu posebej še enkrat - iskrena hvala!
Žalujemo vsi njegovi

V SPOMIN

Te dni mineva 15 let, odkar nas je zapustil dragi mož,
oče in stari oče

Ivan Ferencak

iz Trnja 26

Hvala vsem, ki se ga še spominjate, stojite ob
njegovem grobu z dobro mislijo, mu prinašate cvetje
in prižigate sveče.

Vsi troji s hvaležnostjo.

Spominjamo se tudi staršev in starih staršev
Alojzije in Ignaca Krampača

*Kako je hiša strašno prazna, odkar tebe v njej več ni,
prej bila tako prijazna, zdaj otožna, tuja se mi zdi.
Iščem tvoj glas, pa ga ni in ni,
ostane mi le cvetje, ki zate cveti,
in sveča, ki zate gori, ter spomin na lepe dni.*

V SPOMIN

7. julija 1995 je minilo leto žalosti in bolečine, odkar
si me zapustila nadvse draga in skrbna žena

Kristina Plej

s Petanjec

Odšla si tja, kjer ni trpljenja, a za
tabo je ostala velika praznina.
Ostali pa so sledovi tvojih pridnih
rok.

Hvala vsem, ki se je spominjate,
ob grobu prižigate sveče in
darujete cvetje.

V globoki žalosti tvoj mož Alojz

*Življenje valovje tam zunaj hrumi,
tu vlada pa mir in tihota,
tam zunaj vrvenje, drvenje ljudi,
tu notri je sveta samota.
(Gregorčič)*

V 68. letu nas je po težki in hudi
bolezni brez slovesa zapustil naš dragi
mož, oče, dedi, brat in stric

Drago Banič

iz Jakobovega naselja 62
v Murski Soboti

Z bolečino v srcih se zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na
njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje in nam izrekli besede
sožalja.
Lepa hvala zdravnikom in medicinskemu osebju ušesnega oddelka
soboške bolnišnice za nudeno pomoč, g. kaplanu za opravljen
pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornikom g.
Tiborju Bagariju in Ivanu Karoliju za ganljive besede slovesa.
Vsem skupaj in vsakomur posebej še enkrat - prisrčna hvala.
Žalujemo: žena Marica, sinovi Niko in Stanko z družinama, Drago
in Drago ter hčerka Beba z družino

Ljubemu dediju
v slovo
Tina, Elica, Dejan in Igor

*Smo del tebe in ti si del nas,
vedno boš ostal v srcih vseh nas,
saj nas vedno in povsod spremlja
delo tvojih pridnih rok.*

V 69. letu nas je zapustil dragi
mož, oče, dedek in pradedek

**Štefan
Gergorič**

iz Murske Soboti

Ob boleči izgubi rajnega se iskreno zahvaljujemo vsem
sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem,
kateri ste nam izrekli sožalje, darovali za vence, sveče
in svete maše.
Posebej hvala g. župniku za opravljen obred in
izrečeno slovo. Hvala dr. Prelogu in bolniškemu
osebju infektivnega oddelka, pevcem za odpete
žalostinke in g. Merklinu za besede slovesa.
Hvala vsem, ki ste ga spremljali na njegovi zadnji poti.
M. Sobota, 20. 6. 1995
Žalujemo vsi njegovi

*Zaman te iščejo naše oči,
zaman te kliče naše srce,
srce ljubeče in trpeče zdaj spi,
nam pa rosijo se solzne oči.*

Sporočamo žalostno vest, da nas
je v 66. letu zapustila draga žena,
mama, babica in sestra

Ema Dervarič

roj. Poredoš
iz Bodonec

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so pisno ali ustno
izrekli sožalje, pokojno počastili s cvetjem, venci in s
svečami ter jo pospremili na zadnji poti. Hvala g.
duhovniku Ludviku Josarju za opravljen obred, prisrčna
hvala pevskemu zboru za odpete žalostinke. Hvala
vsem, ki ste jo imeli radi.

Žalujemo: mož Rudolf, hčerka Danica z družino, sin
Rudolf z družino in sestra Gizela z družino.

*Skromno, tiho si živela,
za nas si delala, skrbela,
srce ljubeče zdaj v grobu spi,
nam pa solzijo oči.*

ZAHVALA

V 69. letu nas je za vedno
zapustila, draga žena, mama in
stara mama

Alojzija Kezele

iz Lendave

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem
sorodnikom, prijateljem, sosedom ter vsem, ki ste jo
pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje, sveče
in za svete maše.

Posebna zahvala g. župniku Jožetu Bernadu za
pogrebni obred.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Lendava, 2. 6. 1995

Žalujemo vsi njeni

*Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni,
prej bila tako prijazna,
zdaj otožna, tuja sem nam zdi.*

ZAHVALA

V 75. letu nas je zapustil naš
dragi brat, stric in ujec

Franc Grah

iz Motovilec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem
sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem
ter vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence,
šopke, sveče in za svete maše ter pospremili na
njegovi zadnji poti. Posebej hvala gospodu župniku za
pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke ter
gasilcem in govornici Marjanci Ferko. Hvala osebju
pljučnega oddelka soboške bolnišnice in dr. Čurčiču
ter Pogrebništvu Banfi.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujemo vsi njegovi

*Kruta usota, kaj si hotela,
dragega očeta si nam vzela.
Imel težko si življenje,
nikoli več ne čaka te trpljenje.
Bolečine si prestal,
zdaj boš v gorbu mirno spal.*

ZAHVALA

Sporočamo žalostno vest, da nas
je v 75. letu zapustil naš dragi
oče, tast in dedek

Franc Števanec

iz Sodlišinec 50

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom,
prijateljem, sodelavcem in znancem, ki ste ga
pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence,
cvetje, sveče, nam pa ustno in pisno izrazili sožalje.
Iskrena hvala g. kaplanu za opravljeni pogrebni obred,
pevcem za odpete žalostinke, Gasilski zvezi Murska
Sobota, gasilskemu sektorju Tišina, še posebej pa
Gasilskemu društvu Sodlišinci za častno stražo in
spremstvo, govorniku Ernestu Andrejcu za ganljiv
govor ob slovesu, pihalni godbi iz Bakovec in
pogrebni podjetju Banfi za opravljene pogrebne
storitve.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.
Žalujemo: sin Franc z ženo Marijo, sin Štefan z ženo
Marijo in vnuki Bernarda, Petra, Tomaž in Darja

*Solza, žalost, bolečina te zbudila ni,
a ostala je praznina, ki hudo boli.*

ZAHVALA

V 72. letu nas je po hudi bolezni
zapustil naš dragi oče, tast, dedek,
brat, stric in sosed

Janez Berden

od Grada

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno
zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem
in znancem, ki ste mu ves čas njegove bolezn stali ob
strani in pomagali in skrbeli zanj. Hvala tudi gospodu
pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje,
sveče in za svete maše. Iskrena hvala tudi vsem za
izrečena sožalja.

Posebna hvala družini Horvat in ostalim sosedom, ki
so mu pomagali in skrbeli zanj. Hvala tudi gospodu
župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete
žalostinke, gospe Kuzmič od KS Grad, predstavniku
borčevske organizacije za ganljive besede slovesa in
upokojevcem. Hvala tudi osebju intenzivnega oddelka
kirurgije v Rakičanu, njegovemu osebnemu zdravniku
in Pogrebništvu Banfi.

V tihli žalosti vsi, ki smo ga imeli radi

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA

V 62. letu nas je zapustil dragi
mož, sin, oče, brat, tast in dedek

**Štefan
Zadravec**

iz Lipce 88

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo sorodnikom,
sosedom, botrini, znancem in vsem, ki ste ga med
njegovo boleznijo obiskovali, nam pa v težkih
trenutkih pomagali, izrekli sožalje, darovali vence,
šopke, sveče, za sv. maše in v druge namene.
Iskrena hvala dr. Caru in patronažnim sestram iz
Zdravstvenega doma Beltinci, g. kaplanu za opravljen
pogrebni obred, pevcem, gospodu Bojnecu za
poslovljne besede in Pogrebništvu M. Juriča.
Hvala tudi sodelavcem iz Mesne industrije, sindikatu
in 320 brigadi TŽO Mura ter sodelavcem ins indikatu
ZGP Kartonaže in NK Lipi.

Vsem še enkrat - iskrena hvala.

Žalujemo vsi njegovi.

Ker radio **Kujski val** zaradi vročine oddaja na čedalje bolj mlačnih valovih, jim je ljutomerski župan **Ludwig Bratuscha** predlagal, naj se preimenujejo v **Vkoplene kuje**. »Jajca jim bom sam odrezal,« je izjavil dr. vet. med.

Geza Farkaš-Džugašvili hoče kupiti kmečko marmorno palačo **Kmeto-žerko**, da bi vanjo preselil sedež gubernije. Čeprav je po naravi skromen in noče razkošja, se vendarle boji, da ta zadnji otrok socializma ne bi prišel v roke grabežljivim kapitalistom, zato bo dal v njej urediti mavzolej revolucije. Vodič bo kmečki svetnik **Evgen Sapač-Bulagnin**.

Lendavski polномоčni gubernator **Štefan Gyerekeš** - Pišči Szeme kék pred vsakim madžarskim obiskovalcem v madžarščini v dvojini spreja nekaj slovenskih glagolov. Tako prepričljivo dokazuje, da je bilo nasprotovanje Madžarov njegovemu nadaljnjemu opravljanju funkcije neutemeljeno.

Gerencér - Broker je prebral **Brunovo** knjigo o **Soboti** in sklenil, da bo iz kraja svojega županovanja naredil mesto. **Bloke** bo dal posekati na višino dvonadstropnih dreves, namesto sinagoge pa bo dal sezidati dva taksija.

Državni svetnik **Andrej Hrastelj** - Cigarillos je nasprotno, da bi bil **Kristana** - Utemeljitelj samoupravljanja se nadalje njegov šef, ker je ta izjavil, da je **Cigarillosovo vino** »navadno grgalo«.

Svetovno znani kontrabasist **Böltinske bande Jozek Kociper** - Dedek, ki je z manjšo zamudo videl posnetek proslave dneva državnosti v CD in ugotovil, da je bila dvorana skoraj prazna, je na nedavnem koncertu v **Boltincaj** izjavil: »Zakoj su pa tisti mali sejri nej nas pouzvali, bihou bi nas puno pa bi se lipou vsi radi meli.«

To nedeljo se bota na izakovskem **Otoku ljubezni** (med Muro in Kuharovim rokavom) srečala **Milan Kučan** - Sezonec in **Julij Janez Cezar** - Janša. Rokav se bo odtelej imenoval **Rubikon**, komarji pa bodo dobili nagobčnike, da ne bodo motili metinga ljubezni.

Vzpodbujeni z grožnjami stakajočih v zaloškem **Kotu**, ki so rekli, da bodo zasmradili celo Slovenijo, se v soboški **kafle-riji** pripravljajo na poletni smradni udar. Smrdelo bo do **Vladivostoka**!

Med redakcijama **Vestnika** in **Pena** je prišlo do konceptualnega spora. Niso se mogli odločiti, kakšno naj bi bilo udarno geslo poletne raziskovalne sezone »Že pride pes na prelaz!« ali pa »Že pride r... na šankrejt!« **Pipajanoš** je tresnil s tretjo inatčo iste maksime »Že pride bik po štrik!«.

BESEDI KONJ

Radgonski mehurčki

Vroč pozdrav iz Gornje Radgone. Saj bi poslala tudi kakšen vroč poljub, pa se strašno bojim, da ga dobi kakšen »antisatični« radgonski svetnik ali pa kakšen breždelnež iz radgonske uprave. Zakaj sem tako alergična na radgonske svetnike (vsaka čast obema svetnicama - škoda, da sta samo dve med temi »mesarji«!) Tiste, ki gledate to vožnjo na lastni norci (radgonski občinski svet) po našem kanalu, ki postaja vedno bolj dolgočasen, najbrž doživljate isto! Glasba, kri v želodecu, driska, bruhanje pa še kaj. Če je dena stran občinski svetnikov pri vseh stvarih tako »trajna«, potem jim vsaka čast. Pa mislim, da ni tako (saj sem izkušena ženska). Ti delajo po sistemu: Moli, do- sti govori, nič ne povej in malo delaj. Le kaj si mislijo radgonski (pošteni) verniki, da jim razlagajo krščansko moralno bivši zagriženi rdečkarji. Seveda! V vseh strankah se najdejo ideologi. In tisti, ki imajo največ izkušenj, se seveda vrinejo v vsako stranko! Slišim, da se je tisti »zabuhli« svetnik nekaj tožil čez moje pisanje. Kdo pa pravi, da sem mislila njega. Sicer pa, če mački skočijo na rep, zavili. Zadnjič so stali trije radgonski svetniki na radgonskem križišču in buljili v semaforje. Pa se najbolj »usmerjen« oglašil: »Te barve pa vse poznam!« Drugi pa doda: »Poglej, asfalt je črn, črte pa so bele, tudi te barve poznam!«

Zanjič mi je znanec zaupal dve novici, in sicer eno dobro in eno slabo. Pa sem ga prosila,

naj pove najprej dobro. »Radgonski svetniki so končno sprejeli statut,« je dejal. »To pa je zelo dobro. In katera je slaba novica?« sem vprašala. »Prejšnja trditve je čista laž,« je odgovoril. In tako v Radgoni nimamo statuta. Imam občutek, da nekateri svetniki sploh ne vedo, kaj je to statut in komu služi. Hugo bi rekel »TO JE NORO« in mislim, da bi to bilo lahko geslo radgonskega občinskega sveta. Lepe počitnice vam želim! Tudi vam, gospod državni svetnik, za odlično promocijo naših krajev na televiziji, ka ste novemu predsedniku porinili pod nos tako izvirne in udarne trditve. »TO JE NORO!« bi zopet rekel Hugo.

Je bil pa minuli petek (mislim na dan, ne primer) zelo lep in vesel. V Radgoni je prišlo okoli 2000 razigranih štajercev in kalšnih 20 županov. To je turizem. To je veselje in tako se je treba zavedati svojih korenin. Naš župan je bil odličen gostitelj, spilo se je malo morje pijače (vroče je bilo!) in požili so celega vola. Torej v Radgoni tudi nekaj lepega (do naslednje seje občinskega sveta, ki mi vse pokvari). Za konec pa še ena mednarodna:

»KO IMA PARA, KUPA SE U MORU, A KO JIH NEMA, DOMA U LAVORU!« Upam, da ni potreben prevod, zame pa velja druga vrstica pesmi.

Pozdrav radgonska Klepetulja

Vestnik vsak četrtek poskrbi za vaš imidž!

Cene rabljenih avtomobilov

Tokrat (v nedeljo, 2. julija) so prodajalci na sejmišče pri soboškem Agroservisu pripeljali le 33 rabljenih avtomobilov, prodali pa so tri.

Znamka	Letnik	Prev. km	Cena
Hyundai Poni LS	1990	34.000	10.000
Jugo 55 Koral	1988	64.000	3.500 DEM
Zastava 101	1980	145.000	500 DEM
Golf JXD	1986	100.000	9.000 DEM
Renault 5 Campus	1992	41.700	11.000 DEM
Hyundai Poni LS	1991	24.000	12.500 DEM
Citroen BX	1990	88.700	11.600 DEM
Škoda Favorit LX	1993	25.150	10.500 DEM
Jugo 55	1987	90.000	3.500 DEM
Citroen AX Chaban 1,1i	1993	15.000	13.200 DEM
Mazda 323 1,6i	1990	83.000	15.200 DEM
Peugeot XR 1600	1988	83.300	10.500 DEM
Jugo 55 GV	1989	64.000	4.200 DEM
Golf IX	1990	55.000	14.000 DEM
Opel Vectra 1,6i	1991	65.000	19.500 DEM
Renault GTL	1987	107.000	2.800 DEM

Nakup na Madžarskem najugodnejša prilžnost

MONOŠTER -

NAJVEČJA TRŽNICA NA JUGOZHODU MADŽARSKE, KI SO JO AVSTRIJCI ŽE ODKRILI.

V kulturnih razmerah vsak dan od 8. do 17. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure, dobite vse, kar želite, veliko ceneje kot v trgovinah. Izognete se gneči, na mejnem prehodu Hodoš ni čakanja za prestop. Ob tržnici je veliko parkirišče, primer- no tudi za avtobuse.

Grosistična prodaja za trgovce - obiščite pisarno tržnega inšpektorja (piacfelügyelői iroda).

OBIŠČITE NAJVEČJO IN NAJBOLJE ZALOŽENO TRŽNICO JUGOZHODNE MADŽARSKE IN PREŽIVITE PRIJETEN DAN.

KRALJEVCI - V tem kraju v Občini Sv. Jurij ni nobenega skupnega javnega objekta oziroma stavbe za shajanje krajanov, zato že dlje časa tli želja, da bi zgradili vaški dom. Zdaj pa gre zares, saj so za tak prostor že naročili izdelavo dokumentacije in postopoma naj bi ga zgradili. Tako moralno kot materialno podporo pa bodo dobili Kraljevčani tudi od občine, ki je obljubila pomoč 500.000 tolarjev. (F. Kl.)

LIPOVCI - Tukajšnje turistično društvo si je za letošnje leto zadalo zahtevno naloge: Kakovosten turizem, uglašen z zahtevami ekologije in turistične »industrije«. Lipovsko turistično društvo bo tesno sodelovalo s sorodnimi društvi in na njihovih prireditvah, tako tudi na Buraških dnevih v Ižakovcih. V domačem kraju bodo postavili »pozdravne« table, v vsakem domu načrtujejo ureditev prodajnega prostora s spominki, napovedujejo pa tudi izdajo turističnega prospekta. V enem od poletnih mesecev bodo imeli zabavno prireditev Mis doužnjakov. Komisija pa ne bo upoštevala le postave, ampak tudi dekletove ročne spretnosti. Zmagala naj bi tista, ki bo naredila kar se da izvirne ročni izdelek iz slame. (J. Ž.)

Cene sadja in zelenjave

Tržnica	Tržnica
Murska Sobot	Borja Radgona Ljutomer

Jabolka	160	200	150
Banane	120	140	100
Limone	180	200	180
Kivi	240	300	400
Marulice	400	300	420
Breskve	150	260	200
Nektarine	300-400	300	420
Lubenica	100	120	100
Paradižnik	180-200	199	198
Paprika	300-400	299	300
Cvetača	250	200	150
Čebula, ml.	150	180	170
Krom., ml.	80-100	-	100
Karota	150	160	160
Česen, ml.	400	360	360
Kumaro	180-240	160	250

Lendavski pereci

Moje pisanje v prejšnji številki, kjer sem se »spotikal« ob mlade vdove, pri le-teh ni bilo sprejeto z odobravanjem, češ da se se vtikal v zasebno življenje. Pa poglejmo nekaj odmevov! »Poročila sem se zelo mlada, neizkušena. Ko bi vedela, kaj me čaka v zakonu, ga ne bi vzela. Kmalu po poroki je odpotoval tujino, domov je prišel le za praznike in še tedaj se nisva razmela, saj mi je očital, da sem kurva. To bi jaz lahko njemu rekla, ko pa je lepe vsote zapravil v kuplerajih.«

»Ko sem bila mlada, se nisem hotela poročiti, ampak sem se hotela končati višjo šolo. Skoraj 30 let sem že imela, ko sem v posteljo z veliko starejšim. Potem ga je nenadoma zadel infarkt. Kaj mi je storiti? Naj ostanem vdova in »žalujem« za nekom, ki ga niti nisem ljubila, ampak sem s poroko le izrabila priložnost, da ne bi ostala »devica«?

»Moj se zame po poroki sploh ni menil. Kam drugam, kaj me nedejhal k sveti maši, nisem smela iti. Njemu pa je bilo vse dovoljeno: hodil je v službo, »delal nadure« v lokalih na poti domov, ko pa se je proti večeru vendarle prikazal doma, je hotel na toplo hrano.«

»Očitati mi, da ne žalujem več in se kažem v javnosti urejena ženska. Sram vas bodi! Okod vam ta pravica, ko pa imam za vse to polno odobravanje tudi pri svojih, resda zdaj že po letnih otrocih. Takole mi pravijo: »Mama, nič se ne oziraj na zle jezike! Mladi ste še in pravico imate do lepšega življenja, kaj ne ste ga imeli doslej.«

»Resda sem izpit za traktor in pozneje še za avto naredila, sem ovdovela. Je v tem kaj slabega? Mar naj bi še naprej »žal« sosedu, da bi zoral njivo, pokosil travnik...? Govoric, da hodiš menoj, sem se naveličala, pa tudi njegova žena se me je začela izogibati.«

»Leto dni sem se oblačila v črna oblačila. Ljudje so mi »da pretiravam, češ da si moj bivši, ki me je večkrat celo pretepel, tega ne zasluži. Res sem jih slekla in tedaj sem se srečala s prijateljem iz mladosti, ki je vdovec. Predlagal mi je, da bi živele skupaj. Pristala sem. Ne moreva pa se poročiti, saj bi tedaj izgubila pokojnino, ki jo prejemava po svojih bivših zakoncih. Sele vidim, kaj je mirno zakonsko življenje.«

»Dovolj slabih izkušenj imam s prvim, zato me sploh ne bo, da bi imela še drugega. Ker se nimam s kom kregati, se potim, kot da bi bila v nebesih. Tudi denarja mi ne manjka. Zato ko mi ni treba več skrbeti za druge, lahko kaj več dam zase. Ne naj hodim naokrog kuštrava kot ciganica? Pogosto grem k prijatelji in to, da imam novo »trajno«, še ne pomeni, da s tem izmenjujem moške. Če smem biti odkrita, naj povem, da mi ponudi veliko manjka. Doslej sem zavrnila vsakogar, zato mi nikar ne očitajte lahkochivosti.«

Kaj naj rečem k vsem tem odmevom jaz, ubogi vaški »pisatelj«? Priznam, da sem grešil v mislih, besedah in dejanjih, zato naj mi bo »obrekovanje« oprosteno!

MURSKA SOBOTA - Pomurska turistična zveza je tudi letos opravila regionalno ocenjevanje krajev in srednjih ter osnovnih šol. Prvaki po kategorijah so postali: med manjšimi mesti Bodoča Murska Sobot, med izletniškimi kraji Ljutomer in med drugimi Rakičan. Najlepše urejeno okolico med osnovnošolskimi ustanovami ima OŠ Videm ob Ščavnici, med srednješolskimi pa Srednja vstvena šola Rakičan. (G. G.)

Turnišče: cene pujskov

Minuli četrtek so rejci pripeljali na sejmišče v Turnišče 41 pujskov, starih od 7 do 10 tednov in težkih od 15 do 20 kilogramov. Lastnike je zamenjalo 32 pujskov, za par pa so prodajalci zahtevali od 10.000 do 15.000 tolarjev.

Moja domača banka

Pomurska banka d.d. Murska Sobot

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne, 4. julija 1995, tečajni vrednosti 5. 7. 1995 od 00.00 dalje. Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 4. julija 1995 od 00.00 dalje.

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	1.157,1464	1.135,00	1.174,00
Francija	100	2.322,1047	2.282,00	2.330,00
Nemčija	100	8.137,4569	8.080,00	8.215,00
Italija	100	6,9054	6,70	7,05
Švica	100	9.799,1256	9.630,00	9.865,00
ZDA	1	112,4922	111,00	113,50

ZAVRTITE SVET V SVOJO SMER!

ACTIVA - EUROCARD/MASTERCARD naj postane na vaših turističnih potovanjih po svetu vaš stalni spremljevalec!

Plačilna kartica Activa/Eurocard vam odpira več kot 7 milijonov vrat po vsem svetu. Plačujete lahko v hotelih, restavracijah, letališčih, trgovinah in v vseh drugih podajnih mestih, ki so označena z nalepko EUROCARD/MASTERCARD in kjer za plačilo zadostujeta kartica in vaš podpis. V zadregi vam kartica omogoča tudi dvig gotovine na bankomatih in bankah, ki so označeni z nalepko Eurocard/Mastercard.